

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

*Από τον Βιβλιοθηκονόμο στον Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας
From a Librarian to an Information Architect*

Πτυχιακή Εργασία:
Ζωή Κοντού & Χρυσάνθη Σερέτη

Επόπτης: Μιχάλης Γερόλιμος

Θεσσαλονίκη
Μάιος 2012

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ**

*Από τον Βιβλιοθηκονόμο στον Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας
From a Librarian to an Information Architect*

Πτυχιακή Εργασία:
Ζωή Κοντού & Χρυσάνθη Σερέτη

Επόπτης: Μιχάλης Γερόλιμος

**Θεσσαλονίκη
Μάιος 2012**

Πίνακας περιεχομένων

Πίνακας εικόνων, πινάκων και σχεδιαγραμμάτων	2
Ευχαριστίες	3
Πρόλογος	4
Εισαγωγή.....	5
Βιβλιογραφική επισκόπηση	6
1 ^ο Κεφάλαιο. Εισαγωγή στην Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας.....	12
1.1 Ιστορική αναδρομή – Ορισμός.....	12
1.2 Έννοιες της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας	17
1.3 Οπτικοποίηση της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας	18
1.4 Συστατικά μέρη της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας	24
2 ^ο Κεφάλαιο. Ανάλυση της εργασίας του Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας	26
2.1 Βασικές έννοιες σχεδιασμού Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας	27
3 ^ο Κεφάλαιο. Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας και Εκπαίδευση.....	34
3.1 Εκπαιδευτικά προγράμματα Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας σε διεθνές επίπεδο.	35
3.2 Η παροχή εκπαίδευσης στην Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας στην Ελλάδα.....	39
4 ^ο Κεφάλαιο. Έρευνα καθηκόντων και προσόντων ενός Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας.....	44
4.1 Μεθοδολογία της έρευνας	44
4.2 Παρουσίαση και σχολιασμός των αποτελεσμάτων της έρευνας.....	47
4.3 Έρευνα με αποστολή ερωτηματολογίων σε επαγγελματίες ΑτΠ.....	54
4.4 Συνέντευξη με τον Peter Morville.....	56
Συμπεράσματα	60
Προτάσεις	64
Βιβλιογραφία	70
Παράρτημα I. Κατάλογος ιστοσελίδων που χρησιμοποιήθηκαν για την αναζήτηση των αγγελιών εργασίας	78
Παράρτημα II. Έρευνα με αποστολή ερωτηματολογίων σε επαγγελματίες ΑτΠ	79
Παράρτημα III. Τα προγράμματα σπουδών των τριών Τμημάτων Βιβλιοθηκονομίας στην Ελλάδα	81
Παράρτημα IV. Πρόγραμμα σπουδών του Πανεπιστημίου του Τέξας	87
Παράρτημα V. Συγκεντρωτικές λίστες καθηκόντων και προσόντων ενός ΑτΠ	90
Παράρτημα VI. Συνέντευξη με τον Peter Morville	92

Πίνακας εικόνων, πινάκων και σχεδιαγραμμάτων

Εικόνα 1: Το λογότυπο της Παγκόσμιας Ημέρας Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας.	11
Εικόνα 2: Η διεπιστημονικότητα της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας μετά την εμφάνιση του Παγκόσμιου Ιστού.....	15
Εικόνα 3: Η Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας και η σχέση της με την επιφάνεια χρήσης ενός τυπικού συστήματος πληροφόρησης.	18
Εικόνα 4: Οι κατηγορίες των στοιχείων για την οπτικοποίηση της ΑτΠ.	19
Εικόνα 5: Η εφαρμογή της top-down αρχιτεκτονικής της πληροφορίας στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας.	21
Εικόνα 6: Παράδειγμα χρήσης μίας τυπικής μηχανής αναζήτησης, η οποία διευκολύνει την bottom-up αρχιτεκτονική της πληροφορίας.	22
Εικόνα 7: Η εφαρμογή της bottom-up ΑτΠ στο δικτυακό τόπο του Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας.	23
Εικόνα 8: Το τρίπτυχο της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας: Χρήστες-Περιεχόμενο-Πλαίσιο.	30
Εικόνα 9: Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας και χρηστικότητα - ο κύκλος της δημιουργίας.	32
Εικόνα 10: Προσόντα Βιβλιοθηκονόμων και οι περιγραφές των μαθημάτων.	42
Εικόνα 11: Μία τυπική αγγελία για εργασία στο χώρο της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας.....	46
Εικόνα 12: Προσόντα του σύγχρονου βιβλιοθηκονόμου.	53
Εικόνα 13: Δείγμα του διαδικτυακού ερωτηματολογίου προς επαγγελματίες ΑτΠ.....	55
Εικόνα 14: Ανάρτηση της συνέντευξης με τον Peter Morville στο προσωπικό του ιστολόγιο findability.org. Πηγή: http://findability.org/archives/000659.php .57	
Πίνακας 1: Χαρακτηριστικά της top-down και bottom-up Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας.....	23
Σχεδιάγραμμα 1: Γραφική αναπαράσταση καθηκόντων ενός Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας.....	48
Σχεδιάγραμμα 2: Γραφική αναπαράσταση προσόντων ενός Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας.....	50

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της εργασίας αυτής, θα ήθελα να ευχαριστήσω ολόψυχα όσους ήταν δίπλα μου όλα αυτά τα χρόνια της προσπάθειάς μου να κλείσω με επιτυχία τον κύκλο των σπουδών μου. Θα ήθελα αρχικά να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στους γονείς μου και ιδιαίτερα στη μητέρα μου για την αδιάκοπη ψυχολογική ενθάρρυνση σε όλους τους τομείς. Ακόμη, ευχαριστώ τη συμφοιτήτρια και φίλη μου Χρυσάνθη, για όλες τις όμορφες στιγμές της φοιτητικής ζωής μας, καθώς επίσης και για την υπομονή και τη συνεργασία της σε όλες τις εργασίες που φέραμε μαζί εις πέρας παρά τις ποικίλες δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε. Ευχαριστώ επίσης τις συναδέλφους μου (κατά τη διάρκεια της πρακτικής εξάσκησης), Φωτεινή και Ντίνα για την εμπύχωση και τη βοήθειά τους αυτούς τους εξι μήνες που περάσαμε μαζί.

Ζωή

Για να φτάσω στο σημείο ολοκλήρωσης των σπουδών μου και εκπόνησης αυτής της πτυχιακής εργασίας, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες και την αγάπη μου στους ανθρώπους που επέτρεψαν, διευκόλυναν και στήριξαν τις προσπάθειές μου για την πραγμάτωση αυτής της εργασίας. Συγκεκριμένα, στην αδερφή μου Μαρία που ήταν πάντα και σε όλα δίπλα μου, στην γιαγιά μου που ήμουν τέσσερα χρόνια μακριά της, στον σύντροφό μου Παναγιώτη για τις τεχνικές γνώσεις και την υπομονή του, στον εγκάρδιο φίλο μου Κώστα για την ψυχολογική υποστήριξη και τις πολύτιμες συμβουλές του. Τέλος, στη συνάδελφο και φίλη μου Ζωή για τις αξέχαστες στιγμές που περάσαμε στα φοιτητικά έδρανα και τον κοπιαστικό δρόμο που διανύσαμε μαζί για την εκπόνηση αυτής της εργασίας. Μπορεί το ευχαριστώ να είναι μία λέξη μονάχα, αλλά το λέω εκ βάθους καρδιάς.

Χρυσάνθη

Τέλος, θέλουμε και οι δυο να ευχαριστήσουμε τον επόπτη καθηγητή για την εμπιστοσύνη που έδειξε αναθέτοντάς μας το συγκεκριμένο θέμα για εκπόνηση πτυχιακής εργασίας καθώς και για τη βοήθειά του.

Ζωή Κοντού και Χρυσάνθη Σερέτη

Πρόλογος

Ο σύγχρονος άνθρωπος έχει πρόσβαση σε πολλά είδη πληροφορίας ενώ βομβαρδίζεται καθημερινά από τεράστιες ποσότητες πληροφοριών. Αυτές μπορεί είτε να είναι χρήσιμες, απαραίτητες και ενδιαφέρουσες, είτε άχρηστες, περιττές και αδιάφορες. Οι ανάγκες της ανθρωπότητας για πληροφορίες αυξάνονται συνεχώς, αφού η εξέλιξη της ανθρώπινης κοινωνίας στηρίζεται και εξαρτάται από την πληροφορία και τη γνώση. Η κατάσταση περιπλέκεται καθώς το σύγχρονο περιβάλλον πληροφόρησης εξελίσσεται σε βάθος χρόνου, κάνοντας διαθέσιμες όλο και περισσότερες πληροφορίες σε ακόμη μεγαλύτερο κοινό, κάτι που συνέβη αναπόφευκτα μετά τη δημιουργία και εξάπλωση του Παγκόσμιου Ιστού. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την εμφάνιση του φαινομένου της υπερπληροφόρησης και των επιπτώσεων που το συνοδεύουν. Κατά συνέπεια, η σύγχρονη κοινωνία μπορεί να χαρακτηριστεί ως «κοινωνία της πληροφορίας».

Οι ανάγκες του ανθρώπου για πληροφόρηση ποικίλουν τόσο σε ποσότητα, όσο και σε ποιότητα. Αυτές οι αυξανόμενες πληροφοριακές ανάγκες προσδιορίζονται και επηρεάζονται από πολιτικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες. Σε αυτό το πληροφοριακό χάος και με σκοπό να καταπολεμηθούν αυτές οι προκλήσεις πολλοί άνθρωποι υιοθετούν εν αγνοία τους τη γλώσσα των βιβλιοθηκονόμων: οργανώνουν και ταξινομούν περιεχόμενο, δημιουργούν καταλόγους και ευρετήρια, τους δίνουν τίτλους και φροντίζουν να υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε αυτά. Σαν πυξίδα που μπορεί να δείξει τη σωστή κατεύθυνση, η επιστήμη της Βιβλιοθηκονομίας είναι επικεντρωμένη κυρίως στη οργάνωση και ανάκτηση πληροφοριών. Πρόκειται για ένα σημαντικό λειτουργήμα εφόσον ο τρόπος που η πληροφορία οργανώνεται, τιτλοφορείται και συσχετίζεται επηρεάζει την επεξεργασία και την κατανόηση της γνώσης από τον άνθρωπο.

Στη σύγχρονη εποχή οι περισσότεροι άνθρωποι εξοικειώνονται με τις βασικές έννοιες της οργάνωσης των πληροφοριών συνήθως μέσω των συλλογών που προσφέρουν οι ποικίλες βιβλιοθήκες. Οι αρχές της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας μπορούν να εφαρμοστούν στα έντυπα τεκμήρια όπως ακριβώς μια ιστοσελίδα που περιέχει πληροφορίες μπορεί να συγκριθεί με ένα βιβλίο. Η σύγκριση μπορεί να γίνει πιο ενδιαφέρουσα αν κανείς προσπαθήσει να οραματιστεί ένα βιβλιοπωλείο με παντελή έλλειψη οργάνωσης. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον θα ήταν σχεδόν αδύνατο για τον πελάτη που αναζητά κάτι συγκεκριμένο να καταφέρει να το βρει. Αντίθετα, σε μια οργανωμένη βιβλιοθήκη υπάρχουν πολύπλοκα συστήματα και εκπαιδευμένοι επαγγελματίες που τα χειρίζονται, ώστε να διαλέγουν, να αξιολογούν, να τιτλοφορούν, να περιγράφουν, να δομούν και να οργανώνουν τη συλλογή. Τελικός σκοπός είναι να ικανοποιηθεί η πληροφοριακή ανάγκη του εκάστοτε χρήστη.

Η Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας, η οποία σχετίζεται, σε κάποιο βαθμό, με τις σύγχρονες Βιβλιοθηκονομικές λειτουργίες, μπορεί να λειτουργήσει σα φίλτρο του ψηφιακού κόσμου, σε συνδυασμό με τη χρήση δομών, συστημάτων και εργαλείων οργάνωσης πληροφοριών. Το παρόν σύγγραμμα εξετάζει την έννοια της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας ως επιστήμη, ως διαδικασία, ως επαγγελματική πρακτική και, τέλος, ως πιθανή μελλοντική επαγγελματική επιλογή για τους Βιβλιοθηκονόμους και τους Επαγγελματίες της Πληροφόρησης.

Εισαγωγή

Η εργασία αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια στα οποία εξηγείται και αναλύεται η πολύπλευρη έννοια της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας (ΑτΠ)¹ καθώς και η σχέση της με τη Βιβλιοθηκονομία και την Επιστήμη της Πληροφόρησης. Επίσης, παρατίθενται τα αποτελέσματα διαδικτυακής έρευνας που διενεργήθηκε με σκοπό να αναλυθεί το εργασιακό προφίλ των προσόντων και καθηκόντων του επαγγελματία που είναι γνωστό στη διεθνή βιβλιογραφία και επαγγελματική πρακτική ως Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας.

Το πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνει μια σύντομη ιστορική αναδρομή και ανάλυση της προέλευσης του όρου καθώς γίνεται αναφορά στις απαρχές της ΑτΠ και στους πρώτους επαγγελματίες του κλάδου. Ακόμη, εξηγούνται οι έννοιες, οι διαδικασίες καθώς και οι δυο βασικές προσεγγίσεις σχεδιασμού της ΑτΠ. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση της εργασίας ενός Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας μέσα από εκτενή αναφορά στις βασικές έννοιες που περιλαμβάνονται στο σχεδιασμό της.

Το τρίτο κεφάλαιο περιέχει μια επισκόπηση της παρούσας κατάστασης στον ακαδημαϊκό χώρο τόσο εκτός, όσο και εντός Ελλάδος. Γίνεται, επίσης, αναφορά σε εκπαιδευτικά ιδρύματα και στα προγράμματα σπουδών που διδάσκουν την ΑτΠ ως αυτούσιο μάθημα ή ως μέρος άλλων μαθημάτων. Επιπρόσθετα, πραγματοποιείται μία σύγκριση της ελληνικής πραγματικότητας με το εξωτερικό σε ότι αφορά τα προγράμματα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών με αντικείμενο, βέβαια, την ΑτΠ. Επίσης, ακολουθεί σύγκριση του επαγγέλματος του Βιβλιοθηκονόμου με αυτό του Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρατίθεται η διαδικτυακή έρευνα καθηκόντων και προσόντων ενός Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας και τα αποτελέσματα που προέκυψαν μέσα από αναζήτηση αγγελιών προσφοράς εργασίας. Γίνεται σχολιασμός και ανάλυση των καθηκόντων και προσόντων που βρέθηκαν να υπερτερούν.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία στηρίζεται σε κάποια δεδομένα ως υποθέσεις, τα οποία στην πορεία της έρευνας αποτέλεσαν αντικείμενο διερεύνησης και στηρίζουν τα τελικά συμπεράσματα και τις προτάσεις.

Οι υποθέσεις αυτές είναι:

- Η ΑτΠ έχει ως άμεσο αντικείμενο την πληροφορία
- Η ΑτΠ χρησιμοποιεί τεχνικές και μεθόδους της Βιβλιοθηκονομίας
- Ο επιστημονικός κλάδος της Βιβλιοθηκονομίας έχει τα θεμέλια να ενσωματώσει την ΑτΠ στα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών.
- Ο Βιβλιοθηκονόμος μπορεί και έχει έναν ικανοποιητικό αριθμό προσόντων και δεξιοτήτων προκειμένου να μπορεί να εργαστεί ως Αρχιτέκτονας της Πληροφορίας.

¹Η ευρύτατη, κατά τη συγγραφή, χρήση των όρων «Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας» και «Αρχιτέκτονας της Πληροφορίας» καθιστά, σχεδόν επιτακτικά, αναγκαία τη χρήση του, μάλλον, αδόκιμου, τουλάχιστον σε επίπεδο γραμματικής της ελληνικής γλώσσας, ακρωνύμιου ΑτΠ.

Βιβλιογραφική επισκόπηση

Η Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας αποτελεί μια σχετικά νέα έννοια στο χώρο του σχεδιασμού πληροφοριακών συστημάτων και δεν προκαλεί αίσθηση ότι η σχετική βιβλιογραφία είναι περιορισμένης ποσότητας και χρονικού εύρους. Η διεθνής βιβλιογραφία αποτελείται από βιβλία, άρθρα και ηλεκτρονικές πηγές με πληθώρα απόψεων που αφορούν τη δημιουργία και την εξέλιξη του επαγγέλματος του Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας, οι οποίες και επαρκούν για να βοηθήσουν τον αναγνώστη να αποκτήσει μια εμπεριστατωμένη εικόνα σχετικά με την έννοια της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας και τα καθήκοντα του επαγγελματία που την εφαρμόζει.

Η αναζήτηση βιβλιογραφίας και σχετικών πηγών έγινε με τη χρήση μηχανών αναζήτησης όπως το Google Scholar² καθώς επίσης και στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων που έχουν δημιουργήσει ορισμένοι από τους γνωστότερους και μεγαλύτερους εκδοτικούς οίκους σε διεθνές επίπεδο, όπως η Emerald³ και η American Society for Information Science and Technology⁴, καθώς και επιστημονικά περιοδικά όπως το First Monday⁵ και το Ariadne Magazine⁶. Για την αναζήτηση των αγγελιών χρησιμοποιήθηκαν πολλοί και διαφορετικοί ιστότοποι, οι οποίοι αναφέρονται αναλυτικά στο Παράρτημα Ι.

Βασικό εγχειρίδιο επάνω στις μεθόδους και τις τεχνικές της ΑτΠ αποτελεί το βιβλίο των βιβλιοθηκονόμων και, μεταγενέστερα, Αρχιτεκτόνων της Πληροφορίας Morville και Rosenfeld⁷, το οποίο εισαγάγει τον αναγνώστη στις βασικές έννοιες της ΑτΠ και αναλύει διεξοδικά τα καθήκοντα του ΑτΠ. Από την πρώτη κιόλας έκδοση αυτού του τεκμηρίου, το 1998, αποτέλεσε ορόσημο στην ιστορία της εξέλιξης της ΑτΠ. Στο εν λόγω τεκμήριο, οι συγγραφείς ασχολούνται με την παρουσίαση των πληροφοριών στο σύνολο ενός δικτυακού τόπου, με τον τρόπο που οι σελίδες μέσα στον ιστότοπο σχετίζονται μεταξύ τους, καθώς και με τον τρόπο που ο χρήστης κατευθύνεται να περιηγηθεί στις ιστοσελίδες. Ακόμα, οι συγγραφείς προχωρούν, μεταξύ άλλων, σε αναφορά στη σχέση της Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης Πληροφόρησης με την ΑτΠ εξηγώντας ότι η ΑτΠ δεν εφαρμόζεται μόνο στον Παγκόσμιο Ιστό, αλλά σε οτιδήποτε μπορεί περιέχει δομημένες πληροφορίες.

Μια ενδιαφέρουσα ιστορική αναδρομή σε σχέση με τον γραπτό, προφορικό και έντυπο λόγο κάνει ο Morrogh⁸, καθώς συσχετίζει την ΑτΠ με την εξέλιξη των τεχνολογικών μέσων, όπως τηλέγραφος, τηλέφωνο, ραδιόφωνο, τηλεόραση, ηλεκτρονικό υπολογιστή και, βέβαια, αναλύει τη σχέση ΑτΠ και υπολογιστικών συστημάτων. Με αυτό το βιβλίο ο συγγραφέας απευθύνεται σε φοιτητές Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της

²<http://scholar.google.gr/intl/el/scholar/about.html>

³<http://www.emeraldinsight.com/>

⁴<http://www.asis.org/index.html/>

⁵<http://firstmonday.org/>

⁶<http://www.ariadne.ac.uk/>

⁷Morville, Peter and Louis Rosenfeld. *Information Architecture for the World Wide Web*. Beijing: O'Reilly, 2007.

⁸Morrogh, Earl. *Information Architecture: An Emerging 21st Century Profession*. New Jersey: Prentice Hall, 2003.

Πληροφόρησης, Πληροφορικής, Επικοινωνιών και Οπτικού Σχεδιασμού, με σκοπό να δείξει πώς το διεπιστημονικό επάγγελμα του Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας ενσωματώνει τις δεξιότητες και τις πρακτικές των επιστημών που προαναφέρθηκαν. Ακόμη, δείχνει πώς αυτό το νέο επάγγελμα απαιτεί μια ολοκληρωμένη γνώση μιας ιδιαίτερα πολύπλοκης διαδικασίας σχεδιασμού πληροφοριακών συστημάτων, χρησιμοποιώντας ποικιλία μέσων και τεχνολογιών με στόχο τη δημιουργία περιβαλλόντων πληροφοριών που είναι ευχάριστα και εύχρηστα.

Τις κύριες πτυχές της ΑτΠ καλύπτει η Batley⁹ αναλύοντας βασικά στοιχεία της διαχείρισης πληροφοριών όπως ευρετηρίαση, καταλογογράφηση και ταξινόμηση, καθώς και οργάνωση με καταγραφή πληροφοριών στο ψηφιακό περιβάλλον. Η συγγραφέας παρουσιάζει τις έννοιες και μεθόδους της ΑτΠ, αξιολογώντας τη χρησιμότητα αλλά και την αποτελεσματικότητα του επαγγέλματος του ΑτΠ σε σχέση με αυτό του Βιβλιοθηκονόμου. Ακόμη, παρουσιάζει τις σημαντικότερες, κατά τη γνώμη της, δεξιότητες που οφείλει να κατέχει και να καλλιεργεί περαιτέρω ένας ΑτΠ καθώς απευθύνεται σε επαγγελματίες της πληροφόρησης διαφοροποιώντας τις θέσεις της σε σχέση με άλλα τεκμήρια, τα οποία απευθύνονται κυρίως σε διαχειριστές ιστοσελίδων.

Οκτώ βασικές αρχές της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας αναλύει ο Brown¹⁰ παραθέτοντας από πού προέρχονται, πώς έχουν προκύψει καθώς και πως τις χρησιμοποιεί ο ίδιος. Επιπλέον, ο Barker¹¹ εξηγεί τους λόγους που η εφαρμογή της ΑτΠ θεωρείται απαραίτητη στις ιστοσελίδες επιχειρήσεων και οργανισμών, ενώ προτείνει εννιά βήματα για τη δημιουργία αποτελεσματικής Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας.

Τα θετικά αποτελέσματα που μπορούν να προκύψουν από την εφαρμογή μοντέλων ΑτΠ σε εμπορικές ιστοσελίδες, τονίζει η Kowalski,¹² η οποία περιγράφει τις αλλαγές που υφίσταται η δομή των ιστότοπων όταν μια εταιρία ή ένας οργανισμός τα εφαρμόζει στο περιεχόμενο της ιστοσελίδας του. Επίσης, αναφέρει πιθανές ενδεχόμενες παγίδες και παραθέτει τρόπους επίλυσης προβλημάτων που ίσως εμφανιστούν στη διάρκεια αυτής της διαδικασίας αλλαγής. Στο ίδιο πνεύμα και ο Haller¹³ σχολιάζοντας την αξία της αρχιτεκτονικής σε έναν ιστότοπο, περιγράφει τα πέντε στάδια της εργασίας που πραγματοποίησε μαζί με εθελοντική ομάδα φοιτητών και επαγγελματιών του κλάδου, με σκοπό να αναδιαμορφώσουν ένα δικτυακό τόπο¹⁴ προσδίδοντάς του ευχρηστία και καλύτερη δομή.

⁹Batley, Sue. *Information Architecture for Information Professionals*. Oxford: Chandos, 2007.

¹⁰Brown, Dan. «Eight Principles of Information Architecture» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 36, 6 (2010), 30-34 [http://www.asis.org/Bulletin/Aug-10/AugSep10_Brown.pdf].

¹¹Barker, Iain. «What is information architecture?» *KM Column* (2005) [http://www.steptwo.com.au/papers/kmc_whatisinfoarch/index.html].

¹²Kowalski, Lee Anne. «Integrating Information Architecture into Your Information Development Processes» *STC's 51st Annual Conference, Baltimore Convention Center, [9-12 May 2004]* [http://home.comcast.net/~damccaleb/ux/IA_proceedings_final.pdf].

¹³Haller, Thom. «An Information Architecture Story: Reshaping www.plainlanguage.gov to Meet Changed Needs» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 37, 5 (2011), 10-14 [http://www.asis.org/Bulletin/Aug-11/AugSep11_Haller.html].

¹⁴Πρόκειται για τον ιστότοπο www.plainlanguage.gov.

Σχετικά με την εκπαίδευση των ΑτΠ ο Robbins¹⁵ παρουσιάζει πολυάριθμα παραδείγματα εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που ήδη διδάσκουν το συγκεκριμένο μάθημα, είτε με τον τίτλο «Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας», είτε ενσωματώνοντας την εκμάθηση δεξιοτήτων για το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο ως κομμάτι της διδασκαλίας άλλων μαθημάτων. Ακόμη, αναλύει τη στενή σύνδεση της Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης με την ΑτΠ και σχολιάζει τη ζήτηση που έχει δημιουργηθεί στην αγορά παρουσιάζοντας βασικά προσόντα και δεξιότητες μέσα από αγγελίες. Τις ιδιότητες και το εκπαιδευτικό πλαίσιο του ΑτΠ σε σχέση με τη διαχείριση περιεχομένου αναφέρει η Warren¹⁶ τονίζοντας ότι οι τεχνικές δεξιότητες ανάλυσης, σχεδιασμού, διαχείρισης και οργάνωσης πληροφοριακών συστημάτων είναι επιθυμητά προσόντα ανάλογα, βέβαια, με το είδος και το μέγεθος της επιχείρησης που τον απασχολεί. Υποστηρίζει, ακόμη, την άποψη πως οι ΑτΠ είναι απαραίτητοι ώστε να διασφαλιστεί η συνοχή στο περιεχόμενο ενός δικτυακού ή ενδοδικτυακού τόπου, καθώς οι πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών αλλάζουν συνεχώς.

Την άποψη ότι τα προγράμματα σπουδών πρέπει να είναι ευέλικτα και προσαρμόσιμα εκφράζει ο Latham¹⁷, ο οποίος περιγράφει τις φάσεις που πέρασε η ΑτΠ όσον αφορά την εξέλιξη της επαγγελματικής εκπαίδευσης και εκφράζει την πεποίθησή του ότι η ΑτΠ θα γίνεται όλο και πιο περίπλοκη με την πάροδο του χρόνου. Προτείνει ότι πρέπει να υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στη θεωρία (επιστήμη) και πρακτική εκπαίδευση (τέχνη) τονίζοντας τη διεπιστημονικότητα της ΑτΠ. Ακόμη εξετάζει συγκεκριμένες δεξιότητες και τομείς εκπαίδευσης που πρέπει να περιλαμβάνονται στο σχεδιασμό μαθημάτων ΑτΠ, όπως γνώση πληροφορικής (ποικίλων πληροφοριακών συστημάτων, διάδραση χρηστών, σχεδιασμό χρηστικών ιστοσελίδων, τεχνικές πλοήγησης) οργάνωσης πληροφοριών και δεξιοτήτων επικοινωνίας.

Επιπλέον, οι Dillon και Turnball¹⁸ αναφέρουν ενδείξεις προόδου και ανάπτυξης της ΑτΠ στον ακαδημαϊκό χώρο όπως, για παράδειγμα, η εισαγωγή της ως ξεχωριστό μάθημα σε σχολές Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης. Ακόμη, αναφέρουν ότι δημιουργήθηκαν ειδικά προπτυχιακά προγράμματα ΑτΠ σε πολλά πανεπιστήμια, όπως το Kent State¹⁹ και το Baltimore University²⁰. Το ενδιαφέρον αυτό έχει προκύψει, σύμφωνα με τους συγγραφείς, τόσο εξαιτίας της αναγνώρισης που έχει

¹⁵Robbins, David. «Information Architecture in Library and Information Science Curricula» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 28, 2 (2002) [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/bult.231/full>].

¹⁶Warren, Rita. «Information Architects and Their Central Role in Content Management», *Bulletin of the American Society of Information Science and Technology*, October/November (2001) [<http://www.asis.org/Bulletin/Oct-01/warren.html>].

¹⁷Latham, Don. «Information Architecture: Notes Toward a New Curriculum». *Journal of the American Society of Information Science and Technology*, 53, 10 (2002), 824-830 [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/asi.10097/full>].

¹⁸Dillon, Andrew και Turnball, Don. «Information Architecture» *Encyclopedia of Library and Information Science*. [χ.τ.]: Taylor & Francis, 2005.

¹⁹Για περισσότερες πληροφορίες βλ. στον ιστότοπο του Πανεπιστημίου <http://iakm.kent.edu/>.

²⁰Για περισσότερες πληροφορίες βλ. στον ιστότοπο του Πανεπιστημίου <http://iat.ubalt.edu/idia/>.

από επαγγελματίες της Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης, όσο και εκτός του χώρου, για τις μεθόδους και τις πρακτικές διαχείρισης και πληροφοριακού σχεδιασμού, που θεωρούνται πυρήνας της ΑτΠ.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει, ακόμα, η μελέτη των Zhang²¹ κ.ά., η οποία εξετάζει τα μαθήματα ΑτΠ που προσφέρονται σε Πανεπιστήμια της Βόρειας Αμερικής. Σύμφωνα με αυτή την έρευνα η κάλυψη των μαθημάτων ΑτΠ περιλαμβάνει τέσσερις βασικές κατηγορίες: τα στοιχεία, το σχεδιασμό, την εφαρμογή τεχνολογιών ΑτΠ και τα ψηφιακά μέσα σχεδιασμού, κατηγορίες που αντικατοπτρίζουν, βέβαια, και τη διεπιστημονική φύση της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας. Όπως συμπεραίνουν οι συγγραφείς, παρότι δεν ήταν στις προθέσεις τους, τα αποτελέσματα της έρευνας απέδειξαν την άμεση συσχέτιση της ΑτΠ με τη Βιβλιοθηκονομία.

Εκτός από το έντυπο πληροφοριακό υλικό, υπάρχει πληθώρα ηλεκτρονικών πηγών με θέμα την ΑτΠ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτών αποτελεί το Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας (Information Architecture Institute)²², ένας επαγγελματικός οργανισμός τον οποίο διαχειρίζεται μια πολυεθνική ομάδα ανθρώπων, που προσδοκούν να γεφυρώσουν επιστήμες και οργανισμούς σχετικούς με την ΑτΠ. Το Ινστιτούτο υποστηρίζει παγκοσμίως μεμονωμένα άτομα, επιχειρήσεις και οργανισμούς που εξειδικεύονται στο σχεδιασμό και την κατασκευή περιβαλλόντων κοινόχρηστων πληροφοριών. Μέσω εκπαίδευσης, υπεράσπισης υπηρεσιών και κοινωνικής δικτύωσης το Ινστιτούτο φαίνεται πως πρωτοστατεί στην ανάδειξη της αξίας και συνεισφοράς της ΑτΠ παρέχοντας ένα πλαίσιο ώστε τα μέλη του να βελτιώσουν και να ενισχύσουν τις δεξιότητες και την επαγγελματική τους υπόσταση.

Το Journal of Information Architecture²³ είναι ένα διεθνές επιστημονικό ηλεκτρονικό περιοδικό που στόχο έχει να διευκολύνει τη συστηματική ανάπτυξη της έρευνας και δημοσίευσης απόψεων σχετικά με τον επαγγελματικό κλάδο της ΑτΠ. Αποτελεί μια ανεξάρτητη πρωτοβουλία της Ομάδας Έρευνας και Εκπαίδευσης στην Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας²⁴ χρηματοδοτούμενη από το Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας και από τη Σχολή Επιχειρήσεων της Κοπεγχάγης²⁵. Το συγκεκριμένο ηλεκτρονικό περιοδικό περιέχει άρθρα αξιολογημένα από ειδικούς επιστήμονες και εστιάζει στην έρευνα και την ανάπτυξη της ΑτΠ σε πληροφοριακά περιβάλλοντα κάθε μορφής, όπως ιστοσελίδες, κοινωνικά δίκτυα, εφαρμογές κινητών τηλεφώνων, εσωτερικά δίκτυα κτλ., από τεχνική, πολιτιστική, κοινωνική και επικοινωνιακή άποψη. Ο ιστότοπος Semantic Studios²⁶ είναι ο δικτυακός τόπος της συμβουλευτικής εταιρίας της οποίας ηγείται ο Peter Morville και περιέχει παρουσιάσεις και εκδόσεις σχετικές με το επάγγελμα του ΑτΠ.

²¹Zhang, Xiangmin et.al. «Information Architecture as Reflected in Classrooms» *ASIST Contributed Paper*, (2002), 74-82. [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/meet.1450390108/full>].

²²Για περισσότερες πληροφορίες βλ. στον ιστότοπο του Πανεπιστημίου <http://www.iainstitute.org/>.

²³Βλ. <http://journalofia.org/>.

²⁴Βλ. Research & Education Group in Information Architecture: <http://reg-ia.org/>.

²⁵Βλ. Copenhagen Business School: <http://www.cbs.dk/en/>.

²⁶Βλ. <http://semanticstudios.com/>.

Σκοπό έχει να βοηθήσει τους πελάτες τους να δημιουργήσουν καλύτερες ιστοσελίδες, εσωτερικά δίκτυα, διαδραστικά προϊόντα και υπηρεσίες²⁷.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο ιστότοπος IT Jobs Watch²⁸, όπου γίνεται συνεχής ενημέρωση και προσφορά πληροφοριών όσον αφορά στις προοπτικές που υπάρχουν για τους επαγγελματίες της τεχνολογίας των πληροφοριών, μεταξύ αυτών και για Αρχιτέκτονες της Πληροφορίας. Παρουσιάζεται μια περιεκτική περιγραφή των ισχυρότων συνθηκών αγοράς εργασίας στο Ηνωμένο Βασίλειο (η χώρα δίνεται ως προεπιλογή, ο χρήστης μπορεί να επιλέξει ανάμεσα σε πολυάριθμες άλλες τοποθεσίες). Οι πληροφορίες αυτές ανανεώνονται καθημερινά²⁹.

Πολλά ενδιαφέροντα επιστημονικά και εξειδικευμένα άρθρα σχετικά με την ΑτΠ έχει δημοσιεύσει επίσης το Journal of the American Society for Information Science and Technology³⁰, ένα επιστημονικό και τεχνικό ηλεκτρονικό περιοδικό που δημοσιεύει εκθέσεις έρευνας και ανάπτυξης σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και εφαρμογών στον τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας της πληροφόρησης. Συγκεκριμένα, από το 2000 και έπειτα το διμηνιαίο ειδικό τεύχος³¹ περιλαμβάνει μία στήλη αφιερωμένη στην Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας.

Ένα ακόμα ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι το Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας έχει καθιερώσει ως Παγκόσμια ημέρα για την Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας³², την 11η Φεβρουαρίου. Σκοπός είναι να συσπειρωθεί η κοινωνία της ΑτΠ και να ενισχυθούν οι δεσμοί στις τοπικές κοινωνίες αλλά και σε παγκόσμια κλίμακα, έτσι ώστε να πραγματοποιείται διαμοιρασμός των πληροφοριών, των ιδεών και των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται παγκόσμια σε 14 πόλεις και στόχος είναι η ανάδειξη νέων ιδεών, η επικοινωνία και γνωριμία με αξιόλογους επαγγελματίες του κλάδου, καθώς και η προσέλκυση περισσότερων ατόμων κάθε χρόνο.

²⁷ Άλλοι χρήσιμοι ιστότοποι σχετικά με την ΑτΠ είναι οι εξής: <http://www.methodbrain.com/dsia/about-dsia.cfm>, <http://louisrosenfeld.com/home/>, <http://www.iaimprint.com/>, <http://www.informationarchitects.jp/en/>, <http://ux.eworx.gr/?i=ux.en.information-architecture> <http://www.methodbrain.com/>.

²⁸ Ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης μπορεί να βρει περισσότερες πληροφορίες στον δικτυακό τόπο: <http://www.itjobswatch.co.uk/>.

²⁹ Στην ιστοσελίδα <http://www.itjobswatch.co.uk/jobs/uk/information%20architect.do> γίνεται αναφορά στο επάγγελμα του Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας. Εκεί ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αναζητήσει εργασία στην μεγάλη Βρετανία ανάλογα με τα προσόντα του μέσω αγγελιών καθώς και να κάνει έρευνα για το μέσο όρο μισθών που προσφέρονται. Φαίνονται, ακόμη, ποια προσόντα είναι δημοφιλέστερα ώστε να γίνει κανείς ανταγωνιστικός κατά την ανεύρεση εργασίας. Η ιστοσελίδα κρατώντας στατιστικά στοιχεία που συλλέγει, δημιουργεί συγκριτικές παρουσιάσεις για συγκεκριμένες χρονικές περιόδους που δείχνουν διάφορες τάσεις, όπως μισθολογικές, τάσεις απαιτήσεων εξειδίκευσης, τάσεις ζήτησης εργασίας κλπ. Έτσι ο ΑτΠ που ψάχνει για εργασία μπορεί να δει και να βγάλει τα αναγκαία για την αναζήτηση του συμπεράσματα.

³⁰ Το JASIST εκδίδεται συνεχώς από το 1950 από την Αμερικανική Κοινότητα της Επιστήμης και Τεχνολογίας Πληροφόρησης (Βλ. American Society for Information Science and Technology, <http://www.asis.org/>). Για περισσότερες πληροφορίες βλ. <http://www.asis.org/jasist.html>.

³¹ Είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο <http://www.asis.org/bulletin.html>.

³² Βλ. World Information Architecture Day, <http://worldiaday.org/>.

Κάθε πόλη έχει ένα συγκεκριμένο θέμα προς συζήτηση, ομιλητές και συντονιστές σύμφωνα με τις ανάγκες της εκάστοτε περιοχής. Στη διάρκεια της κάθε εκδήλωσης κρατούνται πρακτικά με τη μέθοδο της βιντεοσκόπησης. Έπειτα από την εκδήλωση οι υπεύθυνοι σε κάθε πόλη τα κάνουν ευρέως διαθέσιμα στο διαδίκτυο και οι χρήστες να έχουν τη δυνατότητα να δουν αυτά τα βίντεο και να ψηφίσουν αυτό που θεωρούν πιο ενδιαφέρον. Τελικά, ο ομιλητής του βίντεο με τις περισσότερες ψήφους θα έχει την ευκαιρία να μιλήσει στην Σύνοδο Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας³³.

Εικόνα 1: Το λογότυπο της Παγκόσμιας Ημέρας Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας.

Πηγή: World Information Architecture Day, <http://worldiaday.org/>

³³Η πρόσφατη ετήσια παγκόσμια ημέρα, 11 Φεβρουαρίου 2012, αφορούσε το σχεδιασμό κατανοητής δομής και είχε θέμα: “Designing Structures for Understanding” και περιλάμβανε συζητήσεις σχετικές με αυτό το θέμα. Ακόμη, γιόρτασαν τα 14 χρόνια έκδοσης του διάσημου βιβλίου γνωστό και ως «πολική αρκούδα», το *Information Architecture for the World Wide Web*.

1^ο Κεφάλαιο. Εισαγωγή στην Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας

1.1 Ιστορική αναδρομή – Ορισμός

Ο εννοιολογικός προσδιορισμός του όρου «Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας» υπήρξε μια δύσκολη υπόθεση από την αρχή της εμφάνισης του όρου, μια δυσκολία που προέρχεται και ενισχύεται από τη διεπιστημονικότητα του πεδίου καθώς και από το γεγονός ότι κάθε νέα έννοια προσπαθεί να ενσωματωθεί σε μια υπάρχουσα κατάσταση μέσα από την εκ νέου οριοθέτηση καθιερωμένων πρακτικών και όρων. Αυτή η κατάσταση σχετικής αβεβαιότητας φαίνεται ότι άλλαξε με την πρώτη έκδοση του βιβλίου *Information Architecture for the World Wide Web* των Morville και Rosenfeld³⁴, όπου περιγράφεται ο πρωταρχικός στόχος της ΑτΠ, δηλαδή η παροχή πολλαπλών μέσων αποτελεσματικής πρόσβασης του χρήστη σε πηγές πληροφοριών σε έναν ιστότοπο.

Κατά τον White³⁵, η ΑτΠ ξεκίνησε από την Argus Associates³⁶, μια συμβουλευτική εταιρία που ιδρύθηκε το 1994 από τον Joseph Janes και τον Louis Rosenfeld, καθηγητές της Σχολής Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου του Michigan. Αυτοί εκπαίδευσαν τους ενδιαφερόμενους με στόχο να διδαχθούν τη χρήση εργαλείων Διαδικτύου και σχεδιασμού ιστοσελίδων. Εκείνη την εποχή ο Rosenfeld ξεκίνησε να γράφει μια στήλη με τίτλο «Αρχιτέκτονας του Ιστού» (Web Architect) στο περιοδικό *Web Review*³⁷, για την οποία συνεργάστηκε μεταγενέστερα με τον Peter Morville, που ήταν επίσης απόφοιτος της ίδιας Σχολής. Η συνεργασία αυτή δημιούργησε τις προϋποθέσεις για να γίνουν οι πρώτοι υπάλληλοι της Argus Associates.

Η εταιρία ανέλαβε, επίσης, την ανάπτυξη μιας σειράς προγραμμάτων και υπηρεσιών του Διαδικτύου. Οι εκπρόσωποί της άρχισαν να χρησιμοποιούν μεταφορικά το παράδειγμα της αρχιτεκτονικής κτιρίων για να εξηγούν στους πελάτες τους τη σημασία της δομής και της οργάνωσης στο σχεδιασμό μιας ιστοσελίδας. Οι εκπρόσωποι της Argus Associates έγιναν, επί της ουσίας, «ευαγγελιστές» της ΑτΠ υποστηρίζοντας την αξία της εφαρμογής βασικών βιβλιοθηκονομικών δεξιοτήτων στο σχεδιασμό ιστοσελίδων και εσωτερικών δικτύων³⁸. Ουσιαστικά, προσέλαβαν Αρχιτέκτονες της Πληροφορίας και τους δίδαξαν πώς να εξασκούν τη συγκεκριμένη επαγγελματική τεχνική. Στο πλαίσιο αυτής της εκπαιδευτικής διαδικασίας αξιοποίησαν θεωρίες και πρακτικές από πολλές και

³⁴Morville, Peter and Louis Rosenfeld. *Information Architecture for the World Wide Web*. Beijing: O'Reilly, 2007.

³⁵White, Martin. «Information Architecture» *The Electronic Library*. 22, 3 (2004) [www.emeraldinsight.com/0264-0473.htm].

³⁶Ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης μπορεί να βρει περισσότερες πληροφορίες στον ιστότοπο: <http://argus-acia.com/>.

³⁷Η συγκεκριμένη ηλεκτρονική πηγή δεν είναι πλέον διαθέσιμη μέσω του Παγκόσμιου Ιστού. Μερικά παλαιότερα τεύχη έχουν διατηρηθεί και είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα: http://semanticstudios.com/publications/web_architect/.

³⁸Gilchrist, Alan and Mahon, Barry. *Information Architecture: Designing...* σελ xiii.

διαφορετικές επιστήμες, ενσωμάτωσαν την τεχνική της έρευνας χρηστών και τη τεχνική της χρηστικότητας στην όλη διαδικασία.

Βέβαια, η παραπάνω δεν είναι η μοναδική ιστορική αναδρομή που έχει γίνει σχετικά με την ΑτΠ, και, ειδικότερα, σχετικά με την επινόηση του όρου. Για παράδειγμα, το 1996 κυκλοφόρησε το βιβλίο «Information Architects» του αρχιτέκτονα Richard Saul Wurman στο οποίο εκείνος ισχυρίζεται ότι το 1975 επινόησε την φράση ΑτΠ περιγράφοντας το επάγγελμα της συλλογής, οργάνωσης και παρουσίασης πληροφοριών. Σχετικά με αυτό, οι Dillon και Turnball³⁹ παρουσιάζουν μια μικρή διαφοροποίηση όσον αφορά στην προέλευση του όρου. Αποδίδουν την επινόησή του στον Wurman, ο οποίος χρησιμοποίησε τον όρο «Αρχιτέκτονας της Πληροφορίας» για να περιγράψει την ανάγκη μετατροπής των γνωστικών δεδομένων σε ουσιαστικές, χρήσιμες πληροφορίες. Δεν επρόκειτο για μια νέα ιδέα, αλλά για τον καινοτόμο συνδυασμό της Αρχιτεκτονικής και της Πληροφορίας σε ένα κοινό τίτλο. Το όραμα του Wurman παρέμεινε εν μέρει αδρανές μέχρι την εμφάνιση του Παγκόσμιου Ιστού τη δεκαετία του 1990, οπότε και εξαπλώθηκε το ενδιαφέρον για την οργάνωση και τη δομή των πληροφοριών⁴⁰. Ο όρος διαδόθηκε ιδιαίτερα μεταξύ των επαγγελματιών σχεδιαστών ιστοσελίδων ως αποτέλεσμα της ανάγκης που δημιουργήθηκε να επικοινωνούν με στόχο την ανταλλαγή απόψεων και κοινών ενδιαφερόντων σχετικά με την οργάνωση πληροφοριών ψηφιακής πρόσβασης.

Το συγκεκριμένο τεκμήριο προσέγγισε την ΑτΠ από τη σκοπιά του πληροφοριακού σχεδιασμού, ενώ οι Rosenfeld και Morville προσεγγίζουν το θέμα περισσότερο από την οπτική της Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης. Όπως σχολιάζει ο White⁴¹ «για πολλούς επαγγελματίες της Πληροφόρησης η ΑτΠ χρονολογείται από το 1998 με την πρώτη έκδοση του *Information Architecture for the World Wide Web*». Εκείνη την περίοδο η Argus Associates είχε ήδη αποκτήσει μεγάλη φήμη για την τεχνογνωσία της στην ΑτΠ και οι Morville και Rosenfeld ανέλαβαν τα συγγραφή ενός σχετικού βιβλίου. Όπως σχολιάζει ο ίδιος ο Morville⁴², η πρώτη έκδοση αυτού του βιβλίου έδωσε λύση στον προβληματισμό πολλών προγραμματιστών, οι οποίοι δεν κατανοούσαν γιατί οι χρήστες αδυνατούσαν να βρουν αυτό που έψαχναν σε μια ιστοσελίδα και γιατί ήταν δύσκολο να προστεθεί και να ενσωματωθεί νέο υλικό στο περιεχόμενό της.

Δύο γεγονότα ορόσημα, λοιπόν, για την εμφάνιση και ανάπτυξη της κοινότητας των ΑτΠ ήταν, όπως προαναφέρθηκε, η έκδοση του βιβλίου *Information Architecture for the World Wide Web* των Morville και Rosenfeld καθώς και η οργάνωση της πρώτης

³⁹Dillon, Andrew and Turnbull, Don. «Information Architecture» *Encyclopedia of Library and Information Science*. [χ.τ.]: Taylor & Francis, 2005.

⁴⁰Σήμερα η επιρροή του Wurman μοιάζει σχετικά μικρή, αλλά πολλές από τις μεταφορές που χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν τις διαδικασίες της ΑτΠ αφορούν το έργο των αρχιτεκτόνων. Για παράδειγμα, η επιστήμη της ΑτΠ παρομοιάζεται με το προσχέδιο που χρησιμοποιούν οι δημιουργοί και οι σχεδιαστές για να χτίσουν ένα σύστημα.

⁴¹White, Martin. «Information Architecture». *The Electronic Library*. 22, 3 (2004) [www.emeraldinsight.com/0264-0473.htm], σελ. 218.

⁴²Gilchrist, Alan and Mahon, Barry επιμ. *Information Architecture: Designing Information Environments for Purpose*. London: Facet Publishing, 2004.

συνόδου ΑτΠ από το JASIS&T⁴³ το 2000. Η συγκεκριμένη υπήρξε μία επιτυχημένη διοργάνωση, καθώς συγκεντρώθηκαν σε αυτή αρκετές εκατοντάδες επαγγελματιών από διάφορους επαγγελματικούς χώρους, όπως βιβλιοθηκονόμοι και επιστήμονες της πληροφόρησης, σχεδιαστές πληροφοριακών συστημάτων, σύμβουλοι Ιστού και ειδικοί στην εμπειρία των χρηστών. Έκτοτε επαναλαμβάνεται ετησίως και θεωρείται σημαντικό ετήσιο συνέδριο των επαγγελματιών του χώρου.

Φαίνεται, λοιπόν, ότι ήδη από την εποχή της Argus Associates οι ιστοσελίδες σχεδιάζονται ώστε να περιλαμβάνουν μοντέλα αρχιτεκτονικής που προκαλούν αντιδράσεις στον εκάστοτε χρήστη. Κάποιες σελίδες περιλαμβάνουν λογικές δομές που διευκολύνουν τους χρήστες να βρουν απαντήσεις και να ολοκληρώσουν συγκεκριμένες εργασίες. Άλλες, πάλι, έχουν παντελή έλλειψη νοητής οργάνωσης και εμποδίζουν τις προσπάθειες για εύκολη πλοήγηση σε αυτές. Γενικά, ο όρος ΑτΠ περιγράφει τη δομή ενός συστήματος, τις μεθόδους πλοήγησης και την ορολογία που χρησιμοποιείται μέσα σε αυτό. Ένα αποτελεσματικό μοντέλο ΑτΠ επιτρέπει στο χρήστη να κάνει λογικά βήματα μέσα σε ένα σύστημα όντας πεπεισμένος ότι πλησιάζει στην πληροφορία που χρειάζεται.

Αν κανείς προσπαθήσει να ορίσει τι ακριβώς είναι η ΑτΠ θα συναντήσει πολλές και ποικίλες δυσκολίες⁴⁴. Όπως αναφέρει ο Robbins⁴⁵ «η ερμηνεία είναι δύσκολη επειδή σημαίνει διαφορετικά πράγματα για κάθε άνθρωπο». Πρόκειται για μια έννοια που συνδέεται συχνότερα με ιστοσελίδες και εσωτερικά δίκτυα, αλλά φαίνεται πως μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο κάθε πληροφοριακής δομής ή υπολογιστικού συστήματος. Σύμφωνα με τους Morville και Rosenfeld⁴⁶ η ΑτΠ περιλαμβάνει:

1. Το δομικό σχεδιασμό περιβάλλοντος κοινόχρηστων πληροφοριών.
2. Το συνδυασμό οργάνωσης, επισήμανσης, αναζήτησης και συστημάτων πλοήγησης μέσα σε μια ιστοσελίδα ή σε ένα εσωτερικό δίκτυο.

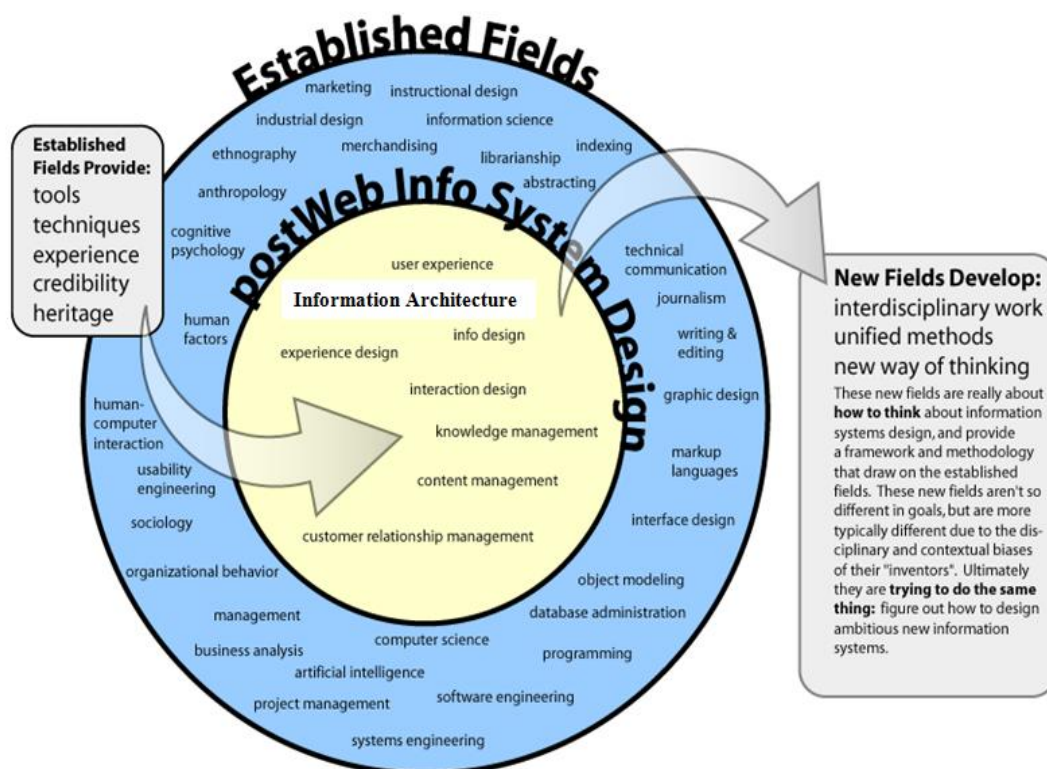
⁴³Βλ. Journal of the American Society for Information Science and Technology, διαθέσιμο στον ιστότοπο <http://www.asis.org/jasist.html>.

⁴⁴Όπως σχολιάζει ο Μπώκος, είναι δύσκολο να υπάρξει μία και μόνο κοινή αποδεκτή ερμηνεία του όρου «πληροφορία». Ο όρος παρουσιάζει, γενικά, μια σχετική ασάφεια, σε ό, τι αφορά το περιεχόμενο αναφοράς και τη χρήση του και αυτό οφείλεται στους ακόλουθους λόγους: 1. στο γεγονός ότι χρησιμοποιείται από διάφορους επιστημονικούς ή άλλους χώρους με, σημαντικές, γενικά, διαφορές σημασίας, 2. στην εκτεταμένη καθημερινή χρήση του για ποικίλους σκοπούς και με ευρεία ανοχή ασάφειας σε ό, τι αφορά στο ακριβές εννοιολογικό του περιεχόμενο. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο πλαίσιο της καθημερινής χρήσης και σε ό, τι αφορά στην ελληνική γλώσσα ο όρος χρησιμοποιείται με ποικίλες σημασιολογικές αποχρώσεις και, συχνότητα, στον ενικό (πληροφορία) ή τον πληθυντικό (πληροφορίες), αδιάκριτα και χωρίς πραγματική ποσοτική διαφοροποίηση μεταξύ των δύο τύπων. Αυτό σημαίνει ότι ο όρος πληροφορία, ως μονάδα ενδιαφέροντος μιας συγκεκριμένης λειτουργικής δομής δεν υπάρχει στην καθημερινή χρήση του όρου. Ο αντίστοιχος όρος στην αγγλική γλώσσα, για παράδειγμα, Information, δεν εμφανίζει το πρόβλημα, εφόσον η λέξη δεν έχει πληθυντικό αριθμό. Μπώκος, Γεώργιος. *Τεχνολογία και Πληροφόρηση: από τη διαχείριση του βιβλίου στη διαχείριση της γνώσης*. Αθήνα: Παπασωτηρίου, 2002, σελ. 3-4.

⁴⁵Robbins, David. «Information Architecture in Library and Information Science Curricula.» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*. 28, 2 (2002) [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/bult.231/full>], σελ.20.

⁴⁶Morville, Peter and Louis Rosenfeld. *Information Architecture...* σελ. 4-5.

3. Την τέχνη και επιστήμη της διαμόρφωσης προϊόντων πληροφόρησης και εμπειριών που υποστηρίζουν τη χρηστικότητα και την δυνατότητα ανεύρεσης του περιεχομένου μιας ιστοσελίδας.
4. Έναν ανερχόμενο επαγγελματικό κλάδο και κοινότητα πρακτικών που επικεντρώνονται στη μεταφορά αρχών σχεδιασμού και αρχιτεκτονικής σε ψηφιακό περιβάλλον.

Pre-web/Post-web discipline model Copyright 2001 Louis Rosenfeld LLC. Diagram Copyright 2001 Jess McMullin. All rights reserved.

Εικόνα 2: Η διεπιστημονικότητα της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας μετά την εμφάνιση του Παγκόσμιου Ιστού.

Πηγή: http://www.louisrosenfeld.com/home/bloug_archive/images/011014model.gif

Επιπρόσθετα, το Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας (Information Architecture Institute) ορίζει την ΑτΠ σαν την τέχνη και επιστήμη της οργάνωσης και κατηγοριοποίησης των ιστοσελίδων, εσωτερικών δικτύων, απευθείας διασύνδεσης κοινοτήτων και λογισμικού για την ενίσχυση της χρηστικότητας⁴⁷. Συνεπώς, η ΑτΠ δεν σχετίζεται αποκλειστικά και μόνο με τη Βιβλιοθηκονομία και την Επιστήμη της Πληροφόρησης, ή με την Εφαρμοσμένη Πληροφορική και το Σχεδιασμό γραφικών⁴⁸.

⁴⁷Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε: http://www.ia institute.org/en/learn/resources/what_is_ia.php.

⁴⁸Σύμφωνα με την Batley, δεν υπάρχει κοινή γενική συμφωνία για την έκταση του γνωστικού πεδίου της ΑτΠ και, ως εκ τούτου, δε μπορεί να προκύψει μια μοναδική, απλή ερμηνεία του όρου, εφόσον πρόκειται για μια εξελισσόμενη έννοια. Batley, Sue. *Information Architecture for Information Professionals*. Oxford: Chandos, 2007, σελ. 3.

Κατά τον Dillon⁴⁹, ο όρος ΑτΠ χρησιμοποιείται για να περιγράψει τη διαδικασία του σχεδιασμού, της εφαρμογής και της αξιολόγησης πληροφοριακών περιβαλλόντων, τα οποία είναι κοινωνικά αποδεκτά από το κοινό για το οποίο προορίζονται. Ο συγκεκριμένος ορισμός καλύπτει θέματα οργάνωσης, προσχεδίων και εμπειρίες για τον πολυποίκιλο ρόλο που καλείται να παίξει ένας ΑτΠ⁵⁰. Οι Downey και Banerjee⁵¹ σχολιάζουν τη δυσκολία απόδοσης ενός καθολικού ορισμού και δίνουν τη δική τους εκδοχή της ερμηνείας της ΑτΠ ως την τέχνη και επιστήμη της οργάνωσης πληροφοριών ώστε να μπορούν οι άνθρωποι να τις βρίσκουν, να τις διαχειρίζονται και να τις χρησιμοποιούν εύκολα.

Όπως φαίνεται στην Εικόνα 2, η ΑτΠ μαζί με άλλες σχετικά νέες επιστήμες προέκυψαν ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης του Παγκόσμιου Ιστού και της ανάγκης που δημιουργήθηκε για τεχνολογικές εξελίξεις στη δημιουργία, διάδοση και χρήση της πληροφορίας οι οποίες, εξελίξεις, θα καλύπτουν, κατά το δυνατόν, τις ολοένα διογκούμενες και εξελισσόμενες ανάγκες των χρηστών για πρόσβαση σε ποικίλες μορφές και τύπους πληροφοριών και (ηλεκτρονικών) πηγών. Οι «παραδοσιακές» επιστήμες που εμφανίζονται στην εξωτερική πλευρά του σχήματος παρέχουν εργαλεία, τεχνικές και εμπειρία ώστε να σχηματιστούν οι καινούριες που τοποθετούνται στο κέντρο του σχήματος. Η ΑτΠ ανήκει, λοιπόν, σε αυτούς τους διεπιστημονικούς κλάδους που καταδεικνύουν πόσο περίπλοκος μπορεί να είναι ο σχεδιασμός πληροφοριακών συστημάτων.

Είναι, επομένως, μάλλον δύσκολο να δοθεί ένας μόνο ορισμός για κάθε χρήση της ΑτΠ και αυτό είναι ένα στοιχείο που ενισχύει το γεγονός ότι ο σχεδιασμός καλών ιστοσελίδων είναι μία δύσκολη και απαιτητική διαδικασία. Περιλαμβάνονται προκλήσεις σχετικές με τη χρήση της γλώσσας και την αναπαράσταση εννοιών. Συνήθως, ένα έγγραφο δεν αναπαριστά πλήρως το νόημα που σκοπεύει να δώσει ένας συγγραφέας, ενώ, συνήθως, οι ετικέτες ή οι ερμηνείες δεν εμπερικλείουν το πλήρες νόημα ενός τεκμηρίου. Επιπλέον, δυο αναγνώστες δεν κατανοούν με τον ίδιο τρόπο ένα έγγραφο, μια ετικέτα ή μια ερμηνεία ακριβώς επειδή η σχέση λέξεων-εννοιών είναι περίπλοκη. Είναι γεγονός, όμως, ότι η ΑτΠ συμβάλει, εάν βέβαια εφαρμοστεί, στην επίτευξη αποτελεσματικής επικοινωνίας μεταξύ χρηστών και εταιρίας/οργανισμού.

Όπως σχολιάζει ο Barker⁵², οι εμπορικοί κυρίως οργανισμοί πρέπει να αναγνωρίσουν την αξία της ΑτΠ ειδάλλως διατρέχουν τον κίνδυνο να δημιουργήσουν ιστοσελίδες με πλούσιο περιεχόμενο το οποίο θα είναι δύσκολο όχι μόνο να εντοπιστεί, αλλά, ακόμα και

⁴⁹Dillon, Andrew. «Information Architecture in JASIST: Just Where Did We Come From?» *Journal of the American Society of Information Science and Technology*. 53, 10 (2002), 821-823 [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/asi.10090/full>].

⁵⁰Μια πτυχή του ορισμού που ίσως χρειάζεται αποσαφήνιση, όπως αναφέρει ο Dillon, είναι η τεχνική φύση της ΑτΠ, καθώς εκδηλώνει τα κλασικά χαρακτηριστικά μιας τέχνης, δηλαδή παραγωγή λειτουργικών τεχνουργημάτων μέσα από μια διαδικασία που δεν διαχωρίζει το σχεδιασμό από την κατασκευή. Dillon, Andrew. «Information Architecture»... σελ. 821.

⁵¹Downey, Laura and Sumit Banerjee. «Building an Information Architecture Checklist» *Journal of Information Architecture*, 2, 2 (2011) [<http://journalofia.org/volume2/issue2/03-downey/>] σελ. 25.

⁵²Barker, Iain. «What is information architecture?» *KM Column* (2005). [<http://www.steptwo.com.au/papers/kmcwhatisininfoarch/index.html>].

αν ο χρήστης το ανακαλύψει, θα είναι προβληματική η πλοήγησή του στο περιεχόμενο της ιστοσελίδας. Επομένως, το κόστος της αποτυχίας εύρεσης ικανοποιητικής πληροφόρησης είναι απογοητευτικό, όχι μόνο για τους χρήστες, αλλά έχει σοβαρές επιπτώσεις και για τους οργανισμούς. Στην περίπτωση των εσωτερικών δικτύων σημαίνει χαμηλά ποσοστά υιοθέτησης και επιστροφή του προσωπικού σε πόρους εκτός δικτύου (offline). Στην περίπτωση των ιστοσελίδων με αγορές μέσω διαδικτύου, ή άλλου είδους οικονομικής φύσης συναλλαγές, μπορεί να έχει επίπτωση στα έσοδα της επιχείρησης, αν το σύστημα πλοήγησης αποτυγχάνει και ο χρήστης δε μπορεί να εντοπίσει το προϊόν που τον ενδιαφέρει.

1.2 Έννοιες της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας

Πληροφορία: Γίνεται χρήση του όρου πληροφορία⁵³ για να διαχωριστεί η ΑτΠ από τη διαχείριση της γνώσης και των δεδομένων. Περιλαμβάνονται πληροφορίες κάθε είδους και μεγέθους, όπως ιστοσελίδες, έγγραφα, εφαρμογές λογισμικού, εικόνες, κ.ά.⁵⁴. Επίσης, ένας Αρχιτέκτονας της Πληροφορίας ασχολείται με τα μεταδεδομένα, όρος που χρησιμοποιείται για την περιγραφή και αναπαράσταση περιεχομένου (έγγραφα, ανθρώπους, διαδικασίες και οργανισμούς) συνήθως σε ένα περιβάλλον δικτύου όπως το Διαδίκτυο.

Πληροφοριακό περιβάλλον: Η αναζήτηση και ανάκτηση πληροφοριών από ένα περιβάλλον είναι κρίσιμες δραστηριότητες για την εμπειρία του χρήστη καθώς σκοπός του είναι να καλύψει τις πληροφοριακές του ανάγκες του. Στη σύγχρονη κοινωνία, υπάρχουν εργαλεία αναζήτησης και επεξεργασίας πληροφοριών τόσο σε φυσικούς χώρους, όσο και σε περιβάλλοντα πληροφοριακών συστημάτων. Πρόκειται, δηλαδή, για φυσικές ή ηλεκτρονικές τοποθεσίες όπου υπάρχει διάδραση του ανθρώπου με την πληροφορία. Περιλαμβάνουν τους χρήστες, τις εγκαταστάσεις και τις τεχνολογίες που διευκολύνουν τις εμπειρίες των χρηστών με το περιεχόμενο, την οργάνωση και την πλοήγηση των πληροφοριακών συστημάτων.

Δομή, οργάνωση και επισήμανση: αποτελούν τα σημαντικότερα ίσως καθήκοντα ενός ΑτΠ που αφορούν το συσχετισμό του περιεχομένου μιας ιστοσελίδας, την

⁵³Μια πολύ γενική παραδοχή για το τι είναι πληροφορία θα μπορούσαμε να ορίσουμε γενικά οποιοδήποτε δεδομένο του περιβάλλοντος προσλαμβάνεται, συνειδητά ή ασυνείδητα, ενεργητικά ή παθητικά, με τη βοήθεια των ποικίλων αισθητηρίων οργάνων, και γίνεται αντικείμενο νοητικής επεξεργασίας από το άτομο. Τα δεδομένα αυτά ή πληροφορίες, ανάλογα με το περιεχόμενο και τον τρόπο πρόσληψής τους, θα αξιοποιηθούν στη συνέχεια, στο πλαίσιο της γνωστικής διαδικασίας. Η γνώση και, έτσι, πρωταρχικά, η πληροφορία, αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση και το κλειδί για την επίλυση των προβλημάτων της ζωής. Μπάκος, Γεώργιος. *Εισαγωγή στην Επιστήμη της Πληροφόρησης*. Αθήνα: Παπασωτηρίου, 2001, σελ. 27.

⁵⁴Κατά τον Morrogh, η πληροφορία ξεκινά ως δεδομένα: γεγονότα, παρατηρήσεις, φαντασία (περιεχόμενο). Ο τρόπος οργάνωσης και παρουσίασης των δεδομένων (πλαίσιο) επηρεάζει το πώς αυτά ερμηνεύονται. Το ίδιο σύνολο δεδομένων, αν οργανωθεί διαφορετικά, μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικές ερμηνείες. Morrogh, Earl. *Information Architecture...*σελ.107.

ομαδοποίηση πληροφοριών σε ευδιάκριτες κατηγορίες, την επισήμανση αυτών των κατηγοριών και τη δημιουργία συνδέσμων πλοήγησης που θα οδηγούν σε αυτές.

Ανεύρεση και διαχείριση: η δυνατότητα εύρεσης περιεχομένου είναι ένας βασικός παράγοντας για τη δημιουργία ενός επιτυχημένου και εύχρηστου δικτυακού τόπου. Στόχος είναι να μπορέσουν οι χρήστες να βρουν αυτό που χρειάζονται μέσω συνδυασμού ξεφυλλίσματος, αναζήτησης και ερωτημάτων. Ο ΑτΠ οφείλει να ισορροπεί τις ανάγκες των χρηστών με τους στόχους της επιχείρησης ή του οργανισμού. Είναι, λοιπόν, απαραίτητη αφ' ενός η αποτελεσματική διαχείριση περιεχομένου και, αφ' ετέρου, η ύπαρξη ξεκάθαρων πολιτικών και διαδικασιών ως σημείο αναφοράς και καθοδήγησης.

Τέχνη και Επιστήμη: η εξέλιξη της τεχνολογίας, των επιστημών και της τεχνογνωσίας γενικότερα διευκολύνει τη μελέτη σχεδίων χρήσης και, άρα, τη βελτίωση των ιστοσελίδων. Οι ΑτΠ πρέπει να βασιστούν στην εμπειρία τους, τη διαίσθηση και τη δημιουργικότητά τους, μία διαδικασία που περιλαμβάνει, αναπόφευκτα, ότι ορισμένες φορές πρέπει να ρισκάρουν και να εμπιστεύονται το ένστικτό τους.

1.3 Οπτικοποίηση της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας

Συνήθως, πολλοί άνθρωποι δεν πιστεύουν ότι κάτι υπάρχει μέχρι να το δουν. Η απεικόνιση και οπτικοποίηση της ΑτΠ είναι σημαντική ιδιαίτερα εφόσον πρόκειται για μια νέα και σχετικά ασαφή έννοια. Ακόμη και όσοι καταλαβαίνουν εννοιολογικά τις

Εικόνα 3: Η Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας και η σχέση της με την επιφάνεια χρήσης ενός τυπικού συστήματος πληροφορικής.

βασικές προϋποθέσεις της ΑτΠ, όταν τη δουν και τη βιώσουν, αποκτούν ουσιαστική και βαθιά κατανόηση. Άλλος ένας παράγοντας που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι το γεγονός πως μια καλοσχεδιασμένη ΑτΠ στην πραγματικότητα είναι αόρατη στους χρήστες, κάτι που όλος παραδόξως αποτελεί επιτυχία και επιβράβευση για τον δημιουργό-ΑτΠ. Αυτό μπορεί να γίνει πιο σαφές και κατανοητό με την βοήθεια της Εικόνας 3.

Όπως φαίνεται παραπάνω, ένας παράγοντας που κάνει την εργασία ενός ΑτΠ ιδιαίτερη και διαφορετική είναι το αποτέλεσμα της δουλειάς του, το οποίο ο χρήστης το βλέπει στο τελικό του στάδιο, δηλαδή διεπαφή του χρήστη ενώ αγνοεί τις διαδικασίες

Web application technology

Organizational structures

Electronic resources

Navigation systems

Assistant systems for navigation

Εικόνα 4: Οι κατηγορίες των στοιχείων για την οπτικοποίηση της ΑτΠ.

Πηγή: Yang, Geng. «Information architecture and visual representation of virtual museums», *Computer-Aided Industrial Design and Conceptual Design*, 2009 [http://ieeexplore.ieee.org/xpl/freeabs_all.jsp?arnumber=5375705&abstractAccess=no&userType=inst]

ευρετηρίασης, ταξινόμιας, σχεδιασμό πληροφοριακών συστημάτων, δομή πληροφοριών, γραφικών κτλ.⁵⁵ Για το λόγο αυτό ένας Αρχιτέκτονας της πληροφορίας χρειάζεται συχνά να εξηγήει τη δουλειά του σε πελάτες, συναδέλφους, διευθυντές κτλ. Μια συχνή απαραίτητη και ουσιαστική εργασία ενός ΑτΠ περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη διαδικασία παρουσίασης και επεξήγησης με τη βοήθεια γραφικών αναπαραστάσεων στους συναδέλφους/πελάτες τού τι ακριβώς είναι η ΑτΠ και με ποιο τρόπο συνεισφέρει στη βελτίωση της διαδικασίας αναζήτησης πηγών και ανάκτησης πληροφοριών από ένα πληροφοριακό σύστημα. Η οπτικοποίηση, όπως σχολιάζει ο Yang⁵⁶, περιλαμβάνει ένα διαγραμματικό σύστημα που αποτελείται από εικονίδια, σύμβολα και εικόνες για την οπτική απεικόνιση του περιεχομένου και των στοιχείων ΑτΠ εντός του ιστότοπου. Εφόσον «μια εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις», η οπτική απεικόνιση της ΑτΠ θα βελτιώσει την ικανότητα μετάδοσης των πληροφοριών και των οργανωτικών σχημάτων μιας ιστοσελίδας ώστε να γίνεται πιο σαφής. Αυτό γίνεται πιο κατανοητό με τη βοήθεια της Εικόνας 4 όπου φαίνεται η ενδεικτική δομή των οπτικών βοηθημάτων που αποτελείται από πέντε κατηγορίες: διαδικτυακές εφαρμογές, οργανωτικές δομές, ηλεκτρονικές πηγές, συστήματα πλοήγησης και βοηθητικά συστήματα περιήγησης.

Φαίνεται πως, ενώ μπορούν να απομονωθούν κατηγορίες δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται υπό τον τίτλο «Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας», ο ίδιος ο όρος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να περιγράψει τη συνολική διαδικασία δημιουργίας πληροφοριακών συστημάτων, η οποία γίνεται με συγκεκριμένη μεθοδολογία και περιλαμβάνει τη διαχείριση της ανάπτυξης των πόρων ή της αλληλουχίας πληροφοριών. Όπως σημειώνουν οι Dillon και Turnbull⁵⁷, υπάρχουν δύο βασικές προσεγγίσεις της ΑτΠ όσον αφορά τον σχεδιασμό συστημάτων πληροφόρησης και συγκεκριμένα δικτυακών τόπων. Η επιλογή ανάμεσα σε αυτές γίνεται λαβαίνοντας υπ' όψιν συγκεκριμένους παράγοντες όπως η ήδη υπάρχουσα κατάσταση του ιστότοπου, το πολιτικό περιβάλλον και το μοντέλο διαχείρισης της ΑτΠ.

Ένα άλλο στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την εφαρμογή της ΑτΠ είναι ότι η κεντρική σελίδα ενός ιστότοπου πρέπει να καλύπτει τις πιο συνηθισμένες και βασικές πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών. Αυτή η προσέγγιση ονομάζεται top-down ΑτΠ⁵⁸ και ο σχεδιασμός της γίνεται έτσι ώστε να απαντά στις ερωτήσεις του χρήστη που μόλις επισκέφτηκε τον ιστότοπο, όπως φαίνονται στην Εικόνα 5:

⁵⁵Μία αντίστοιχη κατάσταση «βιώνουν» και οι βιβλιοθηκονόμοι, καθώς μόνο μία μόνο λειτουργία από το σύνολο των βιβλιοθηκονομικών λειτουργιών είναι ορατή στους χρήστες, αυτή του δημόσιου (online) καταλόγου της βιβλιοθήκης. Κατά μία έννοια, λοιπόν, ο κατάλογος της βιβλιοθήκης είναι για τους βιβλιοθηκονόμους ό,τι η επιφάνεια της εργασίας για τους αρχιτέκτονες της πληροφορίας. Ένας παραλληλισμός που ίσως βοηθήσει τον αναγνώστη να κατανοήσει μία ακόμα από τις ομοιότητες που παρουσιάζει, όχι μόνο σε επίπεδο τεχνικών, μέσων και προτύπων, αλλά και φιλοσοφίας και ουσίας, το επάγγελμα του βιβλιοθηκονόμου με αυτό του ΑτΠ.

⁵⁶Yang, Geng. «Information architecture and visual representation of virtual museums», *Computer-Aided Industrial Design and Conceptual Design, 2009. CAID & CD 2009. IEEE 10th International Conference*, 26-29 Nov. 2009 [http://ieeexplore.ieee.org/xpl/freeabs_all.jsp?arnumber=5375705&abstractAccess=no&userType=inst], σελ. 2.

⁵⁷Dillon, Andrew and Turnbull, Don. «Information Architecture»... σελ. 4.

⁵⁸Γίνεται χρήση του αγγλικού όρου καθώς δεν υπάρχει αντίστοιχη έκφραση στα ελληνικά.

1. Πού βρίσκομαι;
2. Ξέρω τι ψάχνω, αλλά πως θα το αναζητήσω;
3. Πως θα πλοηγηθώ;
4. Τι το σημαντικό και μοναδικό υπάρχει σε αυτό τον οργανισμό/επιχείρηση;
5. Τι είναι διαθέσιμο σε αυτό τον ιστότοπο;
6. Πώς μπορώ να επικοινωνήσω με κάποιον υπεύθυνο;

The screenshot shows the homepage of The Information Architecture Institute. The layout is organized into several distinct sections: a header with navigation links, a main content area with three columns for 'New to IA?', 'Practicing IA?', and 'Hiring an IA Professional?', an 'Events Calendar' on the left, a 'News' section in the center, and an 'About Us > Learn More' section on the right. Below these are 'Partners and Sponsors' and 'IA SUMMIT' information.

Annotations with arrows point to various elements on the page:

- 1. Πού βρίσκομαι;** points to the site title 'The Information Architecture Institute'.
- 2. Ξέρω τι ψάχνω, αλλά πως θα το αναζητήσω;** points to the search bar.
- 3. Πως θα πλοηγηθώ;** points to the navigation menu (Member Services, IA Network, Learning IA, About Us).
- 4. Τι το σημαντικό και μοναδικό υπάρχει σε αυτό τον οργανισμό/επιχείρηση;** points to the main introductory text: 'The Information Architecture Institute supports individuals and organizations specializing in the design and construction of shared information environments.'
- 5. Τι είναι διαθέσιμο σε αυτό τον ιστότοπο;** points to the 'Events Calendar' and 'News' sections.
- 6. Πώς μπορώ να επικοινωνήσω με κάποιον υπεύθυνο;** points to the 'Member Center | Join | Contact Us' link in the top right.

Εικόνα 5: Η εφαρμογή της top-down αρχιτεκτονικής της πληροφορίας στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας.

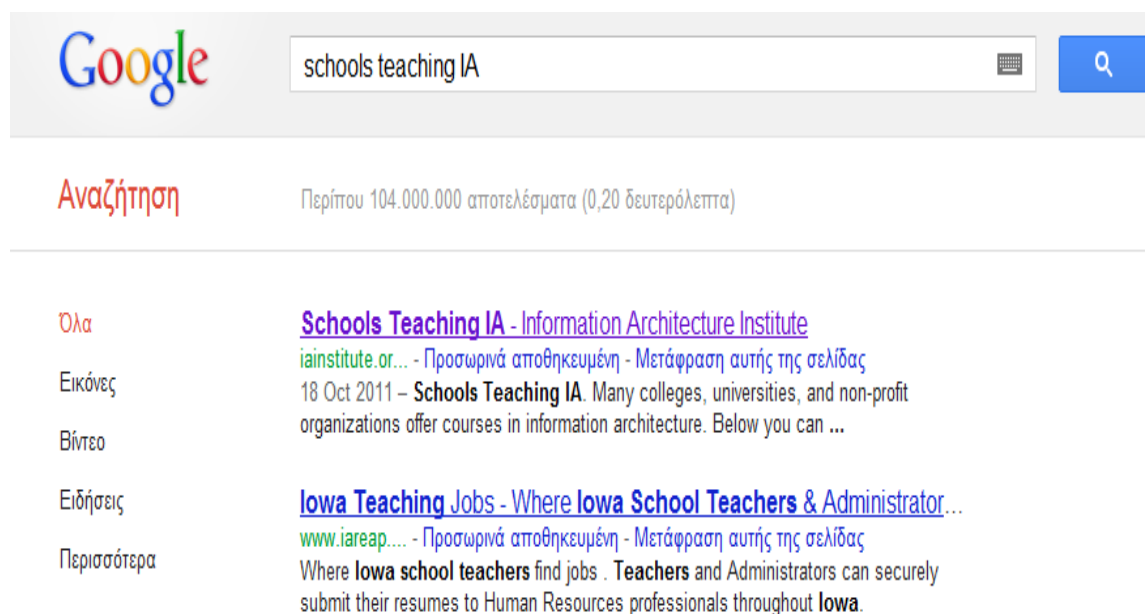
Η top-town ΑτΠ ουσιαστικά περιλαμβάνει την οργάνωση πληροφοριών και συστημάτων τιλοφόρησης και τον καθορισμό των βασικών σχημάτων οργάνωσης του ιστότοπου. Θα πρέπει, για παράδειγμα, οι χρήστες να έχουν τη δυνατότητα να πλοηγηθούν ανά προϊόν, εργασία, κατηγορία πελάτη κτλ. Αυτή είναι η κλασική

προσέγγιση, η οποία ξεκινά με την κάλυψη των αναγκών, των στόχων και των προσδοκιών του οργανισμού αλλά και του χρήστη.

Σε άλλες περιπτώσεις η Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας είναι ενσωματωμένη στο περιεχόμενο των ιστοσελίδων, κάτι που διευκολύνει την αναζήτηση και την περιήγηση. Αυτή είναι η bottom-up ΑτΠ⁵⁹ και έχει δομημένο περιεχόμενο, αλληλουχία και ετικέτες που βοηθούν το χρήστη να απαντήσει σε ερωτήματα όπως:

1. Πού βρίσκομαι;
2. Τι είναι εδώ;
3. Πού μπορώ να πάω;

Αυτού του είδους η αρχιτεκτονική είναι σημαντική επειδή οι χρήστες συνήθως τείνουν να προσπερνούν την top-down ΑτΠ ενός ιστότοπου χρησιμοποιώντας αντ' αυτής μηχανές και εργαλεία αναζήτησης του Ιστού, όπως η μηχανή αναζήτησης Google. Για παράδειγμα, αν κάποιος χρήστης επιθυμεί να πληροφορηθεί για τα πανεπιστήμια που διδάσκουν Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας και να μεταβεί στην αντίστοιχη ιστοσελίδα, τότε πληκτρολογεί στην μηχανή αναζήτησης της Google τη φράση «Schools teaching Information Architecture» και στα πρώτα αποτελέσματα εμφανίζεται η επιθυμητή σελίδα:

Εικόνα 6: Παράδειγμα χρήσης μίας τυπικής μηχανής αναζήτησης, η οποία διευκολύνει την bottom-up αρχιτεκτονική της πληροφορίας.

Αφού ο χρήστης επιλέξει την ιστοσελίδα που επιθυμεί, μεταφέρεται στον δικτυακό τόπο του Ινστιτούτου της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας (βλ. Εικόνα 7) και συγκεκριμένα στην καρτέλα Learning IA>Education>Schools Teaching IA. Η bottom-up ΑτΠ είναι αυτή που επιτρέπει στον χρήστη να καταλάβει σε ποια ακριβώς τοποθεσία βρίσκεται.

⁵⁹Γίνεται χρήση του αγγλικού όρου καθώς δεν υπάρχει αντίστοιχη έκφραση στα ελληνικά.

The screenshot shows the website of The Information Architecture Institute. The header includes the logo and navigation links: « Homepage | Member Center | Join | Contact Us ». Below the header is a search bar and a language selector. The main navigation bar has tabs for Member Services, IA Network, Learning IA (selected), and About Us. Under Learning IA, there are sub-tabs for Education, Research, Resources, and Translations. The current page is titled 'Learning IA > Education' and features a sub-section 'Inside Education' with a link to 'Schools Teaching IA'. A list of links includes Careers, Schools Teaching IA, Recommended Reading, and IA Curriculum. The main text describes educational offerings and provides contact information for commercial listings.

Εικόνα 7: Η εφαρμογή της bottom-up ΑτΠ στο δικτυακό τόπο του Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας.

Πηγή: http://iainstitute.org/en/learn/education/schools_teaching_ia.php

Με αυτό τον τρόπο οι χρήστες μπορούν να πλοηγούνται στο σχετικό περιεχόμενο χωρίς, όμως, να χρειαστεί να μάθουν τη δομή μιας σελίδας. Μια προσεκτικά σχεδιασμένη αρχιτεκτονική προλαμβάνει αυτού του είδους τη χρήση. Κατά τους Morville και Rosenfeld⁶⁰, σε αυτό συμβάλλει η στρατηγική Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας, ένα εννοιολογικό πλαίσιο υψηλού επιπέδου για τη δομή και την οργάνωση ενός ιστότοπου ή ενός εσωτερικού δικτύου. Η στρατηγική παρέχει την κατεύθυνση και το πεδίο εφαρμογής που απαιτείται για τη φάση του σχεδιασμού και της ενσωμάτωσης. Προφανώς, η στρατηγική ΑτΠ που θα εφαρμοστεί σε κάθε ιστοσελίδα εξαρτάται από τις ανάγκες του οργανισμού και των χρηστών.

Top-Down ΑτΠ	Bottom-up ΑτΠ
Καθοδηγητική	Περιγραφική
Προσχεδιασμένη	Αναδυόμενη
Σταθερή	Προσαρμοσμένη
Συγκεντρωτική	Κατανεμημένη

Πίνακας 1: Χαρακτηριστικά της top-down και bottom-up Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας.

Πηγή: Morville, Peter και Louis Rosenfeld. *Information Architecture...* σελ. 338

⁶⁰Morville, Peter και Louis Rosenfeld. *Information Architecture...* σελ 265.

1.4 Συστατικά μέρη της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας

Προς το παρόν φαίνεται, όπως έχει ήδη αναφερθεί, πως είναι σχετικά δύσκολο να διασαφηνιστούν και να προσδιοριστούν τα εννοιολογικά όρια της ΑτΠ λόγω της διεπιστημονικότητάς της. Πρόκειται για ένα σύνολο εργασιών που δε γίνεται εύκολα φανερό και αντιληπτό εφόσον η δράση τους είναι «κάτω από την επιφάνεια». Φαίνεται, όμως, ότι ο σχεδιασμός γραφικών, η ανάπτυξη λογισμικού και οι τεχνικές της χρηστικότητας δεν είναι αρκετά για να οριοθετήσουν την ΑτΠ. Ο σχεδιαστής γραφικών ασχολείται αρκετά με την ΑτΠ χωρίς όμως να ισχύει και το αντίστροφο. Οι ΑτΠ συνεργάζονται με δημιουργούς λογισμικού και προγραμματιστές καθώς βασίζονται σε αυτούς για να κατανοήσουν ποιες ιδέες είναι πραγματοποιήσιμες και ποιες όχι.

Επομένως, για όλους τους λόγους που προαναφέρθηκαν, μοιάζει δύσκολο να αναγνωριστούν τα ακριβή συστατικά που συνθέτουν μια ΑτΠ. Οι χρήστες αλληλεπιδρούν άμεσα με κάποια από αυτά τα συστατικά μέρη, ενώ άλλα βρίσκονται στα παρασκήνια και, ως εκ τούτου, οι χρήστες αγνοούν την ύπαρξή τους. Αυτά τα μέρη θα μπορούσαν να χωριστούν σε τέσσερις γενικές κατηγορίες συστημάτων: Οργάνωση, τιτολόφηση, πλοήγηση και αναζήτηση. Υπάρχει, όμως και μια πιο κατανοητή μέθοδος κατηγοριοποίησης των συστατικών ΑτΠ, η οποία περιλαμβάνει:

Βοηθήματα πλοήγησης: Τα συστατικά αυτού του είδους παρουσιάζουν στους χρήστες ένα σύνολο προκαθορισμένων διαδρομών (paths) για να τους βοηθήσουν να πλοηγηθούν στον ιστότοπο. Δεν τους επιτρέπουν να διατυπώσουν τα ερωτήματά τους αλλά αντί αυτού βρίσκουν το δρόμο τους μέσα από μενού και συνδέσμους. Στα βοηθήματα πλοήγησης ανήκουν:

- Συστήματα οργάνωσης
- Συστήματα πλοήγησης ιστότοπου
- Χάρτες ιστοσελίδων και πίνακες περιεχομένων
- Ευρετήρια
- Οδηγοί εξειδικευμένης αναζήτησης (site guides)
- Οδηγοί καθοδήγησης χρηστών (wizards)

Βοηθήματα αναζήτησης: Αυτά τα μέρη επιτρέπουν την εισαγωγή ενός ερωτήματος που ορίζει ο χρήστης και παρουσιάζουν αυτόματα ένα προσαρμοσμένο και εξατομικευμένο σύνολο αποτελεσμάτων που ανταποκρίνονται στο ερώτημα. Τα βοηθήματα αναζήτησης είναι ένα είδος δυναμικών, αυτοματοποιημένων εφαρμογών με ιδιότητες αντίστοιχες ή παραπλήσιες με αυτές των βοηθημάτων πλοήγησης. Αυτές οι αντίστοιχες εφαρμογές μπορεί να είναι:

- Διεπαφές αναζήτησης
- Γλώσσες αναζήτησης
- Κατασκευαστές ερωτημάτων (query builder)
- Αλγόριθμοι ανάκτησης
- Ζώνες αναζήτησης
- Αποτελέσματα αναζήτησης

Περιεχόμενο και εργασίες (tasks): Αποτελούν τον τελικό προορισμό των χρηστών, σε αντίθεση με τα επιμέρους συστατικά που απλά τους καθοδηγούν. Ίσως όμως φαίνεται δύσκολο να ξεχωρίσει κανείς το περιεχόμενο και τις εργασίες από μια Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας εφόσον υπάρχουν στοιχεία ενσωματωμένα σε αυτές, τα οποία βοηθούν στην αναζήτηση, όπως:

- Επικεφαλίδες
- Ενσωματωμένοι σύνδεσμοι
- Ενσωματωμένα μεταδεδομένα
- Λίστες/Κατάλογοι
- Διαδοχικά βοηθήματα
- Στοιχεία αναγνώρισης

Αόρατα συστατικά: Πρόκειται για βασικά στοιχεία αρχιτεκτονικής που είναι «παρασκευαστικά» για αυτό και δεν γίνονται άμεσα αντιληπτά σε μια ιστοσελίδα, ως εκ τούτου, οι χρήστες αλληλεπιδρούν με αυτά σπανίως ή ποτέ. Αυτά τα στοιχεία τροφοδοτούν και ενισχύουν άλλα συστατικά όπως, για παράδειγμα, η χρήση ενός θησαυρού ενισχύει τα ερωτήματα αναζήτησης. Τα αόρατα συστατικά της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων ελεγχόμενα λεξιλόγια και θησαυρούς, αλγόριθμους αναζήτησης κτλ.

2^ο Κεφάλαιο. Ανάλυση της εργασίας του Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας

Όπως προαναφέρθηκε, είναι δύσκολο να ερμηνεύσει κανείς επακριβώς τον όρο και τις προεκτάσεις της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας. Αυτό έγινε ιδιαίτερα φανερό τα πρώτα χρόνια της εμφάνισης και εφαρμογής της. Όπως δηλώνουν και βίωσαν οι Morville και Rosenfeld, οι πρώτοι ΑτΠ αρχικά ασχολήθηκαν με ποικίλες εργασίες που κανείς δεν ήθελε να αναλάβει ή να αντιληφθεί ότι χρειαζόταν, όπως δόμηση και ευρετηρίαση πληροφοριών και παροχή πρόσβασης σε αυτές⁶¹. Επρόκειτο, δηλαδή, για ανθρώπους που «γέμιζαν κενά» διεκπεραιώνοντας αυτές τις εργασίες απλώς επειδή κάποιος έπρεπε να τις φέρει εις πέρας. Στην πορεία όμως καθώς και με την πάροδο του χρόνου η κατάσταση άλλαξε.

Εδώ και πολλά χρόνια οι βιβλιοθήκες και οι βιβλιοθηκονόμοι αξιοποιούν το έντυπο, και όχι μόνο, υλικό τους τοποθετώντας το σε ένα οργανωτικό πλαίσιο που προσομοιάζει αυτό που εφαρμόζεται μέσα από την ΑτΠ που διευκολύνει την πρόσβαση σε αυτά τα τεκμήρια. Οι ΑτΠ έχουν ένα παρόμοιο ρόλο με αυτό του βιβλιοθηκονόμου, μόνο που στην περίπτωση τους το πεδίο δράσης του μπορεί να θεωρηθεί αχανές και μάλλον δύσκολο να προσδιορισθεί, καθώς αφορά, επί της ουσίας, το σύνολο του Παγκόσμιου Ιστού. Ουσιαστικά επιτελούν παρόμοιες εργασίες με αυτές του Βιβλιοθηκονόμου και εφαρμόζουν τις γνώσεις τους στο πλαίσιο των σελίδων του Παγκόσμιου Ιστού και, γενικότερα, σε ψηφιακό περιεχόμενο. Με απλά λόγια, ο ΑτΠ οργανώνει μεγάλη ποσότητα πληροφοριών που περιέχονται σε ιστοσελίδες, έτσι ώστε οι χρήστες να βρίσκουν αυτό που ψάχνουν. Πρόκειται για ένα κερδοφόρο επάγγελμα⁶² είτε κανείς εργάζεται ως ανεξάρτητος σύμβουλος με ειδικευση στη δημιουργία ταξινομιών, είτε ως υπεύθυνος ομάδων εμπειρίας χρηστών, είτε ως καθηγητής/εκπαιδευτής.

Επιπρόσθετα, οφείλει να σκέφτεται σαν αντικειμενικός εξωτερικός χρήστης, όντας ευαίσθητος στις ανάγκες των χρηστών χωρίς να επηρεάζεται από εσωτερικές πολιτικές. Από την άλλη, μπορεί και πρέπει να κατανοεί τους στόχους, το περιεχόμενο και το κοινό στο οποίο απευθύνεται ο οργανισμός και, ως εσωτερικός συνεργάτης, να σχεδιάζει, να εφαρμόζει και να διαχειρίζεται πιθανές λύσεις. Αυτή η διαδικασία ίσως μοιάζει δύσκολη, για αυτό θα μπορούσε να υπάρξει συνεργασία μεταξύ ενός ΑτΠ και μιας ισορροπημένης ομάδας συμβούλων και εργαζομένων. Ωστόσο, προκειμένου να υπάρξει μία βελτιωμένη απόδοση και εργασία είναι ωφέλιμο να υπάρχει επικοινωνία και ανταλλαγή απόψεων με εξωτερικούς παράγοντες.

Η Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας προς το παρόν εφαρμόζεται κυρίως στον Παγκόσμιο Ιστό⁶³. Οι περισσότεροι ΑτΠ εργάζονται στη δημιουργία ιστοσελίδων, ενώ ελάχιστοι ασχολούνται με συστήματα κινητών/ασύρματων, CD-ROMs, βάσεων δεδομένων κτλ. και, επομένως, προσλαμβάνονται από εταιρείες με έντονη παρουσία στο

⁶¹Morville, Peter και Louis Rosenfeld. *Information Architecture...*,σελ 22.

⁶²Στην ιστοσελίδα <http://www.itjobswatch.co.uk/jobs/uk/information%20architect.do> παρατίθενται διαγραμματικά οι μέσοι όροι μηνιαίων αποδοχών των Αρχιτεκτόνων της Πληροφορίας.

⁶³Βλ. Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας, <http://www.iainstitute.org/en/learn/education/careers.php>.

Διαδίκτυο και τον Παγκόσμιο Ιστό με στόχο να υποστηρίξουν την πλήρη απασχόληση τους ή επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες Ιστού.

Η ΑτΠ είναι διεπιστημονική, όπως επισημάνθηκε, και για αυτό το λόγο μεγάλος αριθμός επαγγελματιών του κλάδου κατέχει τεχνικές γνώσεις σχεδιασμού γραφικών, δεξιότητες επικοινωνίας ιδεών, δομής και ροής πληροφοριών κλπ. Άλλοι ειδικεύονται στη χρηστικότητα και την εμπειρία χρηστών, ενώ οι αντιλογίες και οι διαφωνίες ως προς τα όρια μεταξύ αυτών των ρόλων παραμένουν. Για να εκτιμήσει κάποιος τη διαδικασία, θα πρέπει να εξετάσει τι επιτελεί κάποιος ΑτΠ στην πράξη. Τα καθήκοντά του, λοιπόν, περιλαμβάνουν:

- Επεξήγηση βασικών ιδεών με τη χρήση γραφικών
- Σχεδιασμό του χάρτη της ιστοσελίδας (site-map)
- Ανάπτυξη συγκεκριμένων τρόπων μορφοποίησης και διαμόρφωσης προτύπων για τα στοιχεία πληροφοριών
- Διεξαγωγή έρευνας για την ανάλυση των πληροφοριακών αναγκών και της συμπεριφοράς του χρήστη
- Δημιουργία σεναρίων, προσχεδίων, ταξινομιών και ευρετηρίων
- Προγραμματισμό και σχεδιασμό βάσεων δεδομένων
- Διαχείριση περιεχομένου και πρωτογενούς κώδικα
- Αξιολόγηση λειτουργικότητας
- Μορφοποίηση και παράταξη πληροφοριών

Τα προβλήματα σχεδιασμού Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας είναι περίπλοκα και για την επίλυσή τους είναι χρήσιμο να κατέχει ο άνθρωπος που την εξασκεί γνώσεις από διαφορετικές σχετικές επιστήμες. Γενικά, τα καθήκοντα του ΑτΠ περιστρέφονται γύρω από τέσσερις κύριους άξονες⁶⁴:

1. Κατανόηση της πληροφορίας ως περιεχόμενο και διαμόρφωση της οργάνωσης και της πρόσβασης σε αυτήν
2. Οικοδόμηση των ασαφών ενώσεων μεταξύ μονάδων περιεχομένου
3. Ανάπτυξη λειτουργικότητας της περιήγησης και της αναζήτησης
4. Σχεδιασμός των γραφικών, των διεπαφών, και των τεχνικών αλληλεπίδρασης που επιτρέπουν στους χρήστες να έχουν πρόσβαση στο κυρίως σώμα των πληροφοριών.

2.1 Βασικές έννοιες σχεδιασμού Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας

Τρεις έννοιες που αποτελούν τη βάση του επιτυχημένου σχεδιασμού ΑτΠ σε ένα πληροφοριακό σύστημα είναι το **περιεχόμενο** (content), το **πλαίσιο** (context) και οι

⁶⁴Κατά τους Dillon και Turnball, το μεγάλο εύρος αυτών των δραστηριοτήτων δείχνει ότι οι περισσότεροι ΑτΠ εξασκούν λίγες μόνο από αυτές τις εργασίες, είτε εξαιτίας έλλειψης γνώσεων, είτε λόγω περιορισμών του εκάστοτε project. Dillon, Andrew and Don Turnball. «Information Architecture»... σελ. 3.

χρήστες (users). Κατά τον Barker⁶⁵ η οργάνωση του περιεχομένου σε μια λειτουργική δομή όπου οι άνθρωποι μπορούν να πλοηγούνται διαισθητικά δε συμβαίνει τυχαία. Οι οργανισμοί, εμπορικοί κυρίως, πρέπει να αναγνωρίσουν τη σημασία της ΑτΠ ειδάλλως υπάρχει ο κίνδυνος να δημιουργήσουν μεγάλες ποσότητες πληροφοριακού περιεχομένου που δε θα μπορέσει να αναζητήσει και να ανακτήσει κανείς.

Η εργασία του ΑτΠ φαίνεται, πράγματι, δύσκολη επειδή οι ιστότοποι και τα εσωτερικά δίκτυα δεν είναι άψυχα και στατικά δημιουργήματα, αλλά περιλαμβάνουν περίπλοκα διαδραστικά πληροφοριακά συστήματα και το ευρύτερο πληροφοριακό περιβάλλον στο οποίο ανήκουν. Επομένως, απαιτείται κατανόηση των στόχων της επιχείρησης που βρίσκεται πίσω από τον ιστότοπο, καθώς και ανεύρεση διαθέσιμων πόρων για το σχεδιασμό και την ενσωμάτωση της ΑτΠ. Η φύση και ο όγκος του περιεχομένου που υπάρχει σε μια δεδομένη στιγμή μπορεί να αλλάξει με την πάροδο του χρόνου⁶⁶. Σημαντικό ρόλο παίζει, επίσης, η πληροφοριακή συμπεριφορά των χρηστών για αυτό και ο αποτελεσματικός σχεδιασμός ΑτΠ λαβαίνει υπόψη όλους τους παραπάνω τομείς.

Αυτό σημαίνει πως ένας ΑτΠ πρέπει οπωσδήποτε να έχει γνώση:

1. Των χρηστών (ποιοι είναι, τι πληροφοριακές ανάγκες έχουν, τα εθνογραφικά χαρακτηριστικά τους, πώς αναζητούν πληροφορίες κτλ.) Αυτή η γνώση προέρχεται από τη διάδραση ανθρώπου/υπολογιστή, την έρευνα και την καταγραφή των απαιτήσεών τους
2. Του περιεχομένου (όγκος και έκταση, δομή και οργάνωση, χρήση μεταδεδομένων) η οποία, γνώση, προκύπτει μέσω τεχνικής επικοινωνίας
3. Του πλαισίου (επιχειρησιακό μοντέλο, αξίες, πολιτική, κουλτούρα και περιορισμό πόρων του οργανισμού) μέσω γνώσεων οργανωτικής ψυχολογίας, συστηματικής ανάλυσης και μάρκετινγκ.

Ο Αρχιτέκτονας της Πληροφορίας λειτουργεί ως ενδιάμεσος μεταξύ της επιχείρησης, του πελάτη, του χρήστη, της ομάδας σχεδιασμού γραφικών, του τμήματος προγραμματισμού κ.ά. Όπως σχολιάζει ο Ewing⁶⁷, απαιτείται συνδυασμός τεχνικών δεξιοτήτων και αποτελεσματικής διαπροσωπικής επικοινωνίας. Ο ΑτΠ μοιάζει με διπλωμάτη-μάντζερ που διακρατεί τη συνοχή μεταξύ μελών της ομάδας ενώ διασφαλίζει τη σωστή τήρηση του προγράμματος για την επίτευξη στόχων.

Χρήστες: Η ΑτΠ δεν περιορίζεται σε ταξινομίες, μηχανές αναζήτησης και βοηθήματα των χρηστών για να βρουν πληροφορίες σε μια ιστοσελίδα, αλλά έχει ως σημείο εκκίνησης τους ίδιους τους χρήστες και τις αιτίες που τους ωθούν να επισκεφτούν ένα

⁶⁵Barker, Iain. «What is information architecture?» *KM Column* (2005) [http://www.steptwo.com.au/papers/kmc_whatisinfoarch/index.html].

⁶⁶Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την επίδραση της πολυπλοκότητας του πλαισίου στο επάγγελμα του ΑτΠ βλέπε Morville, Peter. «Information Architect» [<http://semanticstudios.com/publications/semantics/000647.php>] 1 Οκτωβρίου 2011.

⁶⁷Ewing, Chris. «Information Architecture Proposed Curriculum, Graduate School of library and Information Science at The University of Texas at Austin» [2002] [<http://fiat.gslis.utexas.edu/~iag/resources/ia-curriculum-final.PDF>], σελ. 6.

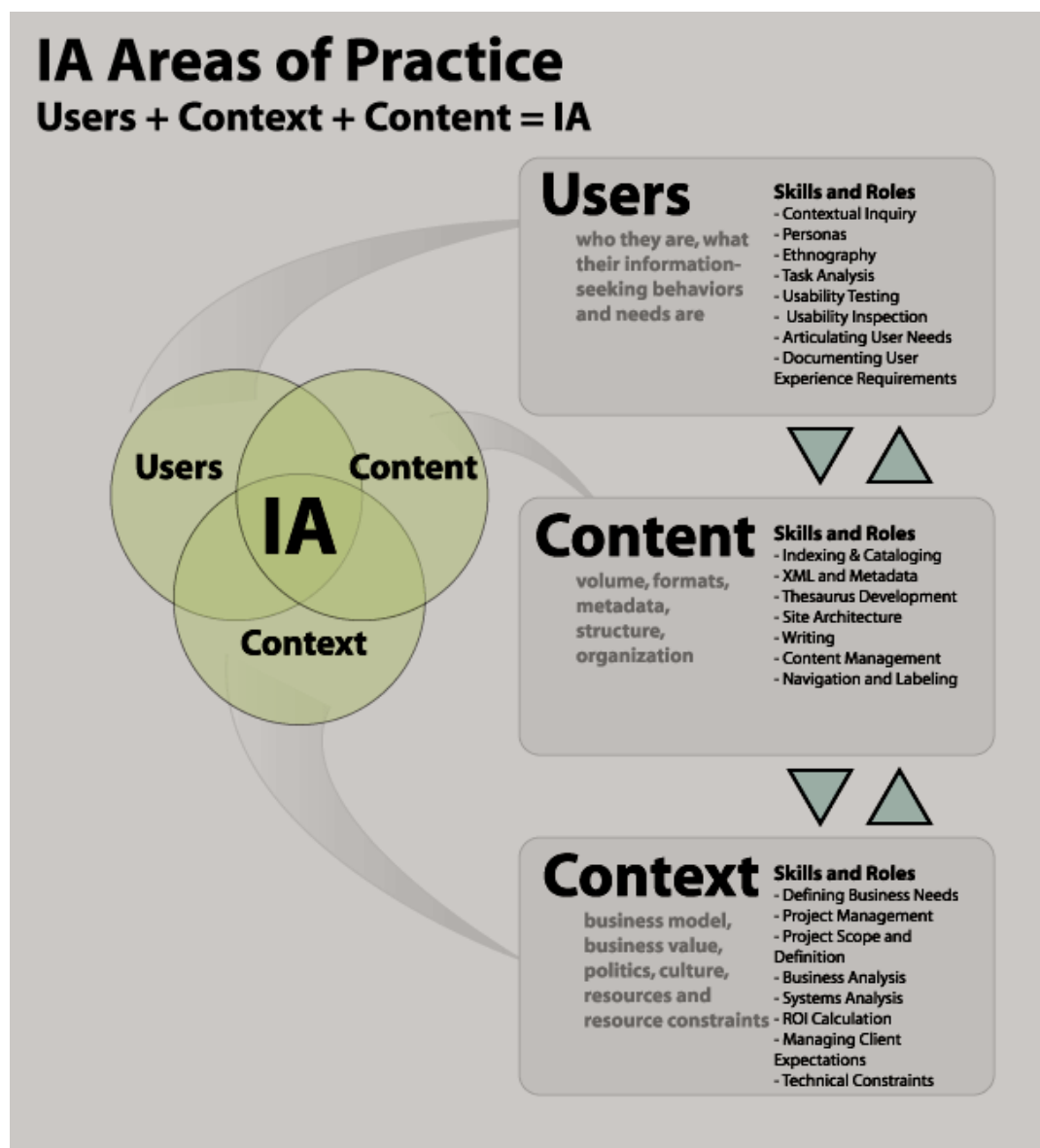
δικτυακό τόπο, δηλαδή, την ικανοποίηση της πληροφοριακής τους ανάγκης. Παράλληλα, μπορεί να υποθέσει κανείς με μεγάλη βεβαιότητα ότι τα ερωτήματα των χρηστών σε μία τυπική βάση δεδομένων ή πληροφοριακό σύστημα ποικίλουν, και άρα, ποικίλουν, εκ των πραγμάτων, και οι πληροφοριακές τους ανάγκες. Έτσι, ανάλογα με το είδος της πληροφοριακής ανάγκης προκύπτουν διαφορετικές συμπεριφορές και αντιδράσεις του χρήστη. Ένας ΑτΠ οφείλει να κατανοεί αυτές τις συμπεριφορές για να προσαρμόζει το σχεδιασμό της ιστοσελίδας ώστε αυτή να ανταποκρίνεται όσο το δυνατόν πληρέστερα στις ανάγκες των χρηστών. Ο σημαντικότερος στόχος του είναι να σχεδιάσει μία ιστοσελίδα με τη χρήση των τεχνικών και των πρακτικών της ΑτΠ η οποία θα ικανοποιεί τις περισσότερες ανάγκες του κοινού στο οποίο απευθύνεται το εκάστοτε πληροφοριακό σύστημα. Αυτό αποτελεί μια ιδιαίτερα περίπλοκη και απαιτητική εργασία, ειδικότερα αν λάβει κανείς υπόψη το γεγονός πως οι χρήστες δε γνωρίζουν πάντα τι ακριβώς ψάχνουν σε έναν ιστότοπο⁶⁸.

Επομένως, ο σχεδιασμός μιας αποτελεσματικής Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας προϋποθέτει την έρευνα και μελέτη των τρόπων και μεθόδων που χρησιμοποιεί κάποιος για να βρει πληροφορίες σε μια ιστοσελίδα. Τελικά, φαίνεται πως η κατανόηση των πληροφοριακών αναγκών του χρήστη διευκολύνει την εργασία του ΑτΠ, ο οποίος θέτει προτεραιότητες για να σχεδιάσει τη δομή ενός συστήματος. Τα δεδομένα που συλλέγονται από έρευνες χρηστών βοηθούν στην εξισορρόπηση μεταξύ των υπόλοιπων παραγόντων που επηρεάζουν τα μοντέλα σχεδιασμού, όπως προϋπολογισμός, χρόνος, πολιτικές, τεχνολογίες και προτιμήσεις των σχεδιαστών.

Περιεχόμενο: Με μια ευρεία έννοια, ως περιεχόμενο ορίζεται καθετί που περιλαμβάνεται σε έναν ιστότοπο, όπως έγγραφα, εφαρμογές, ηλεκτρονικές υπηρεσίες, αρχεία εικόνας/ήχου και μεταδεδομένα. Με απλά λόγια, περιεχόμενο είναι το υλικό από το οποίο αποτελείται ένας ιστότοπος, ενώ, ως γνωστόν, πολλές ιστοσελίδες και εσωτερικά δίκτυα (intranets) περιέχουν σε μεγάλο βαθμό πληροφορίες σε μορφή κειμένου. Ο Παγκόσμιος Ιστός είναι ένα θαυμάσιο εργαλείο επικοινωνίας και, ως γνωστόν, η επικοινωνία βασίζεται σε λέξεις και προτάσεις που μεταδίδουν έννοιες. Οι χρήστες πρέπει να είναι ικανοί να βρουν το περιεχόμενο πριν το χρησιμοποιήσουν, επομένως, η δυνατότητα εύρεσης προηγείται της χρηστικότητας. Επιπρόσθετα, σύμφωνα

⁶⁸Σχετικά με την έλλειψη πληροφοριακής παιδείας των χρηστών, ενδιαφέρον παρουσιάζει η άποψη της Swartz, η οποία κάνει αναφορά στη συσχέτιση της ΑτΠ με τη Βιβλιοθηκονομία. Η ίδια σχολιάζει πως, εφόσον οι χρήστες δε μπορούν εύκολα να αξιοποιήσουν τις σχέσεις μεταξύ θησαυρών, έχει προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η πλοήγηση μέσω καθοδήγησης (πρόκειται για ελεύθερη μετάφραση του όρου *guided navigation*). Είναι ένα από τα αποτελέσματα που έχουν προκύψει από τη διασταύρωση της ΑτΠ με τη Βιβλιοθηκονομία. Οι Αρχιτέκτονες της Πληροφορίας αναζητούν τρόπους για να βοηθήσουν τους χρήστες να περιηγηθούν μέσα στο ευρύ πληροφοριακό περιβάλλον που περιέχει αναζητήσιμα αντικείμενα. Με την πλοήγηση μέσω καθοδήγησης ο χρήστης μπορεί να ξεκινήσει την περιήγηση σε έναν ιστότοπο επιλέγοντας ως πρώτο φίλτρο την κατηγορία που επιθυμούν. Αυτός είναι ένας ακόμη λόγος για τον οποίο η κοινότητα των ΑτΠ έλκεται από τη Βιβλιοθηκονομία και την Επιστήμη της Πληροφόρησης αναζητώντας τρόπους να εξάγουν τις ομάδες εννοιών και τα συστατικά τους μέρη, με στόχο την ανάλυση των κατηγοριών και την ανάπτυξη ταξινομιών (δημιουργία θησαυρών). Schwartz, Candy. «Thesauri and facets and tags, oh my! A look at three decades in subject analysis» *Library Trends* (2008) [<http://www.thefreelibrary.com/Thesauri+and+facets+and+tags,+oh+my!+A+look+at+three+decades+in...-a+0184699135>] σελ 5.

με την Warren⁶⁹ ο ΑτΠ παίζει βασικό ρόλο στις εξελισσόμενες ανάγκες διαχείρισης περιεχομένου⁷⁰ με δύο κυρίως τρόπους: ελέγχοντας την εφαρμογή μεταδεδομένων και ενσωματώνοντας όποιες αλλαγές προκύπτουν στο μοντέλο αρχιτεκτονικής περιεχομένου.

Εικόνα 8: Το τρίπτυχο της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας: Χρήστες-Περιεχόμενο-Πλαίσιο.

Πηγή: <http://www.shiftedpixels.com.au/img/content/information-architecture.png>

⁶⁹Warren, Rita. «Information Architects and Their Central Role in Content Management», *Bulletin of the American Society of Information Science and Technology*, October/November (2001) [<http://www.asis.org/Bulletin/Oct-01/warren.html>], σελ. 14.

⁷⁰Ως διαχείριση περιεχομένου ορίζεται η διαδικασία της συλλογής, οργάνωσης, κατηγοριοποίησης και διάρθρωσης πληροφοριακών πηγών κάθε είδους και μορφής με σκοπό την εύκολη αποθήκευση, ανάκτηση, δημοσίευση, επικαιροποίηση, μετατροπή και επανάχρησή τους. Yu, Holly. *Content and Workflow Management for Library Web Sites: Case Studies*. Hershey: Information Science Publishing, 2005, [http://ece.ut.ac.ir/dbrg/seminars/advanceddb/2006/mahdikhani_kianrad/second%20report/References/09.pdf], σελ. 2.

Όπως αναφέρθηκε, οι ανάγκες των χρηστών αλλάζουν και ένας αποτελεσματικός ΑτΠ οφείλει να προσαρμόζει το περιεχόμενο του ιστότοπου ώστε να ανταποκρίνεται σε αυτές τις διαρκώς εξελισσόμενες απαιτήσεις. Όπως σχολιάζει ο Haller⁷¹, η αξία της ΑτΠ είναι ιδιαίτερα σημαντική σε περιπτώσεις εμπορικών ιστότοπων. Επιπλέον, περιγράφει τα πέντε στάδια της εργασίας που πραγματοποίησε μαζί με μια ομάδα εθελοντών φοιτητών και επαγγελματιών του κλάδου, με σκοπό να αναδιαμορφώσουν τον δικτυακό τόπο Plain Language Action and Information Network⁷² με τις αρχές και μεθόδους της ΑτΠ. Τα πέντε στάδια που ακολούθησε η ομάδα του είναι:

1. Συγκέντρωση στοιχείων μέσω αξιολόγησης της δομής και πλοήγησης του ήδη υπάρχοντος δικτυακού τόπου, διεξαγωγής έρευνας χρηστών και ενσωμάτωσης των αποτελεσμάτων σε έναν αρχικό σχεδιασμό
2. Αξιολόγηση των στοιχείων εξερεύνηση υπάρχοντος περιεχομένου από την οπτική γωνία του χρήστη και ταξινόμησης του ιστότοπου
3. Δημιουργία βασικής δομής για την οργάνωση του περιεχομένου σε περιβάλλον Ιστού
4. Δοκιμή και ανατροφοδότηση από τους χρήστες: τα αποτελέσματα αποκαλύπτουν τις ελλείψεις και θέτουν τη βάση για τις διορθώσεις
5. Βελτιστοποίηση, έλεγχος και διασφάλιση ότι το νέο περιεχόμενο πληροί τις αρχικές προϋποθέσεις μέσω δοκιμών για να καταδειχθεί αν η νέα δομή εξυπηρετεί τους χρήστες ώστε να ολοκληρώσουν επιτυχώς την αναζήτησή τους.

Μέρος αυτής της διαδικασίας φαίνεται στην Εικόνα 9. Αρχικά, ορίζονται οι στόχοι και έπειτα γίνεται ομαδοποίηση με βάση τον βαθμό συνάφειας ώστε να γίνει μια ολοκληρωμένη έρευνα. Επόμενο βήμα είναι η δοκιμή από κάποιον χρήστη με στόχο τη μετάβαση στην καλύτερη δυνατή πρακτική μελέτη. Η διαδικασία αυτή πραγματοποιείται με επίκεντρο το χρήστη και επιβλέποντα τον Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας. Απαιτείται ακόμα μια δοκιμή για περαιτέρω ανάπτυξη και ίσως το ξεκίνημα ενός ακόμα κύκλου.

Συμπερασματικά, λοιπόν, η εφαρμογή αρχών ΑτΠ και χρηστικότητας αποτελεί ένα κύκλο παραγόντων που αλληλοεπηρεάζονται. Για παράδειγμα, αν δεν γίνει δοκιμή στα πρώτα στάδια ώστε να φανεί αν η ομαδοποίηση σύμφωνα με τον βαθμό συνάφειας επιφέρει αποτελέσματα, τότε ίσως στη συνέχεια η διαδικασία να μην είναι τόσο έγκυρη. Επιπλέον, κρίνεται απαραίτητο οι ενέργειες να είναι υπό την επίβλεψη ενός ΑτΠ διότι αυτός γνωρίζει το αντικείμενο λόγω της εκπαίδευσής του, κάτι που ενισχύει την χρηστικότητα. Η εφαρμογή μοντέλων ΑτΠ εντός ιστοχώρου μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα ένα εύχρηστο περιβάλλον εργασίας.

⁷¹Haller, Thom. «An Information Architecture Story: Reshaping www.plainlanguage.gov to Meet Changed Needs» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 37, 5 (2011), 10-14 [http://www.asis.org/Bulletin/Aug-11/AugSep11_Haller.html].

⁷²Πρόκειται για τον ιστότοπο Plain Language, www.plainlanguage.gov.

Εικόνα 9: Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας και χρηστικότητα - ο κύκλος της δημιουργίας.
 Πηγή: http://cyanfrog.com/App_Themes/Cyanfrog/images/Information_Architecture.jpg

Σε κάθε πληροφοριακό περιβάλλον υπάρχουν διαχωριστικοί παράγοντες που συνθέτουν ένα μοναδικό συνδυασμό περιεχομένου και εφαρμογών, ο οποίος με τη σειρά του υποδεικνύει την ανάγκη για προσαρμοσμένη, εξατομικευμένη Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας. Μερικοί από αυτούς είναι:

- Η μνεία ευθύνης
- Η μορφή των αρχείων
- Η δομή και η οργάνωση
- Τα μεταδεδομένα
- Ο όγκος των πληροφοριών
- Η δυναμική απόδοση

Πλαίσιο: Οι ιστότοποι και τα εσωτερικά δίκτυα υφίστανται μέσα στο γενικότερο πλαίσιο μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού με συγκεκριμένους στόχους, στρατηγικές διαδικασίες, προσωπικό, υποδομές κτλ. Αυτός ο συνδυασμός ικανοτήτων, φιλοδοξιών και πόρων είναι μοναδικός για κάθε οργανισμό. Η Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας πρέπει να ταιριάζει μοναδικά με αυτό το γενικό πλαίσιο. Το λεξιλόγιο και η δομή των ιστότοπων και των εσωτερικών δικτύων αποτελούν βασικά συστατικά μιας εξελισσόμενης συνδιάλεξης μεταξύ επιχείρησης, πελατών και υπαλλήλων, καθώς επηρεάζει το πως σκέφτονται για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες. Ακόμη, δίνει μια εικόνα της εξέλιξης που μπορούν να προσδοκούν στο μέλλον.

Ουσιαστικά, η ΑτΠ μπορεί είτε να διευκολύνει, είτε να περιορίσει την αλληλεπίδραση μεταξύ πελατών και εργαζομένων. Η ΑτΠ ενός ιστότοπου αποτελεί, ίσως, το πιο απτό

δείγμα των στόχων, των οραμάτων, των αξιών, της στρατηγικής και της κουλτούρας του κάθε οργανισμού. Είναι σημαντικό, λοιπόν, να υπάρχει κατανόηση όλων αυτών των παραγόντων και κατόπιν πρέπει να βρεθούν τρόποι αντιστοίχισης της ΑτΠ με αυτούς. Αυτή η διαδικασία μπορεί να γίνει πιο εύκολη και αποτελεσματική με τη χρήση συγκεκριμένων διαδικασιών και εργαλείων από εκπαιδευμένους στο αντικείμενο.

Στα παραπάνω πρέπει να προστεθεί ότι η κοινότητα των ΑτΠ εξελίσσεται καθώς βιώνει δραστικές αλλαγές τόσο στο περιβάλλον εργασίας της όσο και στις δυνατότητες αξιοποίησης και διάδοσης της πληροφορίας σε ένα τυπικό περιβάλλον δικτύου, κάτι που συνεπάγεται, σχεδόν αναπόφευκτα, και περισσότερες δυνατότητες εξειδίκευσης. Ειδικότερα, όσοι Αρχιτέκτονες της Πληροφορίας εργάζονται σε μεγάλους οργανισμούς/επιχειρήσεις επιδιώκουν επαγγελματικές θέσεις ειδικότητας που συνταιριάζουν τα ταλέντα και τις δεξιότητες τους με τις ανάγκες του οργανισμού. Μερικοί τίτλοι ειδικότητων που ήδη υπάρχουν και περιγράφουν αυτό που έχει έως τώρα οριστεί και προσδιοριστεί ως το επαγγελματικό προφίλ του ΑτΠ είναι οι εξής:

- Σχεδιαστής θησαυρού
- Ειδικός αναζήτησης περιεχομένου
- Ειδικός μεταδεδομένων
- Διαχειριστής περιεχομένου
- Δημιουργός στρατηγικής ΑτΠ
- Διαχειριστής ΑτΠ
- Διευθυντής εμπειρίας χρηστών⁷³

Καθώς, λοιπόν, η χρήση πληροφοριακών περιβαλλόντων γίνεται όλο και πιο διαδεδομένη και, λαβαίνοντας υπόψη τη συνεχή εξέλιξη της τεχνολογίας, οι δυνατότητες εξειδίκευσης μοιάζουν απρόβλεπτες και απεριόριστες. Φαίνεται πως οι περισσότεροι ΑτΠ προτιμούν να ειδικευτούν σε συστήματα διαχείρισης περιεχομένου, μηχανές αναζήτησης και διαδικτυακές πύλες. Γενικά, η εξειδίκευση μπορεί να γίνει με βάση:

1. Τον τύπο του συστήματος (π.χ. Εσωτερικά δίκτυα, ιστότοποι, λογισμικά, εξωτερικά δίκτυα, ψηφιακές βιβλιοθήκες κτλ.)
2. Το κοινό στο οποίο απευθύνεται (π.χ. Ιδιοκτήτες μικρών επιχειρήσεων, δασκάλους πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, εφήβους ή ηλικιωμένους κτλ.)
3. Το λειτουργικό τμήμα (π.χ. Ανθρώπινο δυναμικό, τμήμα μηχανικών μάρκετινγκ κτλ.)
4. Τη βιομηχανική γραμμή (οικονομικές υπηρεσίες κτλ.).

⁷³ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. Morville, Peter and Louis Rosenfeld. *Information Architecture...* σελ. 23.

3^ο Κεφάλαιο. Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας και Εκπαίδευση

Όπως είναι φυσικό και αναμενόμενο, και μετά τις όποιες συζητήσεις έγιναν σε επαγγελματικό επίπεδο και αναφέρθηκαν αναλυτικότερα στο 1^ο Κεφάλαιο σχετικά με τις απαρχές της επαγγελματικής πρακτικής που καθιερώθηκε ως Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας, το όλο θέμα πέρασε, αναπόφευκτα και στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αυτή η έναρξη του εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος για την ΑτΠ, και ενόσω, βέβαια, συνεχίζεται η ανταλλαγή απόψεων για το τι ακριβώς είναι η ΑτΠ σε επαγγελματικό επίπεδο, είναι φυσιολογική καθώς ο χώρος της εκπαίδευσης είναι υποχρεωμένος, έστω και με κάποια καθυστέρηση να ακολουθεί την αγορά εργασίας και να ανταποκρίνεται στην εκπαίδευση των ατόμων σε επαγγελματικές τεχνικές που εκείνη δημιουργεί και εξελίσσει.

Βέβαια, σε ένα νέο επιστημονικό κλάδο όπως η ΑτΠ μοιάζει δύσκολο να προσδιορίσει κανείς τι ακριβώς πρέπει να διδάσκεται. Αντίθετα, σε καθιερωμένους επαγγελματικούς κλάδους όπως η ιατρική, η νομική, η διοίκηση επιχειρήσεων κ.ά., δοκιμάστηκαν πολλά εκπαιδευτικά προγράμματα και επικράτησαν, τελικά, αυτά που ανταποκρίνονται περισσότερο στις ανάγκες της αγοράς. Στην περίπτωση της ΑτΠ, όμως, τόσο η επαγγελματική όσο και η εκπαιδευτική ζήτηση είναι ακόμη σε πρώιμο στάδιο. Η πρόσληψη επαγγελματιών ΑτΠ από συμβουλευτικές εταιρίες και μεγάλους οργανισμούς είναι σχετικά νέο φαινόμενο. Για όλους τους παραπάνω λόγους και, εφόσον έχει αναπτυχθεί ένα δυναμικά ανταγωνιστικό εργασιακό περιβάλλον, οι Morville και Rosenfeld προτείνουν στον κάθε ενδιαφερόμενο ή δυνητικό ΑτΠ να «αναλάβει την ευθύνη για την προσωπική του εκπαίδευση και να παραμείνει δια βίου μαθητής»⁷⁴.

Γενικά, οποιαδήποτε επιστήμη επικεντρώνεται στη χρήση της πληροφορίας μπορεί να αποτελέσει εναρκτήριο πλαίσιο για κάποιον ΑτΠ. Μερικές από αυτές είναι⁷⁵:

- **Σχεδιασμός γραφικών και πληροφοριακών συστημάτων:** Περιλαμβάνει δημιουργία σχέσεων μεταξύ οπτικών στοιχείων, προσδιορίζοντας πώς θα ενσωματωθούν στο σύνολο ώστε να επιτευχθεί αποτελεσματική επικοινωνία.
- **Βιβλιοθηκονομία-Επιστήμη της Πληροφόρησης:** Ιδιαίτερα χρήσιμη για τη συσχέτιση σελίδων και άλλων στοιχείων που απαρτίζουν το σύνολο ενός ιστότοπου. Οι βιβλιοθηκονόμοι εκπαιδεύονται στην οργάνωση πληροφοριών και στην παροχή πρόσβασης σε αυτές καθώς και σε τεχνολογίες αναζήτησης και ευρετηρίασης. Φαίνεται ότι η εξειδίκευση των βιβλιοθηκονόμων επεκτείνεται και εφαρμόζεται πια πέρα από τους τοίχους μιας βιβλιοθήκης⁷⁶.

⁷⁴Morville, Peter and Louis Rosenfeld. *Information Architecture...* σελ. 336.

⁷⁵Morville, Peter and Louis Rosenfeld. *Information Architecture...* σελ. 19-20.

⁷⁶Η εμπειρία των Βιβλιοθηκονόμων στην ανάκτηση πληροφοριών, στον ορισμό των απαιτήσεων του χρήστη και στην οργάνωση περιεχομένου γενικότερα είναι στενά συνδεδεμένη με τις προαναφερθείσες αρχές της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας. Είναι η τέχνη που διδάσκονται και εξασκούν εδώ και 150, περίπου, χρόνια, με καθιερωμένη υποδομή για έρευνα και διδασκαλία αρχών προσδιορισμού των πληροφοριακών αναγκών. Φαίνεται πως αυτή η υποδομή μπορεί να υποστηρίξει τη διαμόρφωση της ΑτΠ ως επιστημονικό πεδίο.

- **Δημοσιογραφία:** Εμπεριέχει ενασχόληση με την οργάνωση και διάδοση πληροφοριών με έμφαση στην επικαιρότητα, γνώση που μπορεί να εφαρμοστεί σε περιπτώσεις ιστοσελίδων με υπηρεσίες ειδήσεων ή στα ηλεκτρονικά περιοδικά.
- **Τεχνική χρηστικότητα:** Περιλαμβάνει εμπειρία στη διάδραση ανθρώπου-υπολογιστή, δεξιότητες αξιολόγησης της χρηστικότητας πληροφοριακών συστημάτων και εντοπισμού πιθανών λαθών.
- **Μάρκετινγκ:** Προσφέρει ειδίκευση στην κατανόηση του κοινού και, άρα, στην επίτευξη αποτελεσματικής επικοινωνίας μηνυμάτων. Είναι απαραίτητη για τις εμπορικές ιστοσελίδες, στις οποίες η επιτυχία προϋποθέτει αυξημένες πωλήσεις.
- **Πληροφορική:** Οι προγραμματιστές και οι δημιουργοί λογισμικού εκπαιδεύονται στην εισαγωγή περιεχομένου και μεταδιδόμενων σε βάσεις δεδομένων, επομένως, έχουν αρκετή γνώση διαχείρισης περιεχομένου.
- **Διαχείριση προϊόντων και υπηρεσιών:** Εφαρμόζεται κυρίως σε τομείς διαμόρφωσης στρατηγικής και διαχειρίσεις διεπιστημονικών ομάδων εργασίας. Ιδιαίτερα χρήσιμη για την κινητοποίηση εργαζομένων σε διαφορετικές ομάδες επαγγελματιών για τη δημιουργία ενός ομοιογενούς συνόλου, καλύτερου από τα επιμέρους τμήματα.

Όσοι επιθυμούν να μάθουν την τέχνη της ΑτΠ ενθαρρύνονται να ακολουθήσουν μια ποικιλία εκπαιδευτικών δυνατοτήτων συμπεριλαμβανομένων των βιβλίων, πρακτικής άσκησης, διαδικτυακών κοινοτήτων, καθώς και επίσημων σπουδών. Είναι ενδιαφέρουσα η άποψη των Morville και Rosenfeld πως δεν είναι απαραίτητο να έχει κανείς επίσημο πτυχίο για να γίνει Αρχιτέκτονας της Πληροφορίας⁷⁷. Το Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας αναπτύσσει ένα προτεινόμενο πλαίσιο προγράμματος σπουδών για να βοηθήσει τους εκπαιδευτές στο σχεδιασμό θεματικών κατηγοριών. Περιλαμβάνει ένα σχεδιάγραμμα των εκπαιδευτικών θεμάτων και μια διαδικασία εφαρμογής του πλαισίου. Πολλά κολλέγια, πανεπιστήμια και μη κερδοσκοπικές οργανώσεις προσφέρουν μαθήματα ή διεπιστημονικά προγράμματα σπουδών στον τομέα της ΑτΠ, στο πλαίσιο μιας συνεργασίας με ποικιλία επιστημονικών κλάδων όπως: Επικοινωνίες, Βιβλιοθηκονομία και Επιστήμη της Πληροφόρησης, Πληροφορική και Οπτικό Σχεδιασμό. Στην προαναφερθείσα ιστοσελίδα μπορεί κάποιος να βρει τα πτυχία και τα προγράμματα στην ΑτΠ με τελευταία ενημέρωση τον Οκτώβριο 2011.

3.1 Εκπαιδευτικά προγράμματα Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας σε διεθνές επίπεδο.

Το Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας παρέχει ένα προτεινόμενο κατάλογο με τις Σχολές που διδάσκουν ΑτΠ είτε σε προπτυχιακό, είτε σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

⁷⁷ Προκαλεί εντύπωση το γεγονός πως, σε έρευνα που διεξήγε το Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας, το 48,6 % δήλωσε πως έχει λάβει επίσημη εκπαίδευση στην ΑτΠ και το 40,3 % από αυτούς κατέχει μεταπτυχιακό στη Βιβλιοθηκονομία. Morville, Peter and Louis Rosenfeld. *Information Architecture...* σελ. 337-338.

Αυτός ο κατάλογος αφορά εκπαιδευτικά ιδρύματα σε όλο τον κόσμο και ενημερώνεται συνεχώς. Είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα http://www.iainstitute.org/en/learn/education/schools_teaching_ia.php. Ο κατάλογος αυτός περιλαμβάνει επίσης μαθήματα που προσφέρονται μέσω διαδικτύου (online) για ενδιαφερόμενους σπουδαστές. Ακολουθούν μερικά από τα ιδρύματα που περιλαμβάνουν την ΑτΠ στα προγράμματα σπουδών τους.

Αρκετά Πανεπιστήμια έχουν υποδεχτεί την ΑτΠ και την ενσωμάτωσαν στα προγράμματα σπουδών τους, κυρίως σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Το Πανεπιστήμιο της Αυστραλίας Charles Sturt⁷⁸ παρέχει μεταπτυχιακό πρόγραμμα στην επιστήμη της πληροφόρησης, με ειδίκευση στην Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας. Σχεδιάστηκε ώστε να αντανakλά την σπουδαιότητα της πληροφόρησης και της διαχείρισης της γνώσης σε ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών κλάδων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Το πρόγραμμα παρέχει στους φοιτητές μια σε βάθος κατανόηση της δημιουργίας, αξιολόγησης, συλλογής, οργάνωσης, αξιοποίησης και διάδοσης της πληροφορίας.

Το Πανεπιστήμιο Aalborg στη Δανία προσφέρει πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών στην ΑτΠ με ιδιαίτερη έμφαση στο σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την ανάλυση πληροφοριακών συστημάτων με βάση την κατανόηση των χρηστών, του πλαισίου και των τεχνολογικών περιορισμών⁷⁹. Επίσης, η Σχολή Ecole Supérieure de Lyon⁸⁰ ήταν το πρώτο εκπαιδευτικό ίδρυμα που πρόσφερε μεταπτυχιακές σπουδές ΑτΠ στη Γαλλία. Παρέχει στους φοιτητές ένα καλό υπόβαθρο στην Επιστήμη της Πληροφόρησης, το Σχεδιασμό και την Πληροφορική, ενώ προτείνει τέσσερις τομείς εξειδίκευσης των Τεχνολογιών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας: στην εκπαίδευση, σε επιχειρήσεις και οργανισμούς, στην πολιτιστική κληρονομιά και, σε ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες. Επίσης, στην Πολωνία βρίσκεται το Ινστιτούτο Βιβλιοθηκονομίας και Πληροφόρησης της Παιδαγωγικής Ακαδημίας της Εθνικής Επιτροπής Παιδείας Κρακοβίας, όπου διδάσκεται το μάθημα της ΑτΠ με έμφαση στη διαχείριση ιστοσελίδων, ενώ προσφέρει και μεταπτυχιακές σπουδές στην ΑτΠ και στη διαχείριση πληροφοριών σε υπηρεσίες Διαδικτύου⁸¹.

Υπάρχουν σχολές που, όπως προαναφέρθηκε, διδάσκουν ΑτΠ στο πλαίσιο άλλων μαθημάτων όπως Σχεδιασμός Ιστοσελίδων, Διάδραση Ανθρώπου/Υπολογιστή κ.ά. Για παράδειγμα, η σχολή Πληροφόρησης και Βιβλιοθηκονομίας του University College Dublin στην Ιρλανδία περιλαμβάνει το μάθημα «ΑτΠ: Σχεδιάζοντας τον Ιστό»⁸², ενώ το Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης της Arteccom στη Βραζιλία εμπερικλείει την ΑτΠ ως μέρος του μαθήματος Σχεδιασμού διεπαφής⁸³.

⁷⁸ Βλ. Charles Sturt University, http://www.csu.edu.au/courses/postgraduate/information_studies_master/course-overview.

⁷⁹ Βλ. Aalborg University, <http://www.studyguide.aau.dk/programmes/postgraduate/53279/>.

⁸⁰ Βλ. Ecole Supérieure de Lyon, <http://archinfo.ens-lyon.fr/>.

⁸¹ Βλ. Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, <http://www.up.krakow.pl/main/window.php?page=informator&run=det&id=2>

⁸² Βλ. University College Dublin, <http://www.ucd.ie/sils/undergraduatestudents/programmedetails/#IS30050>.

⁸³ Βλ. Web para Designers, <http://www.artecom.com.br/cursos/index.php/modulos>.

Άξιο αναφοράς είναι, επίσης, το πρόγραμμα σπουδών που προσφέρει το Πανεπιστήμιο Alberta⁸⁴, στον Καναδά. Εκεί δίνεται έμφαση στην σχεδίαση ιστοσελίδων με σκοπό την ευχρηστία, τη σωστή διαρρύθμιση του δικτυακού τόπου, την κατάλληλη χρήση μεταδεδομένων και άλλα ζητήματα που σχετίζονται με την αποτελεσματικότητα και την καλή διαχείριση ιστότοπων. Περιλαμβάνονται εισαγωγικά μαθήματα στις γλώσσες προγραμματισμού XHTML, CSS καθώς και σε και άλλες γλώσσες κωδικοποίησης του διαδικτύου.

Επιπλέον, το Πανεπιστήμιο του Τέξας⁸⁵ προσφέρει, μεταξύ άλλων, μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στην Επιστήμη της Πληροφόρησης με έμφαση στην Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας⁸⁶. Όπως αναφέρει ο Ewing⁸⁷, διδάσκων και υπεύθυνος προγράμματος στο συγκεκριμένο Πανεπιστήμιο, η Βιβλιοθηκονομία και η Επιστήμη της Πληροφόρησης θεωρείται λογικό σημείο εκκίνησης για την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών στην ΑτΠ⁸⁸. Σχολιάζοντας τις τελευταίες τάσεις στη δημιουργία προγραμμάτων σπουδών, ο Morrogh⁸⁹ αναφέρει ως αντιπροσωπευτικό δείγμα τους διδακτικούς/εκπαιδευτικούς στόχους της Σχολής Βιβλιοθηκονομίας του Πανεπιστημίου του Τέξας, οι οποίοι είναι:

- Κατανόηση και εφαρμογή των θεωριών οργάνωσης και ανάκτησης πληροφοριών σχετικά με τη διαχείριση ηλεκτρονικών πηγών.
- Στοιχειώδης γνώση γλώσσας προγραμματισμού και λογισμικού σχεδιασμού.
- Δημιουργία, ενσωμάτωση και ανάλυση δεδομένων από διενέργεια ανθρωπιστικών ερευνών.
- Κατανόηση και εφαρμογή των εννοιών χρηστικότητας ιστότοπου και σχεδιασμού με επίκεντρο τον χρήστη.
- Έρευνα, σχεδιασμός και διαχείριση εργασιών ΑτΠ.
- Εξοικείωση με τις βασικές πτυχές εφαρμογής των πηγών ηλεκτρονικής πληροφόρησης σε εκπαιδευτικό και εργασιακό περιβάλλον.
- Ανάπτυξη και εξάσκηση δεξιοτήτων ομαδικής συνεργασίας, κριτικής σκέψης και επίλυσης προβλημάτων και, τέλος,
- Αποτελεσματική επικοινωνία και μετάδοση ιδεών και εννοιών σε πελάτες και εταιρικούς χρηματοδότες/χορηγούς (σε γραπτό και προφορικό λόγο) σε διαφορετικά επίπεδα κατανόησης από τον τελικό χρήστη.

⁸⁴Βλ. School of Library and Information Studies at the University of Alberta, http://www.ualberta.ca/~dzhao/courses/534/534_outline.html.

⁸⁵Βλ. School of Information at the University of Texas at Austin <http://www.ischool.utexas.edu/programs/masters/>.

⁸⁶ Το πρόγραμμα σπουδών παρατίθεται στο Παράρτημα IV.

⁸⁷Ewing, Chris. «Information Architecture Proposed Curriculum, Graduate School of /library and Information Science at The University of Texas at Austin» [2002], 6 [<http://fiat.gslis.utexas.edu/~iag/resources/ia-curriculum-final.PDF>].

⁸⁸Με το Πανεπιστήμιο συνεργάζεται ο επίκουρος καθηγητής Don Turnbull και διδάσκει δύο μαθήματα που αποδίδουν ιδιαίτερη αξία στην ΑτΠ και στην Ανάκτηση Πληροφοριών: την Διαχείριση της Γνώσης και του Σημασιολογικού Ιστού.

⁸⁹Morrogh, Earl. *Information Architecture...*σελ.137.

Ένα σημαντικό παράγοντα στην εκπαίδευση των Αρχιτεκτόνων της Πληροφορίας αναφέρει ο Robins⁹⁰ σχολιάζοντας ότι «η ΑτΠ είναι ένας νέος όρος που περιγράφει ήδη υπάρχουσες γνώσεις και δεξιότητες». Δεν είναι εύκολο να αναγνωρίσει κανείς ποιες σχολές προσφέρουν προγράμματα σπουδών στην ΑτΠ γιατί κάποια μέρη της μπορεί ήδη να διδάσκονται σε σχολές Βιβλιοθηκονομίας, ή και σε άλλες Σχολές, με διαφορετικό τίτλο μαθήματος. Για αυτό και προτείνει να μετονομαστούν σχετικά μαθήματα, όπως «Σχεδιασμός Δικτυακών Τόπων» σε «Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας».

Φαίνεται πως η ενσωμάτωση μαθημάτων ΑτΠ σε προγράμματα σχολών Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης μπορεί να γίνει ομαλά και φυσιολογικά. Αυτό συμβαίνει γιατί στα προγράμματα σπουδών αυτών των σχολών συμπεριλαμβάνονται ήδη μαθήματα σχετικά με γνώσεις οργάνωσης, διαχείρισης, τεχνολογίας και αποτελεσματικής ανάκτησης πληροφοριών καθώς και μελέτη των πληροφοριακών απαιτήσεων και αναγκών των χρηστών, στοιχεία και γνώσεις που είναι, όπως έχει ήδη αναφερθεί, απαραίτητα για οποιονδήποτε θέλει να εξασκήσει το επάγγελμα το επαγγελματία της πληροφορίας. Η οργάνωση πληροφοριών μπορεί, παράλληλα, να επεκταθεί για να συμπεριλάβει ταξινομίες ΑτΠ, δημιουργία μεταδεδομένων για επεξεργασία αρχείων και διαχείριση της γνώσης.

Επιπρόσθετα, η Τεχνολογία της Πληροφορίας⁹¹ αποτελεί μέρος του προγράμματος σπουδών της Βιβλιοθηκονομίας από τότε που οι βιβλιοθήκες ξεκίνησαν να χρησιμοποιούν υπολογιστές για να δημιουργήσουν ηλεκτρονικούς καταλόγους. Αρκετά μαθήματα δημιουργίας και αξιολόγησης ιστότοπων άρχισαν να διδάσκονται στις σχολές όταν εμφανίστηκαν τα προγράμματα γραφικής απεικόνισης και περιήγησης στον Παγκόσμιο Ιστό. Σχετικά με αυτό, ο Robins σχολιάζει την έλλειψη που υπήρχε, τουλάχιστον εκείνη την εποχή, σε διδακτικό προσωπικό εξειδικευμένο στον προγραμματισμό και τη διαχείριση βάσεων δεδομένων⁹². Σε αυτή την αδυναμία ίσως συντελεί το γεγονός πως τα προγράμματα Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης γενικά δεν προσελκύουν φοιτητές με επαρκές υπόβαθρο τεχνολογικών γνώσεων⁹³. Παρ' όλα αυτά, οι ικανοί εκπαιδευτικοί μπορούν να αυξήσουν τις εγγραφές φοιτητών με υψηλή ποιότητα.

Στην διδακτορική διατριβή του Γερόλιμου, παρατίθεται επίσης μια μελέτη των προγραμμάτων σπουδών από 49 σχολές και τμήματα Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης από τις Η.Π.Α. τη Μεγάλη Βρετανία, τον Καναδά, την Αυστραλία, την Γαλλία και τη Γερμανία με στόχο να ερευνηθεί αν τα μαθήματα που διδάσκονται καλύπτουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες προετοιμασίας των Βιβλιοθηκονόμων. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την έρευνα συσχετίζονται με τα προσόντα που ο ίδιος είχε εντοπίσει (μετά από έρευνα σε αγγελίες ζήτησης εργασίας) ως κυριότερα και παρουσιάζονται στην Εικόνα 10 που ακολουθεί μαζί με τις περιγραφές των μαθημάτων.

⁹⁰Robins, David. «Information Architecture in Library...» σελ. 20.

⁹¹Πρόκειται για μετάφραση του όρου Information Technology.

⁹²Robins, David. «Information Architecture in Library...» σελ. 21. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το συγκεκριμένο άρθρο εκδόθηκε το 2001. Πιθανώς, έχουν γίνει αλλαγές σε αυτόν τον τομέα και έχουν πλέον ενσωματωθεί αρκετά τεχνικά μαθήματα και, φυσικά, το ανάλογο εκπαιδευτικό προσωπικό.

⁹³Robins, David. «Information Architecture in Library...» σελ. 22.

Όπως εντοπίστηκε, λοιπόν, σε αυτές τις Σχολές διδάσκονται μαθήματα που περιλαμβάνουν γνώσεις ΑτΠ όπως η ανάπτυξη και διαχείριση συλλογών, η αρχιτεκτονική της πληροφορίας, οι βάσεις δεδομένων, γλώσσες προγραμματισμού, διαχείριση και αξιολόγηση ανθρώπινου δυναμικού, προσόντα επικοινωνίας. Βέβαια, τα μαθήματα αυτά είναι πολύ περισσότερα και πιο εξειδικευμένα από αυτά που διδάσκονται στα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Προφανώς, κανείς δε μπορεί να γνωρίζει τι θα φέρει το μέλλον όσον αφορά τη ζήτηση στον επαγγελματικό χώρο της ΑτΠ. Θα μπορούσε, όμως, κάποιος να υποθέσει ότι η ανάπτυξη του Παγκόσμιου Ιστού και της τεχνολογίας της Πληροφόρησης γενικότερα θα συνεχίσει να παρέχει ευκαιρίες για τους επαγγελματίες του χώρου.

3.2 Η παροχή εκπαίδευσης στην Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας στην Ελλάδα

Όπως έχει επισημανθεί, η Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας διδάσκεται σε πολλά εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ευρώπης και των Η.Π.Α. είτε με αυτό τον τίτλο, είτε με διαφορετικό. Σε μια συγκριτική μελέτη των προγραμμάτων σπουδών⁹⁴ ανάμεσα στο τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Αθήνας⁹⁵ (Τ.Ε.Ι.Α.), στο τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης⁹⁶ (Α.Τ.Ε.Ι.Θ.) και στο τμήμα Αρχιτεκτονικής και Βιβλιοθηκονομίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο Κέρκυρας⁹⁷, εντοπίστηκαν τα μαθήματα που εν μέρει διδάσκουν ΑτΠ⁹⁸.

⁹⁴Τα προγράμματα σπουδών και των τριών ιδρυμάτων βάση των οποίων έγινε η σύγκριση παρατίθενται στο Παράρτημα ΙΙΙ. Θα πρέπει να σημειωθεί, επίσης, ότι μετά από σύντομη έρευνα προέκυψε το συμπέρασμα ότι η ΑτΠ δεν διδάσκεται ούτε σε τμήματα Πληροφορικής, παρά μόνο μερικά μέρη της, πάντα στο πλαίσιο σχετικών μαθημάτων όπως Σχεδιασμός Ιστοσελίδων, Βάσεις Δεδομένων κ.ά. Ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης μπορεί να βρει περισσότερες πληροφορίες στον ιστότοπο της Εκπαιδευτικής Πύλης Πληροφορικής, <http://www.androul.com/sindeseis/anotates-sxoles-pliroforikis.html>.

⁹⁵Η ιστοσελίδα του τμήματος που διαθέτει το πρόγραμμα σπουδών είναι η εξής: <http://www.teiath.gr/sdo/lis/articles.php?mid=5260&lang=el>.

⁹⁶Η ιστοσελίδα του τμήματος που διαθέτει το πρόγραμμα σπουδών είναι η εξής: http://www.libd.teithe.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=9&Itemid=53&lang=en.

⁹⁷Η ιστοσελίδα του τμήματος που διαθέτει το πρόγραμμα σπουδών είναι η εξής: <http://tab.ionio.gr/?q=node/52>.

⁹⁸Η επικέντρωση του ενδιαφέροντος σε ό,τι αφορά την ΑτΠ και τα Τμήματα Βιβλιοθηκονομίας που λειτουργούν στην Ελλάδα έγινε λόγω του ειδικού ενδιαφέροντος της εργασίας, η οποία εξετάζει την πιθανή μετάβαση από τον επαγγελματία που είναι γνωστός και στην Ελλάδα ως Βιβλιοθηκονόμος σε αυτόν, άγνωστος ακόμα για την Ελλάδα, που είναι γνωστός στη διεθνή επαγγελματική πραγματικότητα ως Αρχιτέκτονας της Πληροφορίας. Εννοείται, βέβαια, ότι τα προγράμματα σπουδών των Τμημάτων Πληροφορικής στην Ελλάδα εμφανίζουν κάποιο βαθμό συνάφειας με την ΑτΠ σε επίπεδο διδασκαλίας μαθημάτων που εμπερικλείουν στοιχεία και πρακτικές της. Άλλωστε, μία από τις προτάσεις στις οποίες καταλήγει η συγκεκριμένη εργασία είναι ότι η ΑτΠ μπορεί και πρέπει να ενσωματωθεί ως εκπαιδευτική

Συγκεκριμένα, στο ΤΕΙ Αθήνας στο Β' εξάμηνο διδάσκεται το μάθημα «Εισαγωγή στην τεχνολογία των επικοινωνιών-Διαδίκτυο», με σκοπό οι φοιτητές να εξοικειωθούν με τις βασικές έννοιες και λειτουργίες των τηλεπικοινωνιών, των τοπικών δικτύων, καθώς και του Διαδικτύου. Επίσης, οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με γλώσσες σχεδίασης ιστοσελίδων όπως HTML, XML/XSL, γλώσσες προγραμματισμού τύπου script, όπως Javascript. Έτσι λοιπόν θα είναι σε θέση να κατασκευάσουν μια χρηστική ιστοσελίδα στην οποία θα εφαρμόσουν τις γνώσεις τους για παράδειγμα από την θεματική ευρετηρίαση, την περιγραφική καταλογογράφηση, με αποτέλεσμα οι χρήστες να έχουν μεγάλη ακρίβεια αλλά και ανάκληση στα αποτελέσματά τους.

Στο Δ' εξάμηνο διδάσκεται το μάθημα «Πληροφοριακά συστήματα-Βάσεις δεδομένων» με σκοπό οι φοιτητές να εκπαιδευτούν να σχεδιάζουν βάσεις δεδομένων κάνοντας χρήση του μοντέλου RDBMS (Relational Database Management System) και ER (Entity Relationship) και άλλων λειτουργικά πληροφοριακά συστήματα. Ένα ακόμα μάθημα που σχετίζεται με την ΑτΠ είναι οι «Εφαρμογές στον Παγκόσμιο Ιστό», στο ΣΤ' εξάμηνο σπουδών. Σε αυτό το μάθημα οι φοιτητές γίνονται ενεργοί παράγοντες του Παγκόσμιου Ιστού και όχι απλοί παθητικοί χρήστες των υπηρεσιών του. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι φοιτητές να σχεδιάζουν και να διαχειρίζονται δυναμικούς ιστοτόπους σε συνεργασία με εξυπηρετητές του Ιστού και βάσεις δεδομένων.

Στο τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και συστημάτων πληροφόρησης του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, διδάσκεται στο Δ' εξάμηνο το μάθημα «Βάσεις Δεδομένων», όπου δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να κατανοήσουν τις βασικές αρχές και τη μεθοδολογία με την οποία ένα επιχειρησιακό πρόβλημα μπορεί να αναλυθεί, να σχεδιασθεί και να υλοποιηθεί μέσα από ένα Σύστημα Διαχείρισης Βάσεων Δεδομένων (DBMS). Επίσης, παρέχονται γνώσεις για βασικές αρχές μοντελοποίησης των δεδομένων, για σχεδιασμό συστημάτων βάσεων δεδομένων, αρχιτεκτονικής, καθώς επίσης και εξοικείωσης με την επεξεργασία σε σχεσιακό περιβάλλον καταχώρησης και οργάνωσης της πληροφορίας (RDBMS). Σε αυτό το μάθημα ακόμη περιλαμβάνεται η διδασκαλία βασικών γνώσεων σχεσιακής άλγεβρας, μεθοδολογία των διαγραμμάτων οντότητας/συσχέτισης (ER), δομημένη γλώσσα προγραμματισμού (SQL), μελέτη, σχεδιασμός και υλοποίηση επιχειρησιακών εφαρμογών.

Στο Ε' εξάμηνο σπουδών περιλαμβάνεται το μάθημα «Απαιτήσεις χρηστών κατά την αναζήτηση πληροφοριών». Αυτό το μάθημα εξετάζει έννοιες, θεωρίες και μοντέλα που αφορούν τη μελέτη των πληροφοριακών αναγκών των χρηστών και την πληροφοριακή συμπεριφορά τους. Οι πληροφοριακές ανάγκες, η χρήση, η αναζήτηση και η αξιολόγηση πληροφορίας αποτελούν τις βασικές έννοιες και στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζεται η ανθρώπινη συμπεριφορά σε σχέση με τα κανάλια και τα εμπόδια στην πληροφόρηση, ώστε η αναζήτηση, η χρήση και διάδοση πληροφοριών να γίνεται με ικανοποιητικό τρόπο σε διάφορα πληροφοριακά περιβάλλοντα.

Στο τελευταίο εξάμηνο σπουδών διδάσκεται το μάθημα «Σχεδιασμός Δικτυακών Τόπων», με αντικείμενο διδασκαλίας την παροχή βασικών στοιχείων διαδικασίας

σχεδιασμού και υλοποίησης μιας τοποθεσίας ιστού που θα ικανοποιεί συγκεκριμένες προδιαγραφές. Οι φοιτητές αποκτούν πρακτική εμπειρία στην δημιουργία ιστοσελίδων χρησιμοποιώντας ένα πρόγραμμα συγγραφής ιστοσελίδων ενώ το μάθημα δίνει έμφαση τόσο στο περιεχόμενο των ιστοσελίδων όσο και στα τεχνικά θέματα. Επιπλέον, παρέχει τα εφόδια και τις απαραίτητες ικανότητες για την αξιολόγηση ενός ιστότοπου με συστηματικούς ελέγχους της ευχρηστίας του και της πρόσβασης από άτομα με αναπηρία⁹⁹.

Το τρίτο πρόγραμμα σπουδών με αντικείμενο την Βιβλιοθηκονομία είναι το Τμήμα Αρχαιονομίας και Βιβλιοθηκονομίας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Εδώ τα μαθήματα είναι κυρίως θεωρητικού περιεχόμενου και υπάρχει ένα μόνο μάθημα σχετικό με την ΑτΠ. Τίτλος αυτού του μαθήματος είναι η «Ανάλυση και ο Σχεδιασμός Συστημάτων»¹⁰⁰.

Σε σύγκριση με τα προγράμματα σπουδών του εξωτερικού εντοπίζεται μια βασική διαφορά με την ελληνική πραγματικότητα: στο εξωτερικό η Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας διδάσκεται σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, ενώ η Βιβλιοθηκονομία διδάσκεται σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Αντίθετα, στην Ελλάδα δεν υπάρχει προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών που να περιλαμβάνει την ΑτΠ, ούτε καν στις σχολές Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης. Το μάθημα της ΑτΠ προσφέρεται σε πολλά προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών σε Σχολές Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης του εξωτερικού, όπως για παράδειγμα, στο Πανεπιστήμιο του Pittsburg¹⁰¹, της Florida¹⁰² και της Indiana¹⁰³ στις Η.Π.Α., αλλά και στο Πανεπιστήμιο City στο Λονδίνο (ως μάθημα στο Τμήμα Πληροφορικής)¹⁰⁴.

Συμπερασματικά, εάν υπάρχει διάθεση για ενσωμάτωση της Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας σε προγράμματα σπουδών, θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν ένας βασικός παράγων: η ΑτΠ είναι μια διαδικασία που περιλαμβάνει τη συνεισφορά πολλών επιστημών. Ένα πρόγραμμα βασισμένο σε γνώσεις Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης μπορεί να διευκολύνει την εξειδίκευση στην οργάνωση και ανάκτηση πληροφοριών. Αυτή η προσέγγιση αξιοποιεί τις γνώσεις αναζήτησης και ανάκτησης, ορισμού πληροφοριακών αναγκών του χρήστη και, φυσικά, οργάνωσης πληροφοριών. Η

⁹⁹Το συγκεκριμένο μάθημα θα μπορούσε να μετονομαστεί σε «Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας» καθώς το περιεχόμενο της διδασκαλίας σχετίζεται άμεσα με την ΑτΠ. Επίσης, εφόσον πρόκειται για σχολή Βιβλιοθηκονομίας και όχι Πληροφορικής, θα ήταν, ίσως, προτιμότερο να περιλαμβάνει στον τίτλο του τη λέξη «πληροφορία».

¹⁰⁰Δεν γίνεται περαιτέρω ανάπτυξη για το περιεχόμενο και τους στόχους του μαθήματος διότι η ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου δεν παρέχει ενεργούς συνδέσμους για περαιτέρω πληροφορίες όπως η περιγραφή των μαθημάτων και άλλες χρήσιμες λεπτομέρειες σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών.

¹⁰¹Βλ. University of Pittsburg, School of Information Sciences, <http://www.ischool.pitt.edu/lis/courses/descriptions.php>.

¹⁰²Βλ. The Florida State University, School of Library & Information Studies, <http://slis.fsu.edu/Graduate-Program/Master-of-Science-Degree/Master-DegreeSpecializations/Information-Organization>.

¹⁰³Βλ. Indiana University, The School of Library and Information Science, <http://www.slis.indiana.edu/courses/course.php?course=S532>.

¹⁰⁴Βλ. City University London, School of Informatics, <http://www.city.ac.uk/informatics/modules/information-architecture>.

έμφαση στην ΑτΠ μπορεί να εισαγάγει τη σημασία της διεπιστημονικότητας και να παρέχει τις απαραίτητες ικανότητες για επιτυχημένη εφαρμογή ΑτΠ.

ΠΡΟΣΩΝΤΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
Ανάπτυξη - Διαχείριση Συλλογών	Collection Development and Management, Selection and Acquisition of Materials, Introduction to Technical Services
Αξιολόγηση πληροφοριακού υλικού, πηγών και υπηρεσιών στο Διαδίκτυο	Internet Content Management, Web Technologies for Information Specialists
Αξιολόγηση Υπηρεσιών Βιβλιοθήκης	Evaluation of Information Systems, Assessing Information Needs and Evaluating Information Services
Αξιολόγηση Βιογραφικών - Διενέργεια Συνεντεύξεων	Staffing Information and Information Technology Positions
Αποδοχή Αλλαγής	Information Use for Organizational Effectiveness
Αρχιτεκτονική των Πληροφοριών	Information Architecture: Web Design Usability, Information Architecture for the Web, Information Architecture
Αυτοματοποιημένα Βιβλιοθηκονομικά Συστήματα	Microcomputer Applications
Βάσεις Δεδομένων	Design and Management of Databases, Database Systems Analysis and Design, Database Theory and Development
Γλώσσες Επισήμανσης	Design and Authoring for the WWW, Markup Languages for the WWW, XML for Libraries
Γλώσσες Προγραμματισμού	Web Programming, Elements of Programming, Programming Techniques for Information Systems
Γνώση Χειρισμού Πληροφοριακών Πηγών σε Διαφορετικούς Τύπους Αρχείων	Organization of Information
Δεοντολογία και Κοινωνικές Υποχρεώσεις	Ethics and Information, Intellectual Freedom and Social Responsibility in Librarianship, Ethical Concerns of Library and Information Professionals
Δημιουργία - Διαχείριση Ιστοσελίδων	WWW Page Design and Management, Web Design Specialization, Website Development and Administration/ Management
Δημιουργία Κοινοπραξιών - Συμμαχιών	Cooperatives, Consortia and Networks
Διατήρηση - Συντήρηση Υλικού	Preservation Management of Physical Records, Conservation and Preservation, Preservation of Library and Archival Materials
Διαχείριση Γνώσης	Knowledge Management, Knowledge Management Principles
Διαχείριση και Ανεύρεση Οικονομικών Πόρων	Economics of Information, Microeconomics, Financial Management, Resource Management
Διαχείριση και Αξιολόγηση Ανθρώπινου Δυναμικού	Human Resources Management, Information Service Personnel
Διαχείριση Προγραμμάτων	Program Evaluation, Management and Project Control
Διαχείριση Υλικών Πόρων	Planning Library Facilities

Εικόνα 10: Προσόντα Βιβλιοθηκονόμων και οι περιγραφές των μαθημάτων.

Πηγή: Γερόλιμος, Μιχάλης. *Ο Ρόλος του Βιβλιοθηκονόμου σε ένα Μεταβαλλόμενο Περιβάλλον Πληροφόρησης*

Ένα κατάλληλα ισορροπημένο πρόγραμμα σπουδών της ΑτΠ πρέπει αρχικά να παρέχει επαρκή γνώση για την πρακτική εφαρμογή της σε πραγματικές συνθήκες καθώς και να ικανοποιεί τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες της ακαδημαϊκής κοινότητας αλλά και του επιχειρηματικού κόσμου¹⁰⁵. Επιπλέον, οι φοιτητές πρέπει να μπορούν να αναγνωρίζουν και να εκτιμήσουν τις ερευνητικές μεθόδους αλλά και τα θεωρητικά ερείσματα της ΑτΠ. Όπως προτείνει η Tammao αναφερόμενη στα προγράμματα σπουδών Βιβλιοθηκονομίας, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι προκλήσεις που

¹⁰⁵Ewing, Chris. «Information Architecture...» σελ. 14.

περιλαμβάνει η συνεχής αλλαγή των ψηφιακών, και όχι μόνο, πληροφοριακών περιβαλλόντων. Η εκπαίδευση των βιβλιοθηκονόμων πρέπει να συμβαδίζει με τις εξελίξεις προσφέροντας εμπειρία στις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, με απώτερο σκοπό να γίνουν πιο ανταγωνιστικοί στην αγορά εργασίας. Αυτό έχει ήδη πραγματοποιηθεί σε Σχολές Βιβλιοθηκονομίας στην Ευρώπη¹⁰⁶ αλλά και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής¹⁰⁷.

Αυτό που, πάντως, αποτελεί ειδικού ενδιαφέροντος επισήμανση για τη συγκεκριμένη εργασία, μία επισήμανση η οποία αξιολογείται και στις προτάσεις που γίνονται στο αντίστοιχο κεφάλαιο, είναι ότι υπάρχει μία ξεκάθαρη σχέση, η καλύτερα διάδραση, μεταξύ της Επιστήμης της Βιβλιοθηκονομίας και της πρακτικής της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας, όπως φαίνεται, με τρόπο ξεκάθαρο από τα προγράμματα σπουδών που υλοποιούνται στο εξωτερικό και στα οποία διδάσκεται η ΑτΠ. Βέβαια, από μόνη της αυτή η σχέση δεν επαρκεί, καθώς πρέπει να εξελιχθεί, όπως βέβαια συμβαίνει με το σύνολο των επιστημονικών πεδίων, σε ένα επίπεδο που θα επιτρέπει τη διαρκή ανανέωση των στοιχείων της ΑτΠ και την αυτόματη μεταφορά εκπαιδευτικών πρακτικών από τη Βιβλιοθηκονομία στην ΑτΠ και το αντίστροφο, όποτε παρουσιάζεται η ανάγκη ή αυτό φαντάζει ως μία λογική επιλογή. Και βέβαια, πρέπει πάντα η σχέση αυτή να καθορίζεται και να επανακαθορίζεται από τις απαιτήσεις της αγοράς, μίας αγοράς η οποία είναι σε διαρκή ρευστή κατάσταση, από την άποψη των πρακτικών, των τεχνικών και των απαιτήσεων των χρηστών, και δεν προβλέπεται ότι η ρευστότητα αυτή θα πάψει σύντομα να υφίσταται.

¹⁰⁶Tammaro, Anna Maria. «A curriculum for digital librarians: a reflection on the European debate» *New Library World* 108, 5/6 (2007) 229-246 [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1603246&show=abstract>].

¹⁰⁷Chu, Heting. «Curricula of LIS programs in the USA: A content analysis», *Asia-Pacific Conference on Library & Information Education & Practice, April 3-6, 2006* Singapore: Nanyang Technological University [<http://arizona.openrepository.com/arizona/handle/10150/105144>] σελ. 334.

4^ο Κεφάλαιο. Έρευνα καθηκόντων και προσόντων ενός Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας

Στα κεφάλαια που προηγήθηκαν δόθηκε έμφαση στην παρουσίαση και καταγραφή των συνθηκών, των στοιχείων και των ιδιομορφιών που συνθέτουν τον επαγγελματικό, και, εσχάτως, επιστημονικό κλάδο γνωστό ως Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας μέσω της βιβλιογραφικής καταγραφής των τεκμηρίων που έχουν γραφτεί για το θέμα. Η ανάγκη αυτής της «θεωρητικής» προσέγγισης προκύπτει από δύο άξονες. Πρώτον, η έλλειψη, σε επίπεδο βιβλιογραφίας, σχετικών τεκμηρίων στην ελληνική γλώσσα, στοιχείο απαραίτητο για τη σε βάθος κατανόηση αλλά και ανάπτυξη του θέματος από την ελληνική επιστημονική κοινότητα. Δεύτερον, η παράθεση των στοιχείων που προηγήθηκαν αποτελούν αλλά και συμβάλλουν ως τεκμήρια για την εξαγωγή συμπερασμάτων, με την προσθήκη, βέβαια, των αποτελεσμάτων της έρευνας που παρουσιάζονται σε αυτό το κεφάλαιο. Επιπρόσθετα, η σε βάθος έρευνα και ανάλυση των απόψεων που έχουν εκφράσει οι ειδικοί του χώρου, από τις απαρχές εφαρμογής της ΑτΠ έως και σήμερα, προσθέτει όχι μόνο στη βιβλιογραφική αξία της εργασίας, αλλά προσθέτει, παράλληλα, και στην αναγκαία συγκέντρωση των πληροφοριών για το αντικείμενο της ΑτΠ, προκειμένου να υπάρξει μία συνολική θεώρηση του θέματος.

Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη στο πλαίσιο συγγραφής της εργασίας σε αγγελίες εύρεσης εργασίας μέσω του Παγκόσμιου Ιστού για Αρχιτέκτονες της Πληροφορίας, με σκοπό να καταγραφούν τα προσόντα και οι δεξιότητες που είναι απαραίτητο να διαθέτουν όσοι καλούνται να εργαστούν κάτω από τον επαγγελματικό τίτλο «Αρχιτέκτονας της Πληροφορίας», καθώς και να προσδιοριστούν τα καθήκοντα που θα έχουν στο πλαίσιο της εργασίας τους.

4.1 Μεθοδολογία της έρευνας

Στο πλαίσιο της παρούσας πτυχιακής εργασίας, λοιπόν, διενεργήθηκε έρευνα μέσω του Παγκόσμιου Ιστού, από την οποία προέκυψαν οι απαιτήσεις των επιχειρήσεων/οργανισμών από τους υποψήφιους Αρχιτέκτονες της Πληροφορίας σε προσόντα και δεξιότητες, τόσο τεχνικής, όσο και προσωπικής φύσης. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη διεξαγωγή της έρευνας και τη συγκέντρωση των στοιχείων αναλύεται παρακάτω:

Βήμα 1: Συλλογή αγγελιών προσφοράς εργασίας μέσω του Παγκόσμιου Ιστού. Οι ιστοσελίδες επιλέχθηκαν με βάση την πληρότητα στα κριτήρια αξιολόγησης ιστοσελίδων (π.χ. ενημέρωση, υπεύθυνοι δικτυακού τόπου, εγκυρότητα, επισκεψιμότητα, αναλυτική περιγραφή εργασίας, χρόνια εμπειρίας στον χώρο κτλ)¹⁰⁸. Συνολικά συγκεντρώθηκαν 100 αγγελίες προσφοράς εργασίας. Στη

¹⁰⁸Οι εν λόγω ιστοσελίδες αναφέρονται στο Παράρτημα Ι.

συνέχεια, παρατίθεται, ενδεικτικά, δείγμα αγγελίας προσφοράς εργασίας για τη θέση του Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας:

Job ID: KW20110909-01414**Description:****Information Architect**

Reports to: Director, Product Management

Mission:

The Information Architect role works closely with the Marketing and Technology teams to build prototypes, design new pages and modules for FTD's web properties, and optimize new and existing HTML and JavaScript code.

The position requires someone with the technical skills to do advanced scripting, an eye for good UX, as well as someone who is flexible, adapts as needed to pressing business priorities, and works well with technical and non-technical audiences.

Individual Responsibilities:

- Work in UI design and development against projects of all sizes

- Partner with back-end engineering to ensure that interactive techniques and technologies translate through to shipping products and services

- Develop prototype UI for consumer-facing and internal-facing websites

- Work with Business to conceptualize workflow and optimal User Experience

- Work with Creative/Design team to review and implement HTML/JavaScript coding for new and updated pages

- Troubleshoot production HTML/JavaScript issues for consumer-facing websites

- Evaluate widgets for technical and functional feasibility

- Work with onshore and offshore development resource

Skills Required:

Strong command of CSS, HTML, JavaScript, and the DOM

Familiarity with jQuery or a similar JavaScript framework (Prototype.js, YUI) is essential

Knowledge of interactive design principles and cross-browser development techniques

Understanding of optimizing page design and delivery for high performance and User Experience

Show product ownership and strong inter-personal skills

Knowledge of the XMLHttpRequest object, JSON, JSP or a similar, modern Web templating language (plus)

Project planning/management (plus)

Desired Experience:

- BS in Computer Science or related degree

- 5+ years of relevant web programming experience in CSS, HTML, JavaScript

- Strong written and oral communication skills

- 5+ years experience as a key member of a UI design team participating in the complete product development lifecycle of several successfully launched software applications

- Strong interpersonal skills

- Must be able to learn, understand, and apply new technologies

Company Background:

FTD Group, Inc., supported by its worldwide FTD brand, is a leading provider of floral services and products to FTD florists and consumers. Through its florist business, FTD Group, Inc. provides products and services to approximately 20,000 quality

member florists in the U.S. and Canada and through affiliated or related organizations, connects approximately 30,000 additional florists in 150 countries outside of North America.

Requirements:

Job Type	Professionals
Education	Bachelors (or equivalent work experience)
Job Level	Full Time Regular
Location	US-IL-Downers Grove
Years of Experience	5-8 Years

Εικόνα 11: Μία τυπική αγγελία για εργασία στο χώρο της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας.

Πηγή: <https://career.untd.com/viewjob.html?optlinkview=view9003&ERFormID=newjoblist&ERFormCode=any&eresc=Indeed>

Βήμα 2: Κάθε αγγελία τοποθετήθηκε σε ξεχωριστό φύλλο εργασίας του Microsoft Excel.

Βήμα 3: Δημιουργία ξεχωριστής λίστας σε κάθε φύλλο εργασίας με τα προσόντα των υποψηφίων ΑτΠ και τα καθήκοντα που αυτοί καλούνται να φέρουν εις πέρας. Οι λίστες αυτές τοποθετήθηκαν σε συγκεκριμένα κελιά και η θέση τους ήταν όμοια σε όλα τα φύλλα εργασίας με σκοπό την εξαγωγή τελικών συμπερασμάτων Δίπλα σε κάθε νέο προσόν ή καθήκον δημιουργήθηκε κελί με συγκεκριμένη μορφοποίηση υπό όρους (conditional format) στο οποίο, αν το συγκεκριμένο καθήκον/προσόν ζητούνταν στην αγγελία, χρησιμοποιήθηκε το γράμμα Υ (yes) και το κελί χρωματιζόταν πράσινο. Αν η αγγελία δεν το περιελάμβανε στις απαιτήσεις εργασίας, η προεπιλογή ήταν όχι και το κελί έμενε κενό.

Βήμα 4: Έγινε ανάλυση της κάθε αγγελίας και καταγραφή των προσόντων και των καθηκόντων στις αντίστοιχες λίστες με τοποθέτηση του γράμματος Υ στο διπλανό κελί. Ξεκινώντας με την ανάλυση της πρώτης αγγελίας και έχοντας εξάγει τα προσόντα και τα καθήκοντα αυτής, η λίστα του συγκεκριμένου φύλλου εργασίας αντιγραφόταν στο δεύτερο φύλλο εργασίας (χωρίς το γράμμα Υ δίπλα στα προσόντα/καθήκοντα). Αν κάποια προσόντα ή καθήκοντα ήταν κοινά, τοποθετούνταν δίπλα σε αυτά το γράμμα Υ. Για κάθε νέο καθήκον ή προσόν γινόταν νέα καταχώρηση στη λίστα με τον ίδιο τρόπο. Έτσι, φτάνοντας στην τελευταία αγγελία προέκυψαν δυο λίστες καθηκόντων και προσόντων που κάλυπταν όλο το φάσμα των αγγελιών. Αυτές οι τελικές λίστες αντιγράφηκαν κατόπιν σε όλα τα φύλλα εργασίας χωρίς να επηρεαστούν τα πεδία που περιείχαν το γράμμα Υ. Το τελικό αποτέλεσμα ήταν εκατό φύλλα εργασίας με κοινές λίστες καθηκόντων και προσόντων τοποθετημένες στις ίδιες ακριβώς θέσεις και για κάθε αγγελία διαφορετικά αντικείμενα με δίπλα τους το γράμμα Υ. Από το κοινό σύνολο προσόντων και καθηκόντων, φάνηκε ποια κάλυπταν τις ανάγκες της κάθε αγγελίας ξεχωριστά.

Βήμα 5: Στη συνέχεια δημιουργήθηκε ένα φύλλο εργασίας με τον τίτλο «Συγκεντρωτικά» στο οποίο αντιγράφηκαν οι ίδιες λίστες στις ίδιες ακριβώς θέσεις. Αυτή τη φορά, όμως, στα διπλανά κελιά κάθε προσόντος ή καθήκοντος δεν τοποθετήθηκε το

γράμμα Υ αλλά ένας συγκεκριμένος μαθηματικός τύπος, ο οποίος συγκέντρωνε από όλα τα φύλλα εργασίας τον αριθμό των κελιών του αντιστοίχου προσόντος-καθήκοντος που δεν ήταν κενά (είχαν το Υ). Το αποτέλεσμα διαιρέθηκε με το 100 και είχαμε το ποσοστό επί τοις εκατό. Για παράδειγμα για το κελί B20 των φύλλων εργασίας που αντιπροσωπεύει το καθήκον «Στρατηγικός Σχεδιασμός» ο τύπος που χρησιμοποιήθηκε είναι: $=COUNTA('AD0001:AD0100'!B20)/100$.

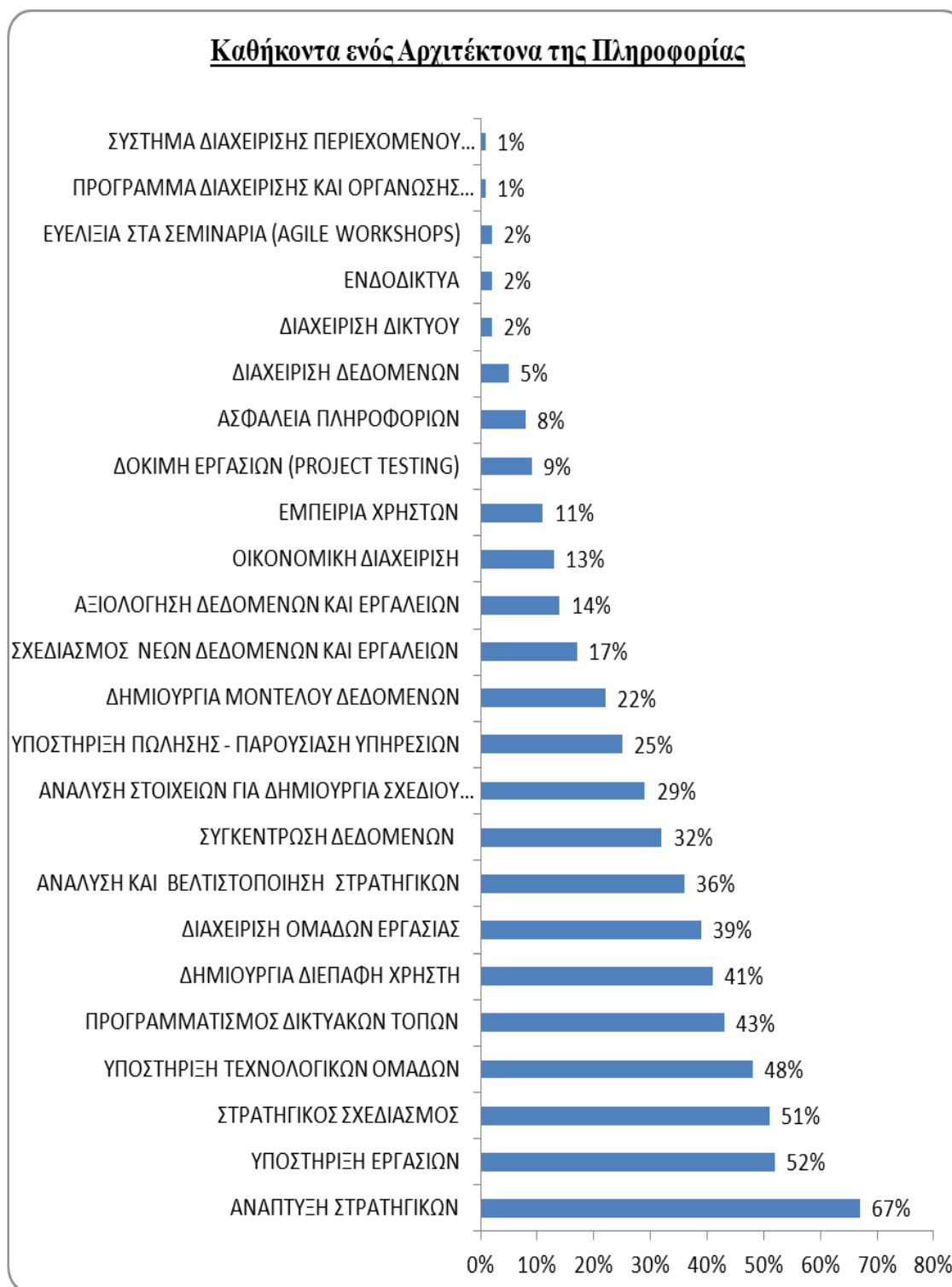
Τα συγκεκριμένα κελιά διαμορφώθηκαν έτσι ώστε να εμφανίζουν το αποτέλεσμα επί τοις 100 (%).

Βήμα 6: Τα αποτελέσματα ταξινομήθηκαν σε φθίνουσα σειρά και αποτέλεσαν την πηγή δεδομένων για τις γραφικές παραστάσεις που δημιουργήθηκαν κατόπιν. Συγκεκριμένα επιλέχθηκε η Clustered Bar Chart Type ως η πιο εύκολα κατανοητή από τον αναγνώστη. Με αυτό τον τρόπο εμφανίζονται δυο γραφικές παραστάσεις, μια για τα καθήκοντα και μια για τα προσόντα αντίστοιχα

4.2 Παρουσίαση και σχολιασμός των αποτελεσμάτων της έρευνας

Όπως φαίνεται από το Σχεδιάγραμμα 1, το μεγαλύτερο ποσοστό ζήτησης σε καθήκοντα για την θέση εργασίας ενός ΑτΠ σε μια επιχείρηση/οργανισμό κατέχει η ανάπτυξη στρατηγικών (67%). Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι ένας αποτελεσματικός Αρχιτέκτονας της Πληροφορίας οφείλει να δείχνει ενδιαφέρον και να πραγματοποιεί ενέργειες που θα βοηθήσουν στο καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα και τους στόχους της επιχείρησης, να αναλύει χρονοδιαγράμματα και να έχει πάντοτε ένα εναλλακτικό σχέδιο για τις δύσκολες περιπτώσεις. Δεύτερο σε σειρά προτίμησης και ζήτησης έρχεται το καθήκον της υποστήριξης εργασιών με ποσοστό 52%. Φαίνεται ακόμα πως ο στρατηγικός σχεδιασμός (51%) προηγείται χρονικά της ανάπτυξης στρατηγικών.

Ένα άλλο σημαντικό καθήκον είναι η υποστήριξη των τεχνολογικών ομάδων όπου ο ΑτΠ θα λειτουργεί ως ένας διευθυντής σχεδιασμού, θα διαμοιράζει τις εργασίες και θα ορίζει τα χρονοδιαγράμματα. Σε ποσοστό 43% ανέρχεται η αναφορά στα καθήκοντα προγραμματισμού, αντικείμενο της οποίας είναι η δημιουργία δικτυακών αλλά και διαδικτυακών τόπων με στόχο την εξυπηρέτηση των αναγκών μιας ομάδας, μιας εταιρίας/επιχείρησης ή ενός σχεδίου. Βασικό στοιχείο του σχεδιασμού αποτελεί η δημιουργία διεπαφής χρήστη με γνώμονα τη σχεδίαση ενός δικτυακού τόπου φιλικού για κάθε είδους χρηστών αλλά και σε άτομα με αναπηρία, με στόχο να είναι λειτουργικός, χρηστικός και εμφανίσιμος. Αυτό πιθανώς δεν ανήκει στα καθήκοντα του προγραμματιστή, αλλά του σχεδιαστή.

Σχεδιάγραμμα 1: Γραφική αναπαράσταση καθηκόντων ενός Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας.

Η διαχείριση ομάδων εργασίας (39%) σχετίζεται με την ευθύνη ενός ΑτΠ να οργανώνει ομάδες ως προς την ειδικότητα του κάθε ατόμου, να χωρίζει τις εργασίες και μερικές φορές να μιλάει με πελάτες. Άλλα αποτελέσματα από την έρευνα έδειξαν ότι επιπρόσθετα καθήκοντα είναι η ανάλυση και βελτιστοποίηση στρατηγικών (36%), η συγκέντρωση δεδομένων (32%), η ανάλυση στοιχείων για δημιουργία σχεδίου δράσης

(29%) και, σε μικρότερα ποσοστά ζητούνται καθήκοντα οικονομικής διαχείρισης (13%), εμπειρίας χρηστών (11%) και γνώσης προγραμμάτων όπως αυτό της διαχείρισης και οργάνωσης δεδομένων ERP/SAP (1%) αλλά και το σύστημα διαχείρισης περιεχομένου (Content Management System) (1%).

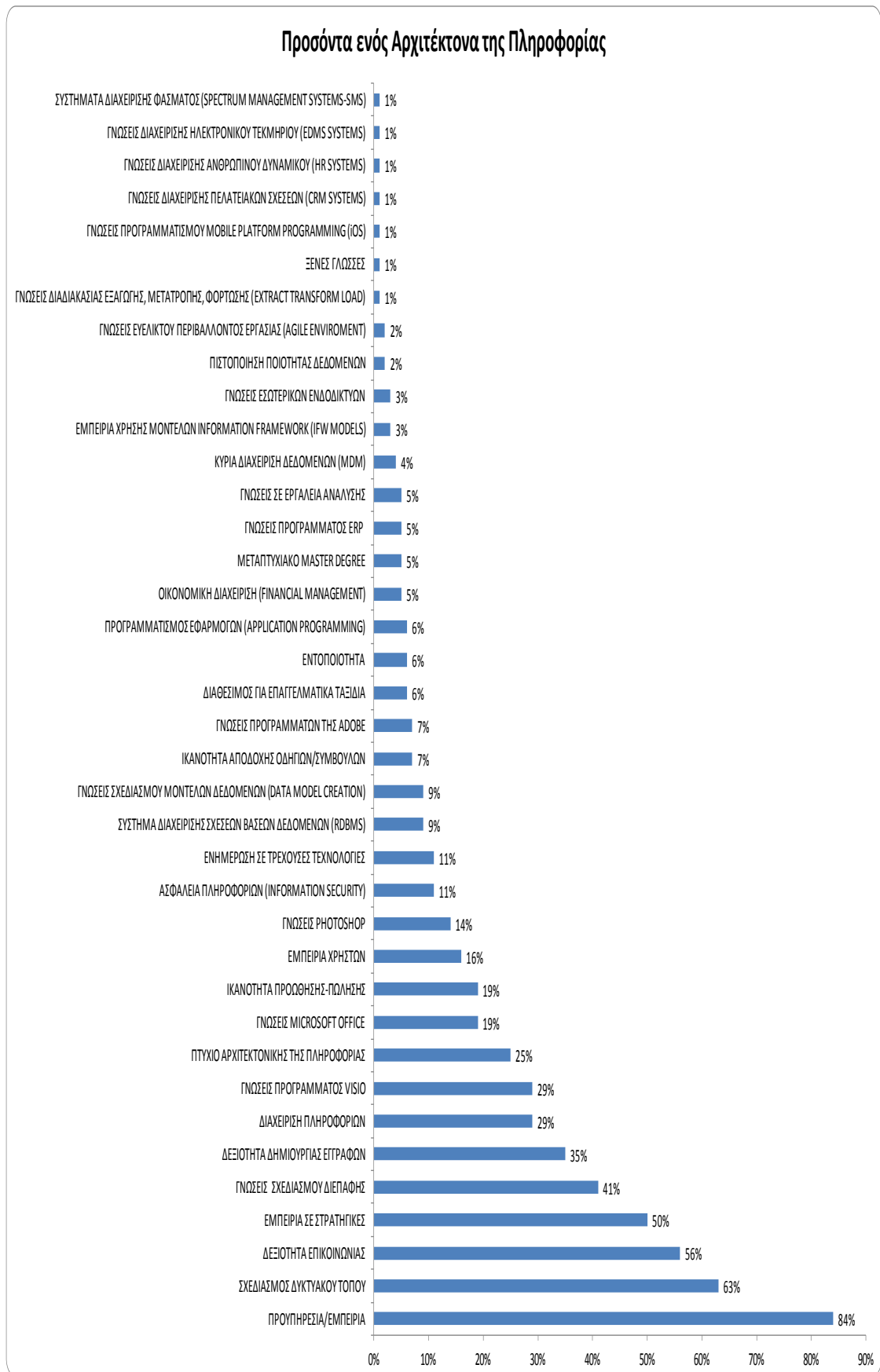
Από την έρευνα εξήχθησαν επίσης και αποτελέσματα σχετικά με τα προσόντα που πρέπει να διαθέτει ένας ΑτΠ ώστε να προσληφθεί από μια επιχείρηση ή έναν οργανισμό (Σχεδιάγραμμα 2)¹⁰⁹. Μερικά από τα πιο σημαντικά είναι η προϋπηρεσία/εμπειρία σε υψηλό ποσοστό (84%) και η γνώση για τον σχεδιασμό ενός δικτυακού τόπου σε ποσοστό 63%. Αξιόλογο προσόν θεωρείται επίσης η δεξιότητα της επικοινωνίας (56%), θα μπορούσε να θεωρηθεί υψίστης σημασίας διότι περιλαμβάνει την άμεση επαφή με τον πελάτη και δημιουργεί την εικόνα ενός επαγγελματία αντάξιου λόγου. Υψηλό ποσοστό ζήτησης έχουν επίσης οι γνώσεις σχεδιασμού διεπαφής (41%) και δημιουργίας στρατηγικών (50%).

Επιπλέον, η έρευνα έδειξε ότι υπάρχει ζήτηση για διαχείριση των πληροφοριών σε ποσοστό 29%, που ισοβαθμεί με το προσόν για γνώσεις προγράμματος Visio. Εφόσον η διαχείριση των πληροφοριών απαιτεί και την ασφάλειά τους, το ποσοστό ζήτησης είναι 11%. Κατ'επέκταση, ένας ΑτΠ οφείλει να είναι ενημερωμένος πάνω στις τρέχουσες τεχνολογίες (11%). Φαίνεται, ακόμη, πως το πτυχίο για ΑτΠ βρίσκεται στην 9η θέση και σε ποσοστό 25%. Αυτή η κατάταξη ίσως προκαλεί εντύπωση, είναι όμως δικαιολογημένη διότι όπως έχει αναφερθεί η ΑτΠ είναι ένας διεπιστημονικός κλάδος και περιέχει πολλά στοιχεία από ποικίλες επιστήμες, συνδυάζοντας τα για ένα αποτελεσματικό χειρισμό της πληροφορίας που δέχεται και να την κάνει προσπελάσιμη στο ευρύ κοινό.

Ουσιαστικά, δηλαδή, η έμφαση δίνεται, για την ώρα περισσότερα στα ουσιαστικά προσόντα, π.χ. επικοινωνία, δημιουργία στρατηγικών κλπ, παρά στα τυπικά όπως η κατοχή ενός πτυχίου. Σε αυτό το συμπέρασμα συμβάλει και το γεγονός ότι η απόκτηση μεταπτυχιακού δεν καταλαμβάνει υψηλό ποσοστό (5%) μία διαπίστωση που δίνει σαφώς την εικόνα ενός επαγγελματικού κλάδου που για την ώρα δε βασίζεται τόσο στα τυπικά προσόντα που προκύπτουν από την εκπαιδευτική διαδικασία σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά στα ουσιαστικά όπως αυτά καλλιεργούνται και εξελίσσονται μέσα από την εμπειρία της εργασίας. Στις επόμενες θέσεις βρίσκονται προσόντα όπως η γνώση των εφαρμογών Microsoft Office (19%) και Photoshop (14%). Σημαντικό θεωρείται, ακόμη, το προσόν της εμπειρίας χρηστών, το οποίο καταλαμβάνει 16%.

Επιπρόσθετο προσόν για έναν ΑτΠ φαίνεται να είναι η ικανότητα προώθησης-πώλησης (19%), καθώς και οι ξένες γλώσσες που γνωρίζει και το επίπεδο που τις κατέχει (1%). Σε κατώτερες θέσεις βρίσκονται προσόντα όπως γνώσεις σε εξειδικευμένες εφαρμογές λογισμικού και συστήματα (MDM, IFW Models, Mobile Platform Programming, CRM Systems, HR Systems, HR Systems, Spectrum management systems) αλλά και χαρακτηριστικά όπως η εντοπιότητα (6%), διάθεση για επαγγελματικά ταξίδια (6%), επικοινωνιακές δεξιότητες και η διάθεση αποδοχής οδηγιών και συμβουλών (7%).

¹⁰⁹ Στο Παράρτημα V παρατίθενται οι λίστες καθηκόντων και προσόντων ενός ΑτΠ, μαζί με τα συγκεντρωτικά ποσοστά τους, για να είναι πιο ευδιάκριτα συγκριτικά με το Σχεδιάγραμμα 2.

Σχεδιάγραμμα 2: Γραφική αναπαράσταση προσόντων ενός Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας.

Τα παραπάνω αποτελέσματα συμπίπτουν, εν μέρει, με τα ευρήματα του Πανεπιστημίου του Τέξας¹¹⁰. Ο Ewing παραθέτει, μεταξύ άλλων, ως απαραίτητα προσόντα την εμπειρία στο σχεδιασμό ΑτΠ και διεπαφών χρήστη, τις διαπροσωπικές, οργανωτικές και ηγετικές δεξιότητες, τεχνικές γνώσεις (όπως γλώσσες προγραμματισμού και προγραμμάτων Visio, MS Project κ.ά.) καθώς και την εμπειρία εργασίας με διεπιστημονικές ομάδες. Με βάση όλα τα παραπάνω προσόντα και καθήκοντα που ζητούνται στις αγγελίες μπορεί κανείς να αντιληφθεί ότι πλέον είναι περιζήτητο ένα νέο είδος επαγγελματία στο σχεδιασμό πληροφοριακών συστημάτων.

Αν τα προαναφερθέντα αποτελέσματα συγκριθούν με αυτά του Γερόλιμου¹¹¹, γίνεται φανερή η ομοιότητα των απαιτούμενων προσόντων τόσο από Βιβλιοθηκονόμους, όσο και από Αρχιτέκτονες της Πληροφορίας. Αυτή η ομοιότητα θα μπορούσε να αποτελέσει ένα επιπλέον στοιχείο στη διερεύνηση της σύνδεσης που υπάρχει – εάν υπάρχει – ανάμεσα στα αντίστοιχα επαγγέλματα. Σκοπός της προαναφερθείσας έρευνας ήταν να μελετηθούν τα στοιχεία για τα απαραίτητα προσόντα ενός σύγχρονου βιβλιοθηκονόμου, όπως αυτά προκύπτουν από τις πραγματικές εργασιακές ανάγκες, οι οποίες εκφράζονται από τις απαιτήσεις των σύγχρονων βιβλιοθηκών για επαγγελματίες που τις στελεχώνουν.

Όπως φαίνεται στην Εικόνα 11 πρώτο σε θέση απαραίτητο προσόν έρχεται η ύπαρξη ενός πτυχίου βιβλιοθηκονομίας ή και ως μεταπτυχιακό δίπλωμα. Αρκετά υψηλό ποσοστό εμφάνισης παρουσιάζεται η εργασιακή εμπειρία (68%). Ακολουθούν τα προσόντα επικοινωνίας (61%) άκρως απαραίτητα για την εξυπηρέτηση του κοινού αλλά και την εκπαίδευση χρηστών (28%). Σχετικά με αυτό, ο Robins¹¹² διαχωρίζει το είδος των δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων που αναφέρονται σε αγγελίες εργασίας για Αρχιτέκτονες της Πληροφορίας. Συγκεκριμένα, αναγνωρίζει ότι στον τομέα της εκπαίδευσης ένας ΑτΠ οφείλει να κατέχει τουλάχιστον πτυχίο και 5 χρόνια εμπειρίας στο αντικείμενό του, με προϋπόθεση το ένα έτος να είναι αποκλειστική εξειδίκευση στην ΑτΠ. Στον τομέα της εμπειρίας πρέπει να καθοδηγεί τους χρήστες, να διαχειρίζεται τις ανάγκες τους, να σχεδιάζει χρηστικά πληροφοριακά συστήματα, όπως τη διεπαφή χρήστη.

Επιπλέον, στα προσόντα και γνώσεις ο Robins προσθέτει τις ηγετικές και οργανωτικές ικανότητες, τον χειρισμό των νέων τεχνολογιών όπως εντοπίστηκε και στην παρούσα έρευνα με τίτλο ενημέρωση σε τρέχουσες τεχνολογίες (11%), δεξιότητα στον γραπτό και προφορικό λόγο, υπομονή και επαγγελματική συμπεριφορά σε προβλήματα. Στα καθήκοντα αναφέρεται η οργάνωση του περιεχομένου και η ανάπτυξη κατηγοριών με βάση την πλοήγηση ιεραρχιών αλλά και η συνεργασία με τους υπεύθυνους τεχνικών τμημάτων για την δημιουργία χρηστικής διεπαφής χρήστη. Άξια αναφοράς είναι η

¹¹⁰Στην έρευνά του ο Ewing δεν παραθέτει τα ποσοστά που συγκέντρωσε το κάθε προσόν ωστόσο υπάρχει μία ταύτιση σε ό,τι αφορά την τυπική καταγραφή των προσόντων που χρειάζεται να κατέχει ένας ΑτΠ προκειμένου να εργαστεί αποτελεσματικά. Βλ. Ewing, Chris. «Information Architecture Proposed Curriculum...» σελ. 9.

¹¹¹Γερόλιμος, Μιχάλης. *Ο Ρόλος του Βιβλιοθηκονόμου σε ένα Μεταβαλλόμενο Περιβάλλον Πληροφόρησης*. Διδακτορική Διατριβή. Ιόνιο Πανεπιστήμιο Τμήμα Αρχιτεκτονικής-Βιβλιοθηκονομίας. Κέρκυρα: [χ.ε.], 2008, σελ. 117.

¹¹²Robins, David. «Information Architecture in Library...» σελ. 21.

δημιουργία διαγραμμάτων ροής χρηστών και τεκμηρίωσης που θα απεικονίζουν την δομή και την λειτουργικότητα ενός έργου.

Φαίνεται, λοιπόν, ότι τα βασικά προσόντα και καθήκοντα του Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας συμπίπτουν εν μέρει με αυτά του Βιβλιοθηκονόμου, πράγμα που αποδεικνύει ότι υπάρχει κάποιου είδους σχέση μεταξύ των δυο επαγγελματικών προσανατολισμών. Η άποψη αυτή ενισχύεται από τα σχόλια της Warren¹¹³, η οποία αναλύει τα προσόντα του ΑτΠ σε σχέση με τη διαχείριση περιεχομένου. Οι τεχνικές και οργανωτικές δεξιότητες, καθώς και οι γνώσεις σχεδιασμού και διαχείρισης θεωρούνται κυρίαρχες, κάτι που επιβεβαιώνεται και από τα ευρήματα της παρούσας έρευνας.

Σύμφωνα με την Batley¹¹⁴ υπάρχουν τρεις βασικές δεξιότητες για έναν Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας. Στην κορυφή βρίσκεται η ικανότητα να αναγνωρίζουν και να επιλύουν τα προβλήματα των χρηστών, δεύτερο σε σειρά είναι η προσοχή στις λεπτομέρειες και, τρίτον οι δεξιότητες επικοινωνίας. Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι και τα τρία αυτά προσόντα θεωρούνται σημαντικά και για έναν βιβλιοθηκονόμο, ενώ το γεγονός ότι και το περιεχόμενο της εργασίας που καλούνται να παρέχουν οι βιβλιοθηκονόμοι έχει αρκετά κοινά σημεία με αυτή ενός ΑτΠ, προσθέτει ένα ακόμα στοιχείο στην προσπάθεια διερεύνησης της σχέσης ανάμεσα στα δύο αυτά επαγγέλματα. Άλλες βασικές δεξιότητες που αναφέρει είναι η ικανότητα του καλού ακροατή στα παράπονα και παροτρύνσεις του χρήστη, η πειθώ, η καινοτομία, η ενημέρωση και εκπαίδευση στις νέες τεχνολογίες πληροφόρησης, το ομαδικό πνεύμα, οι τεχνικές έρευνας χρηστών και τα διοικητικά προσόντα.

Συμπερασματικά, αυτό που προκύπτει ως αποτέλεσμα της έρευνας που διεξήχθη στο πλαίσιο της εργασίας, αλλά και από τη μελέτη άλλων σχετικών εργασιών που έχουν δημοσιευθεί είναι ότι υπάρχει μία σχέση, μία επικάλυψη καλύτερα, ανάμεσα στο επάγγελμα του βιβλιοθηκονόμου με αυτό του Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας. Η επικάλυψη αυτή αφορά τόσο τα καθήκοντα που καλούνται να εκπληρώσουν κατά την εργασία τους, και είναι, βέβαια, πιο εμφανής, σε περιπτώσεις βιβλιοθηκονόμων που έχουν επωμιστεί καθήκοντα σε σχέση με τη διαχείριση ψηφιακών συλλογών και πηγών, όσο και σε προσόντα, τυπικά και ουσιαστικά, που ζητούνται μέσω αγγελιών εύρεσης εργασίας, δηλαδή από την ίδια την αγορά εργασίας.

¹¹³Warren, Rita. «Information Architects and Their Central Role in Content Management» *Bulletin of the American Society of Information Science and Technology*, October/November (2001) [<http://www.asis.org/Bulletin/Oct-01/warren.html>].

¹¹⁴Batley, Sue. *Information Architecture for Information Professionals*. Oxford: Chandos, 2007, σελ. 193.

Πίνακας Προσόντων		
Προσόντα	Κατηγορία	Ποσοστό Εμφάνισης
Μεταπτυχιακό - Πτυχίο	Εκπαίδευση	81%
Εργασιακή εμπειρία	Εμπειρία	68%
Προσόντα επικοινωνίας	Διαπροσωπικά	61%
Διαχείριση - Οργάνωση συλλογών	Συμβατικό	51%
Συνεργασία σε ομάδες	Διαπροσωπικά	42%
Προσανατολισμός σε εξυπηρέτηση κοινού	Διαπροσωπικά	39%
Διοίκηση - Οργάνωση	Διοίκηση	36%
Τρέχουσες εξελίξεις LIS	Διά Βίου	28%
Εκπαίδευση χρηστών	Εκπαίδευση	28%
Αυτοματοποιημένα Βιβ/κά Συστήματα	Συμβατικό	26%
Λογισμικό	ICT	25%
Διαχείριση - Οργάνωση ψηφιακών συλλογών	Ψηφιακό	24%
Ατομικά Χαρίσματα	Προσωπικά	22%
Θεματικό αντικείμενο βιβλιοθήκης	Διά Βίου	19%
Ιστοσελίδες	ICT	19%
Εργάζεται μόνος	Διαπροσωπικά	18%
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	ICT	16%
Βάσεις Δεδομένων	Ψηφιακό	14%
Θέτει προτεραιότητες	Εμπειρία	12%
Ξένες γλώσσες	Εκπαίδευση	12%
Διαχείριση προγραμμάτων	Διοίκηση	11%
Επίλυση προβλημάτων	Προσωπικά	10%
Γλώσσες επισήμανσης	ICT	10%
Ηγετική προσωπικότητα	Διαπροσωπικά	10%
Προσωπική καριέρα	Διά Βίου	8%
Γλώσσες προγραμματισμού	ICT	8%
Επιμονή στη λεπτομέρεια	Προσωπικά	7%
Μεταδεδομένα	Ψηφιακό	6%
Περιοδικές εκδόσεις	Συμβατικό	6%
Τρέχουσες εξελίξεις ICT	Διά Βίου	6%
Δημιουργία συμμαχιών	Διαπροσωπικά	6%
Πολυμέσα	Ψηφιακό	5%
Δίκτυα	ICT	5%
Μαρκετινγκ	Διοίκηση	4%
Κριτική σκέψη	Προσωπικά	3%
Εμπειρία διοίκησης	Εμπειρία	3%
Ψηφιοποίηση	Ψηφιακό	2%
Δακτυλογράφηση	Εκπαίδευση	1%

Εικόνα 12: Προσόντα του σύγχρονου βιβλιοθηκονόμου.

Πηγή: Γερόλιμος, Μιχάλης. *Ο Ρόλος του Βιβλιοθηκονόμου σε ένα Μεταβαλλόμενο Περιβάλλον Πληροφόρησης*

Τα δύο αυτά στοιχεία, καθήκοντα και προσόντα, οδηγούν, τελικά σε ένα πρώτο συμπέρασμα: η Επιστήμη της Βιβλιοθηκονομίας μπορεί να αποτελέσει μία πλατφόρμα εκκίνησης και ανάπτυξης επαγγελματιών για τον κλάδο της ΑτΠ, χωρίς ωστόσο να είναι μία επαρκής προϋπόθεση η συγγένεια των τεχνικών και των μέσων. Απαιτείται μεγαλύτερη διερεύνηση των σχέσεων που ήδη υπάρχουν, σε συνδυασμό, πάντα, με τις πραγματικές συνθήκες εργασίας, όπως αυτές διαμορφώνονται στην αγορά εργασίας. Ειδικότερα, βέβαια, για την περίπτωση της Ελλάδος, είναι ακόμα πιο σημαντικό να υπάρξει, αυτό που διαφαίνεται να έχει γίνει κατανοητό, σε κάποιο έστω βαθμό, στο εξωτερικό, η εξέλιξη, ως στοιχείο που προκύπτει εκ των έσω, της Βιβλιοθηκονομίας σε

Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας, σε επίπεδο προσφοράς προγραμμάτων σπουδών, κυρίως, σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

4.3 Έρευνα με αποστολή ερωτηματολογίων σε επαγγελματίες ΑτΠ

Επιπλέον, διενεργήθηκε έρευνα στην οποία καταγράφηκαν ερωτήσεις που αφορούν την επαγγελματική κατάρτιση και το αντικείμενο εργασίας των ΑτΠ και καταχωρήθηκαν σε έγγραφο Word της σουίτας Office. Αυτή η έρευνα είχε σκοπό να συμπληρώσει/διαψεύσει και επαληθεύσει τα αποτελέσματα της πρώτης έρευνας μέσω των αγγελιών εργασίας. Συγκεκριμένα, επιλέχθηκαν δέκα επαγγελματίες Αρχιτέκτονες της Πληροφορίας, με κριτήριο πόσο σχετικοί είναι με το αντικείμενο ενδιαφέροντος. Έτσι, λοιπόν, το ερωτηματολόγιο απεστάλη με ηλεκτρονική επιστολή στους πρωτεργάτες της ΑτΠ, Peter Morville και Louis Rosenfeld, καθώς επίσης και στους: Lee Anne Kowalski, Andrea Ames, Michelle Corbin, David McCaleb, Nathaniel Davis, Sue Batley, Jennifer Duncan και Wendy Holliday¹¹⁵. Επίσης, εστάλη επιστολή και στο DSIA Portal of Information Architecture¹¹⁶. Από τους προαναφερθέντες ελήφθη μία και μοναδική απάντηση, από τον Morville.¹¹⁷ Ιδιαίτερη εντύπωση προκάλεσε η άμεση ανταπόκρισή του και ο φιλικός τόνος στις απαντήσεις του. Αν και η έρευνα μέσω ερωτηματολογίων δεν κατάφερε να πετύχει το σκοπό της, μπορεί να λεχθεί ότι ο σχολιασμός των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου από τον Morville ήταν αρκετή για να διαμορφώσει μία πρώτη εικόνα.

Η περιορισμένη ανταπόκριση στο ερωτηματολόγιο σε μορφή κειμένου προκάλεσε προβληματισμό για τον κόπο και το χρόνο που θα έπρεπε να διαθέσει ένας ΑτΠ να ασχοληθεί με το άνοιγμα ενός αρχείου Word, να το κατεβάσει, να απαντήσει στις ερωτήσεις και ύστερα να κάνει αποστολή του αρχείου. Για το λόγο αυτό δημιουργήθηκε επιπλέον διαδικτυακό ερωτηματολόγιο που περιείχε τις ίδιες ακριβώς ερωτήσεις¹¹⁸. Το συγκεκριμένο δεύτερο ερωτηματολόγιο βρίσκεται αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://freeonlinesurveys.com/app/rendersurvey.asp?sid=mupjxkvdpk5r0ek36556#.T4NiREtlJzU.hotmail>¹¹⁹. Κατόπιν, επιλέχθηκαν δέκα επιπλέον επαγγελματίες και σχετικοί με το αντικείμενο της ΑτΠ και απεστάλησαν ηλεκτρονικές επιστολές που παρέπεμπαν στην ηλεκτρονική διεύθυνση του ερωτηματολογίου. Ανάμεσα σε αυτούς συμπεριλήφθησαν οι: Abe Crystal, Linda W. Braun, Thom Haller, Heting Chu, Christopher Milne και David Robins. Στην Εικόνα 13 φαίνεται η μορφή και η δομή του διαδικτυακού ερωτηματολογίου.

¹¹⁵Η αποστολή των επιστολών πραγματοποιήθηκε την 31^η Μαρτίου 2012.

¹¹⁶Πρόκειται για μια διαδικτυακή πύλη που παρέχει στο ευρύ κοινό ένα σύνολο γνώσεων εκπαιδευτικού και τεχνικού περιεχομένου χρήσιμες για ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, Αρχιτέκτονες της Πληροφορίας και Σχεδιαστές εμπειρίας χρηστών. Βλ. DSIA Portal of Information Architecture, http://www.methodbrain.com/dsia_portal.cfm.

¹¹⁷Στο παράρτημα II παρατίθεται το ερωτηματολόγιο σε μορφή κειμένου καθώς και οι απαντήσεις του Morville.

¹¹⁸Το διαδικτυακό ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε με την χρήση της ιστοσελίδας Free Online Surveys, <http://freeonlinesurveys.com/>.

¹¹⁹Το διαδικτυακό ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε στις 12 Απριλίου 2012.

Questions about Information Architects

Dear sir/madam,

We are students of the Alexander Technological Institute of Thessaloniki, in Greece. In the context of our thesis "From a librarian to an Information Architect" we investigate the relationship of Information Architect and Library Information Science and the possibility of a Library Information Science student choosing Information Architect as a future career. We would like to ask for your help with a comprehensive overview and research. Specifically, below there are some questions about Information Architects and their object. We would appreciate your opinion and all comments are welcome. Your contribution to our effort is valuable.

Thank you in advance!
Sincerely yours,
Zoi Kontou¹ & Chrysanthi² Sereti
Alexander Technological Institute of Thessaloniki,
Library Information Science Department

¹zoe_k85@hotmail.com
²xrisanthy18@hotmail.com

Create your own
FREE ONLINE SURVEY

- 1 Do you hold a diploma in Library Information Science in BA or Masters level? If not, please define.
- 2 Would you suggest to university/college students to follow your career path?
- 3 In your opinion, does IA bring future career opportunities for Library Information Science professionals?
- 4 Do you believe that there is a connection between Information Architect and Library Information Systems; If yes, to what extend?
- 5 Our online research identified that the top 5 qualifications for IA are:

 1. Experience/expertise (84%)
 2. Design website (63%)
 3. Communication skills (56%)
 4. Experience in strategic (50%)

Εικόνα 13: Δείγμα του διαδικτυακού ερωτηματολογίου προς επαγγελματίες ΑτΠ

Δυστυχώς, με το πέρασμα των ημερών διαπιστώθηκε ότι και πάλι δεν υπήρξε ανταπόκριση στο διαδικτυακό ερωτηματολόγιο. Σαν ύστατη προσπάθεια πραγματοποιήθηκε εγγραφή σε κοινωνικά δίκτυα όπως Facebook, Twitter, Linked In με σκοπό να γίνει παράπλευρη προσέγγιση και ενημέρωση των ΑτΠ για την ύπαρξη του ερωτηματολογίου, γεγονός που πάλι δεν απέδωσε. Από τις απαντήσεις του Peter Morville, λοιπόν, ενισχύεται το συμπέρασμα ότι το να γίνει κάποιος ΑτΠ είναι μια δύσκολη διαδικασία, καθώς υπάρχουν περισσότερες ευκαιρίες για κάποιον που έχει μια πιο γενική ειδικότητα όπως σχεδιαστής εμπειρίας χρηστών¹²⁰. Στην ερώτηση «αν η ΑτΠ προσφέρει ευκαιρίες για μελλοντική καριέρα σε επαγγελματίες της Βιβλιοθηκονομίας και

¹²⁰Πρόκειται για μετάφραση του όρου user experience designer.

Επιστήμης της Πληροφόρησης», η απάντηση ήταν ότι «η ΑτΠ είναι ένα εξαιρετικά σημαντικό σύνολο ικανοτήτων και χώρος γνώσεων για σχεδιαστές διεπαφής χρήστη, σχεδιαστές γραφικών, σχεδιαστές αλληλεπίδρασης κ.ά.» οπότε θα ήταν χρήσιμο, όπως προτείνει και ο ίδιος, η ΑτΠ να διδάσκεται σε σχολές Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης.

Στην ερώτηση «αν πιστεύει ότι υπάρχει σύνδεση μεταξύ ΑτΠ και Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης», ο Morville συμφωνεί πως υπάρχει και θεωρεί ότι πολλά πληροφοριακά συστήματα δεν έχουν σχεδιαστεί σωστά από άποψη διεπαφής χρήστη και εμπειρίας χρηστών, δηλαδή δεν έχουν σχεδιαστεί με γνώμονα να είναι εύχρηστες και φιλικές προς τους χρήστες και αυτά τα μειονεκτήματα θα μπορούσαν να διορθωθούν με την εφαρμογή της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας. Αυτό ισχύει ακριβώς επειδή «η ΑτΠ δεν εφαρμόζεται μόνο σε περιβάλλοντα του διαδικτύου αλλά και σε κάθε πλατφόρμα, κανάλι, συσκευή ή μέσο».

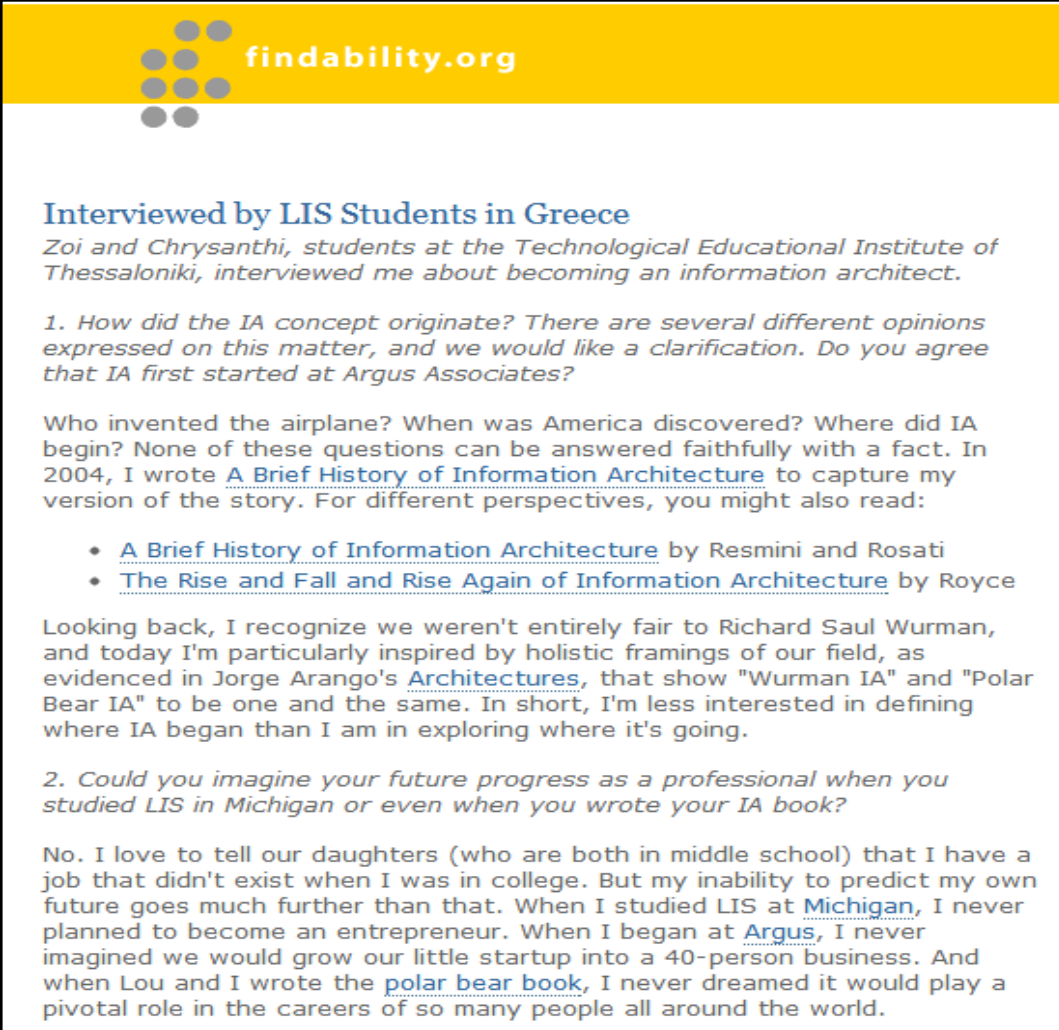
Ακόμη, όπως σχολιάζει ο Morville, η ΑτΠ θα πρέπει να διδάσκεται σε σχολές Βιβλιοθηκονομίας και μάλιστα παραθέτει κι έναν σχετικό υπερσύνδεσμο¹²¹. Αυτός ο ιστότοπος περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων μια σειρά μαθημάτων με σκοπό την ενημέρωση των ενδιαφερομένων φοιτητών σχετικά με την ΑτΠ. Παρουσιάζεται μια μικρή ιστορική αναδρομή για τις απαρχές της ΑτΠ και τους πρωτεργάτες της. Σκοπός αυτού του μαθήματος είναι οι φοιτητές να εξοικειωθούν με τις βασικές αρχές και ιδέες της ΑτΠ και να αναπτύξουν, όσο αυτό είναι εφικτό, μια ευρεία κατανόηση της θεωρίας και της πρακτικής της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας. Τέλος, σχετικά με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας ο Morville θεωρεί ότι ταιριάζουν με την δική του άποψη και προσωπική εμπειρία σε ότι αφορά τα προσόντα που πρέπει να έχει ένας ΑτΠ και τα καθήκοντα που θα κληθεί να διεκπεραιώσει.

4.4 Συνέντευξη με τον Peter Morville

Η περιορισμένη ανταπόκριση στην επιπρόσθετη έρευνα με ερωτηματολόγια, αν και απογοητευτική λόγω ποσότητας, δημιούργησε προβληματισμό σχετικά με την περαιτέρω χρήση των απαντήσεων/απόψεων του μοναδικού επαγγελματία ΑτΠ που αποκρίθηκε. Ο Peter Morville είναι ένας από τους πρωτεργάτες του κλάδου και θεωρείται, μεταξύ άλλων, «πατέρας της ΑτΠ». Δεδομένου ότι είναι βιβλιοθηκονόμος (επομένως ο ίδιος βίωσε τη μετάβαση του ενός επαγγέλματος στο άλλο), προέκυψε η απόφαση της εκ νέου επικοινωνίας μαζί του με σκοπό, αυτή τη φορά, τη διενέργεια μιάς συνέντευξης αρμοδίου προσώπου. Στη λήψη αυτής της απόφασης συντέλεσε αποφασιστικά η πρόθυμη και άμεση απάντησή του στην πρώτη προσπάθεια επικοινωνίας. Ακολουθεί σχολιασμός των απαντήσεων του Morville από τη συνέντευξη που παραχώρησε στις 29/6/2012, την οποία ο ίδιος ανέρτησε στο προσωπικό του ιστολόγιο¹²².

¹²¹Ο σύνδεσμος είναι: <http://si658.danklyn.com/about-this-class>.

¹²²Βλ. Interviewed by LIS Students in Greece, <http://findability.org/archives/000659.php>. Παρατίθεται ολόκληρη η συνέντευξη στο Παράρτημα VI.

findability.org

Interviewed by LIS Students in Greece
Zoi and Chrysanthi, students at the Technological Educational Institute of Thessaloniki, interviewed me about becoming an information architect.

1. How did the IA concept originate? There are several different opinions expressed on this matter, and we would like a clarification. Do you agree that IA first started at Argus Associates?

Who invented the airplane? When was America discovered? Where did IA begin? None of these questions can be answered faithfully with a fact. In 2004, I wrote [A Brief History of Information Architecture](#) to capture my version of the story. For different perspectives, you might also read:

- [A Brief History of Information Architecture](#) by Resmini and Rosati
- [The Rise and Fall and Rise Again of Information Architecture](#) by Royce

Looking back, I recognize we weren't entirely fair to Richard Saul Wurman, and today I'm particularly inspired by holistic framings of our field, as evidenced in Jorge Arango's [Architectures](#), that show "Wurman IA" and "Polar Bear IA" to be one and the same. In short, I'm less interested in defining where IA began than I am in exploring where it's going.

2. Could you imagine your future progress as a professional when you studied LIS in Michigan or even when you wrote your IA book?

No. I love to tell our daughters (who are both in middle school) that I have a job that didn't exist when I was in college. But my inability to predict my own future goes much further than that. When I studied LIS at [Michigan](#), I never planned to become an entrepreneur. When I began at [Argus](#), I never imagined we would grow our little startup into a 40-person business. And when Lou and I wrote the [polar bear book](#), I never dreamed it would play a pivotal role in the careers of so many people all around the world.

Εικόνα 14: Ανάρτηση της συνέντευξης με τον Peter Morville στο προσωπικό του ιστολόγιο findability.org. Πηγή: <http://findability.org/archives/000659.php>

Σχετικά με την προέλευση της ΑτΠ παραπέμπει σε τρεις παλαιότερες δημοσιεύσεις του¹²³ επισημαίνοντας τη συμβολή του Wurman στη γέννηση του όρου «ΑτΠ», πράγμα που επιβεβαιώνει την προαναφερθείσα ιστορική αναδρομή της παρούσης εργασίας. Ενδιαφέρον είναι το σχόλιο του Morville ότι τον ενδιαφέρει περισσότερο που οδεύει η ΑτΠ πέρα από το από πού ξεκίνησε¹²⁴. Αναφέρει επίσης ότι δε θα μπορούσε να έχει προβλέψει το επαγγελματικό του μέλλον όταν σπούδαζε βιβλιοθηκονομία και ως εκ τούτου δε μπορεί να προβλέψει ποιο θα είναι το επαγγελματικό του μέλλον ως ΑτΠ τα επόμενα 10 χρόνια.

¹²³Βλ. <http://semanticstudios.com/publications/historia.pdf>, <http://5ky1a8.com/rdr-euroIA2011.pdf>, <http://journalofia.org/volume3/issue2/03-resmini/>.

¹²⁴Σε παλαιότερες συνεντεύξεις του έχει αναφερθεί στην προσωπική του εμπειρία μέχρι να καταλήξει στο συγκεκριμένο επαγγελματικό προσανατολισμό. Βλ. http://www.adlininc.com/uxpioneers/original_pioneers/interview_peter_morville_1.html και http://userexperience.ru/2011/en/petermorvillinterview_part-1/.

Για όσους δεν είναι σχετικοί με το αντικείμενο, ο Morville ορίζει την πληροφορία ως το επαγγελματικό αντικείμενο της ΑτΠ και εξηγεί ότι «οι ΑτΠ βοηθούν τους χρήστες να κατανοήσουν πού βρίσκονται, τι έχουν βρεί, τι να περιμένουν και τι υπάρχει τριγύρω». Δηλώνει, ακόμη, ότι πηγή της έμπνευσής του όταν γράφει ένα βιβλίο είναι «η συμπάθεια» προς το χρήστη, η βοήθεια και η κατανόηση που προσφέρει στους σχεδιαστές ιστοσελίδων ώστε να δημιουργούν καλύτερα προϊόντα και υπηρεσίες, ενώ συχνά αυτό που τον εμπνέει είναι η ενόχληση που προκύπτει από προσωπικά βιώματα, η οποία τον ωθεί να μοιραστεί τις ιδέες του. Σε ότι αφορά το συσχετισμό Βιβλιοθηκονομίας και ΑτΠ τονίζει ότι η ΑτΠ είναι διεπιστημονικός κλάδος γι' αυτό και «δεν υπάρχει συγκεκριμένη διαδρομή για να γίνει κανείς ΑτΠ». Επιπρόσθετα, αναφέρει ότι το ιδανικό πρόγραμμα σπουδών ΑτΠ θα συνδύαζε γνώσεις αρχιτεκτονικής, ανθρωπολογίας, επικοινωνίας, σχεδιασμού, δημοσιογραφίας, μάρκετινγκ, βιβλιοθηκονομίας, πληροφορικής κλπ.

«Θα ήθελα η ΑτΠ να διδάσκεται τόσο σε προπτυχιακό όσο και μεταπτυχιακό επίπεδο και μάλιστα οι βασικές αρχές ΑτΠ θα έπρεπε να διδάσκονται σε μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης/παιδιά δημοτικού σαν μέρος ενός γενικότερου μαθήματος πληροφοριακής παιδείας». Τονίζει ότι είναι σημαντικό να συνεχίσουν να γράφονται άρθρα και βιβλία σχετικά με την ΑτΠ καθώς και να γίνονται ομιλίες και παρουσιάσεις σε εταιρείες και συνέδρια με σκοπό τη διάδοση της Α.τ.Π.

Ο Morville επιβεβαιώνει το γεγονός ότι όπως στην Ελλάδα έτσι και στις ΗΠΑ το κοινό που γνωρίζει τον όρο ΑτΠ είναι σχετικά περιορισμένο. Ζητήθηκε η γνώμη του σχετικά με τις μεθόδους που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν για να γίνει η ΑτΠ γνωστή στην ακαδημαϊκή κοινότητα της βιβλιοθηκονομίας. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η δήλωσή του πως «πολλά άρθρα για την ΑτΠ είναι διαθέσιμα δωρεάν στο Διαδίκτυο και αυτός είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για χρήση προσβάσιμων πληροφοριών. Όμως δεν υπάρχει αποτελεσματικός τρόπος για να τους κάνουν να θέλουν να μάθουν». Κατά τη γνώμη του, οι τρεις σημαντικότερες δεξιότητες ενός ΑτΠ είναι να μαθαίνει, να συνθέτει και να επικοινωνεί. Σχολιάζει πως η εργασία του ΑτΠ προσφέρει λύση στις προκλήσεις της υπερπληροφόρησης.

Συμπερασματικά, από τα λεγόμενα του Morville, ενός πρωτεργάτη της ΑτΠ, προκύπτει μια συντάυτιση των απόψεών του με τα ευρήματα της βιβλιογραφικής έρευνας και της έρευνας με αγγελίες. Για παράδειγμα, φαίνεται ότι θεωρεί σημαντικές τις δεξιότητες σχεδιασμού, στρατηγικής και επικοινωνίας, οι οποίες κατέλαβαν υψηλά ποσοστά στην έρευνα που διενεργήθηκε μέσω αγγελιών. Επιβεβαιώνονται, λοιπόν, τα αποτελέσματα της έρευνας από την εμπειρία του ειδήμονα. Οι απαντήσεις του επαληθεύουν επίσης τις υποθέσεις εργασίας του παρόντος συγγράματος, π.χ. ότι «ο ΑτΠ έχει ως άμεσο αντικείμενό του την πληροφορία», όπως κάθε επαγγελματίας της Πληροφόρησης. Ακόμη, γίνεται φανερό ότι επαγγελματίες από ποικίλους κλάδους μπορούν να επιλέξουν την ΑτΠ ως επαγγελματική διεξοδο, συμπεριλαμβανομένης και της Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης.

Η συνέντευξη πιστοποιεί επίσης τον ενδιαφέροντα, πολυπόικλο, διεπιστημονικό χαρακτήρα που έχει το επάγγελμα ενός ΑτΠ. Αυτό γίνεται φανερό και από παλαιότερες δηλώσεις του. Για παράδειγμα, το 2011 δήλωσε πόσο ενδιαφέρον είναι να εργάζεται

κανείς ως ανεξάρτητος σύμβουλος ΑτΠ ή ακόμη και ως μέλος ομάδας/εταιρίας/οργανισμού¹²⁵. Η διάδοση και επεξήγηση αυτής της νέας έννοιας υπήρξε μια δύσκολη υπόθεση, όπως στο παρελθόν, όμως επί του παρόντος, και με την πάροδο 15 σχεδόν ετών, θεωρεί πως δεν έχει τόση σημασία η προέλευση και διάδοση του όρου, όσο η μελλοντική εξέλιξη της ΑτΠ ως επαγγελματική και επιστημονική κοινότητα. Άλλωστε συμφωνεί με την άποψη που θέλει τον ΑτΠ να συμβάλλει αποτελεσματικά στην επίλυση του φαινομένου της υπερπληροφόρησης, και αυτή ήταν μια από τις αιτίες που τον οδήγησαν στη συγγραφή του τρίτου βιβλίου του¹²⁶.

¹²⁵Για περισσότερες πληροφορίες βλ. http://userexperience.ru/2011/en/petermorvillinterview_part-1/.

¹²⁶Για περισσότερες πληροφορίες βλ. http://www.boxesandarrows.com/view/ambient_findability_talking_with_peter_morville.

Συμπεράσματα

Είναι προφανές πως η εξελισσόμενη τεχνολογία στο χώρο της πληροφόρησης με τη διαρκώς μεταβαλλόμενη υπόστασή της επιφέρει αλλαγές στο ρόλο και την επαγγελματική αποκατάσταση του σύγχρονου βιβλιοθηκονόμου. Προς αυτή την κατεύθυνση οι Σχολές Βιβλιοθηκονομίας ενστερνίζονται αυτές τις εξελίξεις και ενσωματώνουν στα προγράμματα σπουδών τους μαθήματα όπως ο σχεδιασμός δικτυακών τόπων, γλώσσες προγραμματισμού και άλλες τεχνικές γνώσεις¹²⁷. Όπως σχολιάζει η Tammaro¹²⁸, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που διδάσκουν Βιβλιοθηκονομία και την Επιστήμη της Πληροφόρησης στην Ευρώπη ενδιαφέρονται να ανταποκριθούν στις δραστικές μεταβολές που έχει επιφέρει η Τεχνολογία της Πληροφορίας στο ρόλο και το περιβάλλον του σύγχρονου βιβλιοθηκονόμου. Προς αυτή την κατεύθυνση έχουν επικεντρωθεί σε δύο διαφορετικές τάσεις: την απομόνωση της Τεχνολογία της Πληροφορίας από τα βιβλιοθηκονομικά πεδία και τη σύγκλιση βιβλιοθηκών, αρχείων και μουσείων.

Η Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας αποτελεί μια νέα και ενδιαφέρουσα επαγγελματική πρακτική και κοινότητα και περιλαμβάνει το σχεδιασμό συστημάτων οργάνωσης και πλοήγησης στο πλαίσιο ενός δικτυακού τύπου ή ενός εσωτερικού δικτύου με στόχο την υποβοήθηση των χρηστών ώστε να ανακαλύπτουν και να διαχειρίζονται πληροφορίες με ευκολία και επιτυχία. Όπως έχει καταγραφεί στα προηγούμενα κεφάλαια, αν και η ΑτΠ έχει διεπιστημονικό χαρακτήρα, υπάρχουν πολλά κοινά ανάμεσα στα δυο πεδία τα οποία θα μπορούσαν να συνοψιστούν στο εξής: αμφότερα ασχολούνται με την οργάνωση πληροφοριών και την παροχή πρόσβασης σε αυτές.

Όπως είναι γνωστό, οι βιβλιοθήκες και οι βιβλιοθηκονόμοι ανέκαθεν προσέθεταν αξία στα τεκμήρια με την ενσωμάτωση στοιχείων που τα περιγράφουν (γνωστά ως βιβλιογραφικά δεδομένα ή, εσχάτως, μεταδεδομένα) τα οποία δημιουργούν, εδώ και δεκαετίες, ένα πλαίσιο που προσπαθεί να αξιοποιήσει και η ΑτΠ, με τελικό στόχο, βέβαια, τη διευκόλυνση της πρόσβασης στα τεκμήρια αυτά. Επιπρόσθετα, η Βιβλιοθηκονομία και η Επιστήμη της Πληροφόρησης περιλαμβάνουν σύνολα εργαλείων και τεχνικών που η Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας χρησιμοποιεί, ιδιαίτερα όσον αφορά τα ζητήματα διαχείρισής των πληροφοριών αυτών.

Σύμφωνα με τους Gilchrist και Mahon¹²⁹, ο ρόλος του αρχειονόμου και του βιβλιοθηκονόμου συγκλίνει με αυτόν του Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας όχι μόνο λόγω των δεξιοτήτων που καλούνται να διαθέτουν προκειμένου να εργαστούν αποτελεσματικά, αλλά επειδή στις βασικές τους ασχολίες περιλαμβάνονται προϊόντα και υπηρεσίες του Διαδικτύου, στο βαθμό, βέβαια, που τα προϊόντα αυτά αφορούν και ασχολούνται με τη

¹²⁷Tzoc, Elias and John Millard. «Technical skills for new digital librarians» Library Hi Tech News 28, 8 (2011), 11-15 [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1958584>].

¹²⁸Tammaro, Anna Maria. «A curriculum for digital librarians: a reflection on the European debate» New Library World 108, 5/6 (2007) [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1603246&show=abstract>] σελ. 239.

¹²⁹Gilchrist, Alan and Barry Mahon . Information Architecture: Designing... σελ. xix.

διευθέτηση των πληροφοριών με τρόπο που θα είναι αποτελεσματικά αναζητήσιμες και προσβάσιμες για τους χρήστες.

Αν προσπαθήσει κανείς να συγκρίνει τον επαγγελματικό ρόλο του ΑτΠ με αυτόν του βιβλιοθηκονόμου θα βρει αρκετές ομοιότητες. Για παράδειγμα, και οι δυο έχουν ως αντικείμενο της εργασίας τους την οργάνωση πληροφοριών με τρόπο που να διευκολύνει τη διατήρηση, την αποθήκευση και την ανάκτησή τους από τους χρήστες. Ο ΑτΠ, βέβαια, ειδικεύεται στο σχεδιασμό, στην ανάλυση και την παρουσίαση χρηστικών πληροφοριακών συστημάτων, ενώ, παράλληλα, οι γνώσεις γλωσσών προγραμματισμού καθώς και υπηρεσιών, προγραμμάτων και εργαλείων του Διαδικτύου θεωρούνται απαραίτητες δεξιότητες για έναν ΑτΠ. Απαιτούνται, ακόμη, δεξιότητες επικοινωνίας καθώς ο ΑτΠ έρχεται σε επαφή με στελέχη και πελάτες/χρήστες οργανισμών ή επιχειρήσεων και οφείλει να εξηγήσει τεχνικές και μεθόδους της ΑτΠ που πρόκειται να εφαρμοστούν στην εκάστοτε περίπτωση, ένα προσόν που, επίσης, θεωρείται αποτελεσματικό να διαθέτει ο επαγγελματίας που είναι γνωστός ως Βιβλιοθηκονόμος.

Η σχέση Βιβλιοθηκονομίας και Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας φάνηκε, ήδη, από τις απαρχές της ανάπτυξης του νέου αυτού επαγγελματικού και επιστημονικού πεδίου. Οι πρώτοι ΑτΠ ήταν επαγγελματίες της Πληροφόρησης και, συγκεκριμένα, προέρχονταν από το χώρο της Βιβλιοθηκονομίας¹³⁰. Ένα πολύ σημαντικό στοιχείο που πρέπει να λάβει κανείς υπ' όψιν είναι ότι όπως παραδέχονται οι Rosenfeld και Morville¹³¹, καθώς προσπαθούσαν να εφαρμόσουν παραδοσιακές αρχές σε ένα νέο μέσο, όπως ήταν τότε ο Παγκόσμιος Ιστός, παρότρυναν σχεδιαστές ιστοσελίδων να εκπαιδευτούν στη Βιβλιοθηκονομία. Αυτή η άποψη ενισχύεται από τα σχόλια του Zhang¹³² σχετικά με τη σύνδεση ΑτΠ και Βιβλιοθηκονομίας, ότι «η Βιβλιοθηκονομία και η Επιστήμη της Πληροφόρησης παρέχει βασικές υποδομές για τα μαθήματα ΑτΠ», και για αυτό προτείνει τη διενέργεια μιας πιο ουσιαστικής έρευνας που θα αποκαλύψει τις ομοιότητες και διαφορές των δυο πεδίων επαγγελματικής πρακτικής, κάτι που, άλλωστε, επιχειρήθηκε και στην παρούσα εργασία.

Όπως ο «παραδοσιακός» Βιβλιοθηκονόμος, ο Αρχιτέκτονας της Πληροφορίας οργανώνει, ταξινομεί και παρέχει πρόσβαση σε χρήσιμες πληροφορίες. Προηγείται, βέβαια, μια πολύπλοκη διαδικασία κατανόησης του κοινού στο οποίο απευθύνεται, του περιεχομένου που θα αποτελεί τον ιστότοπο του οργανισμού και, φυσικά, του γενικότερου οργανωτικού πλαισίου ενός οργανισμού ή μιας επιχείρησης. Για να γίνει αυτό, αποσαφηνίζει το σκοπό δημιουργίας του δικτυακού τόπου εξισορροπώντας τις ανάγκες του οργανισμού- χορηγού με τις ανάγκες του κοινού. Κατόπιν, αποφασίζει τι είδους περιεχόμενο θα περιλαμβάνεται και καθορίζει τον τρόπο που οι χρήστες θα βρίσκουν πληροφορίες μέσα στην ιστοσελίδα ορίζοντας τα συστήματα οργάνωσης, πλοήγησης, επισήμανσης και αναζήτησης. Επιπλέον, χαρτογραφεί το πώς ο ιστότοπος θα

¹³⁰Ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης μπορεί να βρει περισσότερες πληροφορίες για το συγκεκριμένο θέμα στο κεφάλαιο 1.1 καθώς και στην ιστοσελίδα: <http://computer.howstuffworks.com/information-architecture1.htm>.

¹³¹Morville, Peter and Louis Rosenfeld. *Information Architecture...*σελ. xiii.

¹³²Zhang, Xiangmin et.al. «Information Architecture as Reflected in Classrooms» *ASIST Contributed Paper*, (2002), [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/meet.1450390108/full>] σελ. 79.

δεχθεί με την πάροδο του χρόνου μελλοντικές αλλαγές και ανάπτυξη περιεχομένου. Έτσι, ο ΑτΠ συμβάλλει στην αντιμετώπιση του προβλήματος της υπερπληροφόρησης αλλά και στη δημιουργία χρηστικών και εύκολα πλοηγήσιμων δικτυακών τόπων. Παρότι αυτά τα στοιχεία ίσως μοιάζουν προφανή, η καλοσχεδιασμένη ΑτΠ περιλαμβάνει ζητήματα που δεν είναι προφανή αλλά ωφελούν εξίσου τους χρήστες/καταναλωτές και τους οργανισμούς/επιχειρήσεις. Βρίσκοντας εύκολα αυτό που ψάχνουν μειώνεται ο χρόνος αλλά και το κόστος των προσπαθειών αναζήτησης, κάτι που ειδικά στον κόσμο των σύγχρονων επιχειρήσεων, συνδέεται άμεσα με το κέρδος: όσο πιο εύκολα και αποτελεσματικά αναζητά και ανακτά την πληροφορία που θέλει ο δυνητικός χρήστης, τόσο πιο πιθανό είναι να επιστρέψει στη συγκεκριμένη ιστοσελίδα και στο μέλλον.

Παράλληλα, ένα βασικό στοιχείο της παρούσης εργασίας ήταν η αναζήτηση και η καταγραφή των προσόντων που πρέπει να διαθέτει ο επαγγελματίας που είναι γνωστός στη διεθνή πρακτική ως Επαγγελματίας της Πληροφορίας. Πράγματι, από τη διαδικτυακή έρευνα που διενεργήθηκε καταγράφηκαν και αναλύθηκαν τα βασικά προσόντα και καθήκοντα του Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας. Παράλληλα, από τη σύγκριση που έγινε με τα προσόντα και τις δεξιότητες που πρέπει να διαθέτει ο βιβλιοθηκονόμος, αναδείχθηκε η σχέση που έχουν, σε ένα βαθμό, τα δύο αυτά επαγγέλματα, καθώς τα προσόντα του ΑτΠ συμπίπτουν, εν μέρει, με αυτά του Βιβλιοθηκονόμου, πράγμα που δημιουργεί τη βάση για την ανάδειξη της σχέσης των δυο επαγγελματικών προσανατολισμών και την πιθανή, μελλοντική, μετάβαση του ενός προς το άλλο.

Φαίνεται, ακόμη, πως το ακαδημαϊκό ενδιαφέρον και η αποδοχή της Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας στα προγράμματα σπουδών Σχολών με αντικείμενο τη Βιβλιοθηκονομία, όπως παρουσιάστηκαν παραπάνω, τροφοδοτεί την ανάπτυξη αυτού του νέου επαγγελματικού κλάδου. Οι επαγγελματίες της Πληροφόρησης ενασχολούνται με πολλές από τις βασικές έννοιες της ΑτΠ όπως με την οργάνωση και κατηγοριοποίηση πληροφοριών αλλά και με τον προσδιορισμό των αναγκών και των απαιτήσεων των χρηστών. Σύμφωνα με τον Chu¹³³, η ΑτΠ, με την αυστηρή έννοια του όρου, έχει τις ρίζες της στη Βιβλιοθηκονομία σε ό,τι σχετίζεται κυρίως με την οργάνωση και την παροχή πρόσβασης σε πληροφορίες στο περιβάλλον του Παγκόσμιου Ιστού.

Λόγω αυτών των ομοιοτήτων μεταξύ Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης και ΑτΠ η βιβλιοθηκονομική κοινότητα έχει την ευκαιρία να αξιοποιήσει τις τεχνικές και τις μεθόδους της ΑτΠ και να δημιουργήσει, ή καλύτερα, να αναπτύξει προοπτικές επαγγελματικής κατάρτισης που θα οδηγήσουν στην καθιέρωση νέων επαγγελματικών πρακτικών εφαρμογής της ΑτΠ εντός του χώρου που αυτή τη στιγμή είναι γνωστός ως βιβλιοθήκη, αλλά και εκτός αυτού καθώς ο Παγκόσμιος Ιστός προσφέρει αλλά και προσφέρεται ως ένας καμβάς δημιουργίας για οποιονδήποτε επαγγελματία ασχολείται με την οργάνωση πληροφοριών. Με τον τρόπο αυτό, θα δημιουργήσει επιπλέον ευκαιρίες, κάτι που άλλωστε το χρειάζεται το επάγγελμα του βιβλιοθηκονόμου, για μελλοντική εξέλιξη και ανέλιξη, ή ακόμα και, αν επαληθευτούν οι

¹³³Chu, Heting. «Library and Information Science Education in the Digital Age», *Exploring the Digital Frontier Advances in Librarianship*, 32, (2010) [<http://www.emeraldinsight.com/books.htm?chapterid=1896275>], σελ. 81.

Κασσάνδρες, στην περίπτωση που οι βιβλιοθήκες πάψουν να υφίστανται στο μέλλον, ευκαιρίες που θα του επιτρέψουν να συνεχίσει να υπάρχει επαγγελματικά.

Στο πλαίσιο της παράλληλης έρευνας που διενεργήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίων που απεστάλησαν μέσω ηλεκτρονικών επιστολών και προσκλήσεων στα κοινωνικά δίκτυα, στόχος ήταν οι ενδιαφερόμενοι ΑτΠ να επισκεφθούν την ηλεκτρονική διεύθυνση που βρίσκεται αναρτημένο το ερωτηματολόγιο και να απαντήσουν σε αυτό. Δυστυχώς, η συγκεκριμένη έρευνα δεν κατάφερε να εκπληρώσει το σκοπό της, καθώς, σε πρώτο βαθμό, θα αποτελούσε την επιβεβαίωση ή τη διάψευση της έρευνας που διενεργήθηκε μέσω των αγγελιών εύρεσης εργασίας, ενώ σε δεύτερο βαθμό θα βοηθούσε στην άντληση στοιχείων σχετικά με τη συνάφεια που εμφανίζει, αν βέβαια υπάρχει, το επάγγελμα του ΑτΠ με αυτό του βιβλιοθηκονόμου, σε ό,τι αφορά το αντικείμενο εργασίας, τις τεχνικές, τις μεθόδους και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Παράλληλα, η έρευνα αυτή θα έδινε τη δυνατότητα για μία ακόμα πιο ουσιαστική ματιά στο χώρο της ΑτΠ, καθώς οι αγγελίες εργασίας αποτυπώνουν, αναντίρρητα, τις τάσεις στο χώρο, αλλά οι επαγγελματίες που εργάζονται ως ΑτΠ έχουν μία ακόμα πιο άμεση αντίληψη των απαιτήσεων της εργασίας, ενώ συχνά στις αγγελίες εργασίας ο εργοδότης ανακοινώνει την αναζήτηση του «ιδεατού» επαγγελματία. Παρ' όλ' αυτά, το γεγονός ότι ο μοναδικός που απάντησε στο ερωτηματολόγιο είναι και από τους πρωτοπόρους του επαγγέλματος του ΑτΠ έχει τη δική του ξεχωριστή σημασία.

Από τις απαντήσεις, λοιπόν, του μοναδικού επαγγελματία που ανταποκρίθηκε, Peter Morville, ενισχύεται το συμπέρασμα ότι το να γίνει κάποιος ΑτΠ είναι μια δύσκολη διαδικασία, καθώς υπάρχουν περισσότερες ευκαιρίες για κάποιον που έχει ένα ευρύτερο πεδίο επαγγελματικής δράσης όπως, για παράδειγμα, οι επαγγελματίες σχεδιασμού μέσω εμπειρίας χρηστών και όχι μια τόσο εξειδικευμένη εργασία, όπως ο ΑτΠ. Στην ερώτηση «αν η ΑτΠ προσφέρει ευκαιρίες για μελλοντική καριέρα σε επαγγελματίες της Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης», η απάντηση ήταν ότι «η ΑτΠ είναι ένα εξαιρετικά σημαντικό σύνολο ικανοτήτων και χώρος γνώσεων για σχεδιαστές διεπαφής χρήστη, σχεδιαστές γραφικών, σχεδιαστές αλληλεπίδρασης κ.ά.», οπότε θα ήταν χρήσιμο όπως προτείνει και ο ίδιος να διδάσκεται η ΑτΠ σε σχολές Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης.

Επομένως, αν και η ελληνική πραγματικότητα δεν είναι ακόμη έτοιμη για επίσημη ενσωμάτωση της ΑτΠ στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, πολλές σχολές τη διδάσκουν χωρίς ίσως να το γνωρίζουν, υπό διαφορετικό τίτλο ή ως μέρος σχετικών μαθημάτων. Πρόκειται για μια διαρκώς εξελισσόμενη έννοια που προκάλεσε ενδιαφέρον ήδη από τα πρώτα χρόνια της εμφάνισής της. Με την πάροδο του χρόνου εδραιώθηκε ως ξεχωριστός κλάδος και κοινότητα επαγγελματιών. Συνεχίζει να προκαλεί ενδιαφέρον σε όσους ασχολούνται επαγγελματικά με το σχεδιασμό πληροφοριακών συστημάτων, μια τάση που ενδέχεται να ενισχυθεί ενώ θα συνεχίζονται οι προσπάθειες για τη μείωση του φαινομένου της υπερπληροφόρησης.

Προτάσεις

Η Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας φαίνεται να έχει εξασφαλίσει ένα ευοίωνο μέλλον καθώς πάντα θα είναι απαραίτητοι επαγγελματίες που θα δομούν κατάλληλα τα πληροφοριακά περιβάλλοντα για διαμοιρασμό, συλλογή και οργάνωση εγγράφων και πηγών, ιδιαίτερα σε ένα κόσμο που βασίζεται σε πληροφορίες, πηγές και τεκμήρια σε ηλεκτρονική και ψηφιακή μορφή. Όπως αναφέρουν οι Dillon και Turnbull¹³⁴, η ΑτΠ, ως κλάδος, θα συνεχίσει να αναπτύσσεται καθώς και να εδραιώνεται ως επαγγελματικός τομέας, ενόσω διαμορφώνεται η επίσημη εκπαίδευση. Αυτή βέβαια είναι μία διαπίστωση την οποία πρέπει να λάβουν υπ' όψιν και όσοι εμπλέκονται με τα εκπαιδευτικά προγράμματα στην ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα καθώς αποτελεί μία ευκαιρία να εναρμονιστεί η χώρα, σε επίπεδο προσφοράς ανώτατης εκπαίδευσης με μία νέο-αναδυόμενη και, για την ώρα, εκκολαπτόμενη κοινότητα επαγγελματιών και, ίσως, επιστημόνων.

Παράλληλα, θα δοθεί, με την προαναφερόμενη προσπάθεια εναρμονισμού με τις αντίστοιχες εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο, η δυνατότητα για μία εκ βάθρων ανασυγκρότηση των προγραμμάτων σπουδών στα Τμήματα Βιβλιοθηκονομίας που λειτουργούν στην Ελλάδα, μία ανασυγκρότηση που θα κινηθεί με ευελιξία επάνω σε δύο άξονες: από τη μια να διατηρηθούν, στοιχείο απαραίτητο, όλα εκείνα τα δεδομένα που διασφαλίζουν την ακεραιότητα, σε επίπεδο τεχνικών, μεθόδων και προτύπων, της επιστήμης και του επαγγέλματος του Βιβλιοθηκονόμου και, από την άλλη, σε μία, άνευ κόμπλεξ και a priori απορρίψεις, αναθεώρηση των δεδομένων που είτε δεν εξυπηρετούν, πλέον, την εκπαίδευση των νέων επαγγελματιών στο χώρο, είτε δε συμβαδίζουν με τις σύγχρονες εξελίξεις στον ευρύτερο χώρο της προσφοράς υπηρεσιών πληροφόρησης στο σύγχρονο μεταβαλλόμενο περιβάλλον.

Η ελληνική πραγματικότητα ίσως δεν είναι έτοιμη ακόμη να υποδεχτεί και να αποδεχτεί την ΑτΠ ως ξεχωριστό επιστημονικό κλάδο. Επομένως, ο δρόμος θα είναι μακρύς και δύσκολος για τον εν δυνάμει Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας. Βέβαια, πριν αναγνωριστεί, εάν αυτό γίνει, η αναγκαιότητα ενσωμάτωσης της ΑτΠ ως επιστημονικού πεδίου στη σύγχρονη εκπαιδευτική πρακτική της χώρας, είναι, παράλληλα, εξίσου σημαντικό να ενταχθεί, με τη μορφή μεμονωμένων μαθημάτων, αρχικά, και, στη συνέχεια, ολοκληρωμένων προγραμμάτων σπουδών, κυρίως σε μεταπτυχιακό επίπεδο, ως μία πραγματικότητα στην καθημερινή εκπαίδευση των σύγχρονων επιστημόνων της πληροφόρησης. Με τον τρόπο αυτό, θα δημιουργηθεί, αρχικά, και αντίθετα με ό,τι συνέβη στο εξωτερικό, πρώτα ένα σώμα ανθρώπων με επιστημονική κατάρτιση επάνω στην ΑτΠ με την πρόθεση και την ελπίδα να μεταφέρουν, οι άνθρωποι αυτοί, τις γνώσεις τους στον επαγγελματικό χώρο και να δημιουργήσουν, με τον τρόπο αυτό, μια ακόμα μεγαλύτερη ανάγκη για τη δημιουργία ολοκληρωμένων προγραμμάτων με την ονομασία ΑτΠ.

¹³⁴Dillon, Andrew and Don Turnbull. «Information Architecture»...σελ. 8.

Στην προσπάθεια αυτή δημιουργίας ενός υπόβαθρου επάνω στο οποίο η ΑτΠ θα εκκινήσει ως επιστημονική και εκπαιδευτική πρακτική συμβάλει και το γεγονός ότι, εν μέρει, το αντικείμενο της ΑτΠ διδάσκεται σε πολλά τμήματα Βιβλιοθηκονομίας και Πληροφορικής, συνήθως με διαφορετικό τίτλο μαθήματος. Θα μπορούσε, ίσως, να ενσωματωθεί στα προγράμματα σπουδών του Τμήματος Αρχιτεκτονικής και Βιβλιοθηκονομίας του Ιονίου Πανεπιστημίου καθώς και των Τ.Ε.Ι. Αθήνας και Θεσσαλονίκης. Όπως έδειξε η συγκριτική μελέτη των προγραμμάτων σπουδών οι αρχές της ΑτΠ αποτελούν τμήμα των μαθημάτων που ήδη προσφέρονται σε αυτά τα τμήματα. Βέβαια, πρέπει να επισημανθεί εδώ ότι αυτή η «αόρατη» παρουσία της ΑτΠ (ή καλύτερα η μη συνειδητή παρουσία της) δεν αρκεί για να πυροδοτήσει τις εξελίξεις που θα την μετουσιώσουν σε ολοκληρωμένο επαγγελματικό και επιστημονικό κλάδο, όχι μόνο σε διεθνές αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Αυτό συμβαίνει διότι η υποστασιοποίηση της ΑτΠ, σε επίπεδο, λεκτικό και εννοιολογικό, με την ενσωμάτωση ενός μαθήματος (ή και περισσοτέρων) με τον τίτλο «Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας» είναι απαραίτητη για να δημιουργηθούν οι συνθήκες, όπως αυτές περιγράφηκαν παραπάνω, προκειμένου να εκκινήσει η διαδικασία συνειδητοποίησης της αξίας της ΑτΠ στο χώρο της εκπαίδευσης, η οποία, συνειδητοποίηση, θα επιφέρει, με τη σειρά της το ζητούμενο, που δεν είναι άλλο από την αξιοποίηση των τεχνικών της ΑτΠ σε επαγγελματικό επίπεδο.

Από την πρακτική πλευρά, η ΑτΠ πιθανώς θα συνεχίσει να αναπτύσσει ένα σύνολο ρόλων που προσφέρει μια ταυτότητα στο επάγγελμα, η οποία ταιριάζει όχι μόνο σε Αρχιτέκτονες της Πληροφορίας αλλά και σε άλλους επαγγελματίες της Πληροφόρησης. Οι ρόλοι αυτοί καλύπτουν, όπως έχει ήδη αναφερθεί, μία ευρεία γκάμα δεξιοτήτων και καθηκόντων και αφορούν το χώρο του σχεδιασμού ιστοσελίδων όπως προγραμματισμός δικτυακών τόπων, δημιουργία διεπαφής χρήστη, γνώσεις συστημάτων διαχείρισης βάσεων δεδομένων και το χώρο της βιβλιοθηκονομίας όπως οργάνωση και διαχείριση πληροφοριών και δεδομένων, ασφάλεια πληροφοριών και ανάπτυξη στρατηγικών. Στο πολυποίκιλο αυτό, από την άποψη των επαγγελματικών πρακτικών που τη συνθέτουν, επαγγελματικό κράμα φαίνεται ότι υπάρχει η δυνατότητα αξιοποίησης της εκπαίδευσης και της εμπειρίας που έχει ένας βιβλιοθηκονόμος, Ωστόσο, δεν πρέπει να παραγνωρίζεται ότι ο δρόμος της μετάβασης δεν είναι εύκολος και απαιτεί την καλλιέργεια δεξιοτήτων και προσόντων που μπορεί να μη διαθέτει και να είναι δύσκολο να τα αποκτήσει.

Ένα άλλο στοιχείο που θα μπορούσε να συμβάλει προς την κατεύθυνση της αναγνώρισης και καθιέρωσης της ΑτΠ, ειδικότερα στην Ελλάδα, ανάμεσα στους επαγγελματίες που κινούνται στο χώρο της διαχείρισης των πληροφοριών είναι η διοργάνωση ημερίδων και συνεδρίων. Στόχος, βέβαια, θα είναι να γνωρίσουν οι επαγγελματίες του χώρου την ΑτΠ ως επαγγελματική εφαρμογή που μπορεί να τους βοηθήσει να ασκήσουν πιο αποτελεσματικά το επάγγελμά τους και, επομένως, να κινήσει το ενδιαφέρον τους να γνωρίσουν σε βάθος τις απαιτήσεις και τις ιδιαιτερότητές της ΑτΠ. Παράλληλα, και όπως έχει αποδειχθεί και στο παρελθόν, τέτοιου είδους εκδηλώσεις ωθούν στη δημιουργία μίας κοινότητας ατόμων με κοινά επαγγελματικά ενδιαφέροντα, κοινότητα που είναι πάντα απαραίτητη για την ανάδειξη και την εξέλιξη ενός οποιουδήποτε επαγγελματικού πεδίου.

Παράλληλα, οι δραστηριότητες αυτές θα μπορούσαν να προσελκύσουν φοιτητές προκειμένου να ενημερωθούν σχετικά με την ΑτΠ και να έρθουν, με τον τρόπο αυτό, σε

μία πρώτη επαφή με το χώρο έτσι ώστε να αναζητήσουν, στη συνέχεια, περισσότερες πληροφορίες και γνώσεις σχετικά με τις πρακτικές και τις τεχνικές που εφαρμόζονται σε αυτή. Έτσι, θα υπάρξει και μια «εισβολή» της ΑτΠ στο χώρο της εκπαίδευσης από την πλευρά, αυτή τη φορά, των φοιτητών. Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τους φοιτητές και επαγγελματίες της Βιβλιοθηκονομίας πρέπει να αναζητήσουν επιπρόσθετες ευκαιρίες για εκπαίδευση εκτός του προγράμματος σπουδών, όπως αναφέρουν οι Tzoc και Millard¹³⁵, με στόχο, βέβαια, να αποκτήσουν επιπλέον τεχνικές γνώσεις και δεξιότητες, μία εξέλιξη που θα τους επιτρέψει να μπορούν να είναι ανταγωνιστικοί στην αγορά εργασίας, και ειδικότερα, στην αγορά εργασίας που δίνει έμφαση στις δυνατότητες που προσφέρει το Διαδίκτυο και ο Παγκόσμιος Ιστός για προσφορά υπηρεσιών στους χρήστες τους.

Εξάλλου, σε ό,τι αφορά τη χρησιμότητα της οργάνωσης συνεδρίων και άλλων συναφών δραστηριοτήτων, έχει αποδειχθεί ότι η διοργάνωση εκδηλώσεων όπως η Σύνοδος ΑτΠ και η Παγκόσμια Ημέρα ΑτΠ υπήρξαν επιτυχημένες σχετικά με τη αφύπνιση των επαγγελματιών του χώρου και τη γνωστοποίηση της ΑτΠ σε ένα ευρύτερο επαγγελματικό και εκπαιδευτικό κοινό. Στη Ελλάδα, δεν έχει ακόμα διοργανωθεί κάποιο συνέδριο ή ημερίδα για την ΑτΠ, ένα κενό που πρέπει να αναπληρωθεί στο συντομότερο δυνατό.

Αν λάβει κανείς υπ' όψιν του αυτό που σχολιάζει ο Ewing¹³⁶ ότι, δηλαδή, «η μεγάλη εξάρτηση της αγοράς από το Διαδίκτυο θα συνεχίσει να δημιουργεί ζήτηση για αρχιτέκτονες της Πληροφορίας», τότε μπορεί να συνειδητοποιήσει τη σημασία που έχει, ή θα μπορούσε να έχει στο μέλλον η ΑτΠ. Μία συνειδητοποίηση που πρέπει, παράλληλα, να συνοδευτεί από δράσεις στο χώρο της ενημέρωσης των επαγγελματιών του χώρου της Πληροφόρησης και, κυρίως, από την ενσωμάτωση της ΑτΠ στα προγράμματα σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η Ελλάδα πρέπει να εκμεταλλευτεί τη διεθνή εμπειρία και να διερευνήσει τις δυνατότητες που υπάρχουν για ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών που θα στηρίζονται στην ΑτΠ τόσο σε προπτυχιακό όσο, κυρίως, σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Όπως έδειξε και η διαδικτυακή έρευνα, υπάρχει, προς το παρόν, μεγάλη ζήτηση για Αρχιτέκτονες της Πληροφορίας σε Ευρώπη και Αμερική. Αλλά, όπως αναφέρει ο Ewing¹³⁷, ακόμη κι αν αυτή η ζήτηση μειωθεί στο μέλλον, υπάρχουν πολλές άλλες θέσεις όπου ο ΑτΠ μπορεί να εφαρμόσει τις δεξιότητες και τα προσόντα του, όπως η Αρχιτεκτονική βάσεων δεδομένων, ο Σχεδιασμός διεπαφών, Δημιουργία ψηφιακών βιβλιοθηκών, κ.ά. Αυτή η μετάβαση μοιάζει σχετικά εύκολη επειδή στην πραγματικότητα σκοπός του ΑτΠ είναι να κάνει το πληροφοριακό περιεχόμενο εύκολα διαθέσιμο στους χρήστες, όπως ακριβώς ο Βιβλιοθηκονόμος.

Τέλος, αυτό που μπορεί να γίνει αντιληπτό είναι ότι η ΑτΠ αποτελεί μία εξέλιξη που συμβαδίζει και υπάρχει μέσα από τον Παγκόσμιο Ιστό. Ενόσω, λοιπόν, ο Ιστός θα συνεχίσει να εξελίσσεται, σε επίπεδο προσφοράς πολυποίκιλων υπηρεσιών σε χρήστες, εμπορικές, ελεύθερης πρόσβασης κλπ. τόσο θα εξελίσσονται και οι δυνατότητες της ΑτΠ

¹³⁵Tzoc, Elias and John Millard. «Technical skills...» σελ.14.

¹³⁶Ewing, Chris. «Information Architecture Proposed Curriculum...» σελ. 10.

¹³⁷Ewing, Chris. «Information Architecture Proposed Curriculum...» σελ. 12.

για αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και του μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος πληροφόρησης. Όπως, βέβαια, συμβαίνει σε αυτές τις περιπτώσεις, ο ΑτΠ δεν είναι η πανάκεια στο πρόβλημα, που συχνά συναντά ο χρήστης, αυτό των κακοσχεδιασμένων ιστοσελίδων και ιστότοπων, αλλά, αποτελεί, μία προσπάθεια για τη δημιουργία μίας «συνολικής λύσης» στο πρόβλημα του σχεδιασμού αποτελεσματικών πληροφοριακών συστημάτων στο περιβάλλον του Παγκόσμιου Ιστού. Είναι, επί της ουσίας, όπως και ο βιβλιοθηκονόμος στη βιβλιοθήκη, ο άνθρωπος εκείνος που έχει τη λύση σε όλα τα προβλήματα που μπορεί να εμφανιστούν κατά τη δημιουργία ενός συστήματος που παρέχει πληροφορίες σε ψηφιακή μορφή.

Αυτή, τελικά, είναι και η βασικότερη σχέση του ΑτΠ με τον βιβλιοθηκονόμο, ότι δηλαδή καλούνται, διαρκώς, να διαχειρίζονται αποτελεσματικά πληροφορίες με διάφορους τρόπους και σε διάφορες μορφές. Και, αν και τους χωρίζουν αρκετά, είναι, τελικά, ίσως πιο κοντά, από την άποψη των τεχνικών και των μεθόδων, από ότι καταλαβαίνει κανείς με την πρώτη ματιά. Βέβαια, το αν τελικά και πόσοι βιβλιοθηκονόμοι θα μπορέσουν να εργαστούν ως ΑτΠ αξιοποιώντας τεχνικές και μεθόδους δεκαετιών από το χώρο της Βιβλιοθηκονομίας απομένει να καταγραφεί. Αυτό που, πάντως, φαίνεται να υπερισχύει είναι η λογική της δομημένης προσφοράς πληροφοριών σε ένα αδιευκρίνιστο κοινό με τρόπο που να μπορεί να καλύψει εκ των προτέρων το όποιο πρόβλημα προκύψει. Και αν και τίποτα δε μπορεί να εγγυηθεί την επιτυχία σε αυτή τη προσπάθεια, ο βιβλιοθηκονόμος όπως και ο ΑτΠ θα συνεχίσουν αναπτύσσουν τις δεξιότητες και τα προσόντα εκείνα που είναι απαραίτητα για να συνεχίσουν να προσπαθούν.

Γλωσσάρι

Accessibility: δυνατότητα πρόσβασης

ASIS&T (American Society of Information and Technology): Αμερικάνικη Κοινότητα της Πληροφορίας και της Τεχνολογίας

Bottom-up information architecture: η διαδικασία σχεδιασμού ΑτΠ βασισμένη στην κατανόηση του περιεχομένου ενός ιστότοπου και των εργαλείων αναζήτησης, ευρετηρίασης κτλ

Browsing: η διαδικασία που ακολουθούν οι χρήστες μέσα σε μια ιστοσελίδα που έχει ως αποτέλεσμα την ανάκτηση του περιεχομένου συγκεκριμένων αντικειμένων

Cataloging: καταλογογράφηση

Classification: ταξινόμηση

Content: το περιεχόμενο μιας ιστοσελίδας, καθετί που έχει συλλεχθεί και περιέχει πληροφορίες, είτε δομημένες (βάσεις δεδομένων) είτε αδόμητες (κείμενο)

Context: το γενικό πλαίσιο μιας εταιρίας ή ενός οργανισμού, βάση του οποίου δημιουργείται η εκάστοτε ΑτΠ ενός ιστότοπου

Content management: διαχείριση περιεχομένου

Cascading Style Sheets (CSS): μια γλώσσα μορφοποίησης που χρησιμοποιείται για την εμφάνιση και την διαμόρφωση ενός εγγράφου σε μια γλώσσα σήμανσης

Folksonomy: ένα σύστημα ταξινόμησης που χρησιμοποιεί όρους που απαντώνται στη γλώσσα των χρηστών του συστήματος

Guide: οδηγός αναζήτησης. Ένα αντικείμενο περιεχομένου που αναδιαμορφώνει ανόμοια αντικείμενα περιεχομένου για συγκεκριμένο σκοπό

Guided navigation: Πλοήγηση μέσω καθοδήγησης

Indexing: ευρετηρίαση

Information architecture: Αρχιτεκτονική της Πληροφορίας

Information Architecture Institute (I.A.I.): Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής της Πληροφορίας

Information Technology (I.T.): Τεχνολογία της Πληροφορίας

Labeling: τιτλοφόρηση. Η συστηματική εφαρμογή όρων για την περιγραφή αντικειμένων περιεχομένου

Library and information Science (L.I.S.): Βιβλιοθηκονομία και Επιστήμη της Πληροφόρησης

Navigating: πλοήγηση

Paths: διαδρομή

Portal: πύλη. Ένας δικτυακός τόπος που απευθύνεται σε συγκεκριμένο κοινό και παρέχει διαδρομές σε περιεχόμενο και υπηρεσίες σχετικές με ένα συγκεκριμένο θέμα

Searching: αναζήτηση

Site map: ο χάρτης πλοήγησης της ιστοσελίδας

Tags: ετικέτες

Task: εργασία

Taxonomy: ταξινομίες

Thesaurus: θησαυρός ελεγχόμενου λεξιλογίου

Top-down information architecture: η διαδικασία ανάπτυξης ΑτΠ βασισμένης στην κατανόηση του περιεχομένου, του πλαισίου και των αναγκών του χρήστη

Usability engineering: τεχνική χρηστικότητας

User experience: εμπειρία χρηστών

Βιβλιογραφία¹³⁸

- Γερόλιμος, Μιχάλης. *Ο Ρόλος του Βιβλιοθηκονόμου σε ένα Μεταβαλλόμενο Περιβάλλον Πληροφόρησης*. Διδακτορική Διατριβή. Ιόνιο Πανεπιστήμιο Τμήμα Αρχιτεκτονικής-Βιβλιοθηκονομίας. Κέρκυρα: [χ.ε.], 2008.
- Γερόλιμος, Μιχάλης και Ράνια Κώνστα. «Προσόντα και Δεξιότητες του Βιβλιοθηκονόμου σε μια Σύγχρονη Υπηρεσία Πληροφόρησης», *16ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 1-3 Οκτωβρίου 2007*, Πανεπιστήμιο Πειραιώς [http://reader.ekt.gr/bookReader/show/index.php?lib=EDULLL&item=680&bitstream=680_01#page/1/mode/2up].
- Μπόκος, Γεώργιος. *Εισαγωγή στην Επιστήμη της Πληροφόρησης*. Αθήνα: Παπασωτηρίου, 2001.
- Μπόκος, Γεώργιος. *Τεχνολογία και Πληροφόρηση: από τη διαχείριση του βιβλίου στη διαχείριση της γνώσης*. Αθήνα: Παπασωτηρίου, 2002.
- Νεγροπόντης, Νικόλας. *Ψηφιακός κόσμος*. Αθήνα: Καστανιώτη, 2000.
- Al-Daihani, Sultan. «ICT education in library and information science programs: An analysis of the perceptions of undergraduate students» *Library Review*, 60, 9 (2011), 773-788 [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1955914>]. Ανακτήθηκε 1^η Οκτωβρίου 2011
- Allen, Brandt and Andrew Boynton. «Information Architecture: In Search of Efficient Flexibility» *Management Information Systems Research Center*, 15, 4 (1991), 435-445 [<http://www.jstor.org/discover/10.2307/249447?uid=3738128&uid=2129&uid=2&uid=70&uid=4&sid=56159573803>].
- Augustine, Susan and Courtney Green. «Discovering How Students Search a Library Web Site: A Usability Case Study» *College & Research Libraries*, 63, 4 (2002), 354-365 [<http://crl.acrl.org/content/63/4/354.full.pdf>].
- Barker, Iain. «What is information architecture?» *KM Column* (2005) [http://www.steptwo.com.au/papers/kmc_whatinfoarch/index.html].
- Barlow, Diane L. and Elizabeth Aversa. «Library Professionals for the 21st Century Academy» *Advances in Librarianship*, 30 (2006), 327-364 [<http://www.emeraldinsight.com/books.htm?chapterid=1759829>].
- Batley, Sue. *Information Architecture for Information Professionals*. Oxford: Chandos, 2007.

¹³⁸ Ημερομηνία πρόσβασης όλων των ηλεκτρονικών πηγών είναι η 1η Μαρτίου 2011. Εξαιρούνται αυτές που φέρουν διαφορετική ημερομηνία.

- Brown, Dan. «Eight Principles of Information Architecture» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 36, 6 (2010), 30-34 [http://www.asis.org/Bulletin/Aug-10/AugSep10_Brown.pdf].
- Brunetti, Joseph Maria and Roberto Garcia. «Information Architecture Automatization for the Semantic Web» *13th International Conference on Human-computer interaction Part IV*, 2011, 410-413 [<http://www.springerlink.com/content/045n645363182627/fulltext.pdf>]. Ανακτήθηκε 1^η Οκτωβρίου 2011
- Campbell, Grant and Karl Fast. «Academic libraries and the semantic Web: What the future may hold for research-supporting library catalogues» *Journal of Academic Librarianship*, 30, 5 (2004), 382-390 [<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0099133304001089>].
- Chu, Heting. «Curricula of LIS programs in the USA: A content analysis» *Asia-Pacific Conference on Library & Information Education & Practice*, April 3-6, 2006 Singapore: Nanyang Technological University [<http://arizona.openrepository.com/arizona/handle/10150/105144>].
- Chu, Heting. «Library and Information Science Education in the Digital Age», *Exploring the Digital Frontier Advances in Librarianship*, 32, (2010), 77-111 [<http://www.emeraldinsight.com/books.htm?chapterid=1896275>].
- Clayton, Michael and Matt Hetteche. «From the field and into the classroom: Information architecture assessment and website usability tests» *Journal of Marketing Education*, XX, (X) (2011), 1-14 [<http://jmd.sagepub.com/content/early/2011/09/06/0273475311420244.full.pdf+html>]. Ανακτήθηκε 1^η Οκτωβρίου 2011
- Crystal, Abe. «The paradox of the library: information architecture challenges in an interdisciplinary organization». *Conference on Designing for User experience DUX, 2005*, New York: University of North Carolina at Chapel Hill [http://delivery.acm.org/10.1145/1140000/1138242/a6crystal.pdf?ip=195.251.240.59&acc=ACTIVE%20SERVICE&CFID=101788382&CFTOKEN=63787702&acm=1336508831_b89c6b377f1b2132ba8178a8e5218d9c]
- Dade-Robertson, Martyn. «The web is not a tree: information architecture and the navigational topology of the World Wide Web» *Environment and Planning B: Planning and Design* 38, 1 (2011), 129–141 [<http://www.envplan.com/abstract.cgi?id=b35049>].
- Davis, Nathaniel. «Information Architecture, Black Holes and Disciplines: On Developing a Framework for a Practice of Information Architecture» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 36, 6 (2010), 25-29 [http://www.asis.org/Bulletin/Aug-10/AugSep10_Davis.pdf].
- Davis, Nathaniel. «Information Overload, Reloaded» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 37, 5 (2011), 45-49 [http://www.asis.org/Bulletin/Jun-11/JunJul11_Davis.html].

- Dillon, Andrew. «Information Architecture in JASIST: Just Where Did We Come From?» *Journal of the American Society of Information Science and Technology*, 53, 10 (2002), 821-823 [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/asi.10090/full>].
- Dillon, Andrew and Don Turnbull. «Information Architecture» *Encyclopedia of Library and Information Science*. [χ.τ.]: Taylor & Francis, 2005 [<http://arizona.openrepository.com/arizona/bitstream/10150/105971/1/AdDt2005.pdf>].
- Ding, Wei and Xia Lin. *Information Architecture: The Design and Integration of Information Spaces*. [χ.τ.]: Morgan & Claypool, 2010.
- Dong, Andy and Alice Agogino. «Design principles for the information architecture of a SMET education digital library» *1st ACM/IEEE-CS joint conference on Digital libraries, June 24-28, 2001* New York: ACM. [http://www.engineeringpathway.com/smete/public/about_smete/publications/JCDL0601/dongagoginojcdl01-01.pdf].
- Downey, Laura and Sumit Banerjee. «Building an Information Architecture Checklist» *Journal of Information Architecture*, 2, 2 (2011), 25-42 [<http://journalofia.org/volume2/issue2/03-downey/>]. Ανακτήθηκε 1^η Οκτωβρίου 2011
- Duncan, Jennifer and Wendy Holliday. «The role of Information Architecture in designing a third generation library web site» *College and Research Libraries*, 69, 4 (2008), 301-318 [<http://crl.acrl.org/content/69/4/301.full.pdf>].
- Duque, Claudio Gottschalg and Mauricio Rocha Lyra. «The information architecture positioning in it governance» *Brazilian Journal of Information Science*, 4, 2 (2010), 38-43 [<http://www2.marilia.unesp.br/revistas/index.php/bjis/article/viewFile/504/770>].
- Eisenschitz, Tamara. «Non-literal copying of factual information: architecture of knowledge» *Aslib Proceedings*, 59, 4/5 (2007), 411-421 [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1626453>].
- Ewing, Chris. «Information Architecture Proposed Curriculum, Graduate School of Library and Information Science at The University of Texas at Austin» (2002), [<http://fiat.gslis.utexas.edu/~iag/resources/ia-curriculum-final.PDF>].
- Fox, Robert. «Cataloging our information architecture» *OCLC Systems & Services*, 21, 1 (2005), 23-29 [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1464575&show=abstract>].
- Gilchrist, Alan. «Context and consensus» *Scire*, 14, 2 (2008), 13-29 [<http://ibersid.eu/ojs/index.php/scire/article/view/1748/1719>].
- Gilchrist, Alan and Mahon, Barry. *Information Architecture: Designing Information Environments for Purpose*. London: Facet Publishing, 2004.
- Guo, Chuangxin [et al.]. «An open architecture for information communication systems for multi-level electric power control centers» *Kybernetes*, 39, 8 (2010), 1270-1281 [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1878205&show=abstract>].
- Haller, Thom. «An Information Architecture Story: Reshaping www.plainlanguage.gov to Meet Changed Needs» *Bulletin of the American Society for Information Science and*

- Technology*, 37, 5 (2011), 10-14 [http://www.asis.org/Bulletin/Aug-11/AugSep11_Haller.html]. Ανακτήθηκε 1^η Δεκεμβρίου 2011
- Haller, Thom. «Is Information Architecture Dead?» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 38, 1 (2011), 42-43 [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/bult.2011.1720380113/abstract>]. Ανακτήθηκε 1^η Δεκεμβρίου 2011
- Haller, Thom. «Practicing Information Architecture—What’s In It For You?» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 37, 6 (2011), 9 [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/bult.2011.1720370604/pdf>]. Ανακτήθηκε 1^η Δεκεμβρίου 2011
- Haller, Thom. «What Is Information Architecture? Practical Definitions and Useful Principles for our Second Decade of Study and Work» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 36, 6 (2010), 13-15 [http://www.asis.org/Bulletin/Aug-10/AugSep10_Haller.pdf].
- Haverty, Marsha. «Information Architecture without Internal Theory: An Inductive Design Process» *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 53, 10 (2002), 839-845 [<https://www.unc.edu/~acrystal/110-117/haverty.pdf>].
- Huang, Mu-Hsuan and Yu-Wei Chang. «A study of interdisciplinarity in information science: using direct citation and co-authorship analysis» *Journal of Information Science*, 37, 4 (2011), 369-378 [<http://jis.sagepub.com/content/37/4/369.full.pdf>]. Ανακτήθηκε 1^η Δεκεμβρίου 2011
- Isa, Wan Abdul Rahim Wan Mohd, Noor, Nor Laila Md Aidid and Sharifah Sakinah Syed Hassan. «Culture influences to website information architecture: An empirical investigation», *International Symposium on Information Technology*, 26-28 Aug. 2008, [http://ieeexplore.ieee.org/xpl/freeabs_all.jsp?arnumber=4631629&abstractAccess=no&userType=inst].
- Janssen, Marijn and Alexander Verbraeck. «Evaluating the Information Architecture of an Electronic Intermediary» *Journal of Organizational Computing and Electronic Commerce*, 15, 1 (2005), 35-60 [http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1207/s15327744joce1501_3].
- Jacob, Elin and Aaron Loehrlein. «Information Architecture» *Annual Review of Information Science and Technology*, 43, 1 (2009), 1-64 [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/aris.2009.1440430110/pdf>].
- Ju, Teresa L. «Representing organizational memory for computer-aided utilization» *Journal of Information Science*, 32, 5 (2006), 420-433 [<http://jis.sagepub.com/content/32/5/420.full.pdf+html>].
- Kamal, Mehruz and Sajda Qureshi. «How Can Information and Communication Technology Bring about Development? An Information Architecture for Guiding Interventions in Developing Regions» *Fifteenth Americas Conference on Information Systems*, August 6th-9th 2009, San Francisco, California [<http://aisel.aisnet.org/amcis2009/188>].

- Kamhawi, Emad M. «The three tiers architecture of knowledge flow and management activities» *Proceedings of Information and Organization*, 20, 3/4 (2010), 169-186 [<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1471772710000321>].
- Kim, Hoyoung, Jinwoo Kim and Yeonsoo Lee. «An Empirical Study of Use Contexts in the Mobile Internet, Focusing on the Usability of Information Architecture» *Information Systems Frontiers*, 7, 2 (2005), 175-186 [http://mmlab.ceid.upatras.gr/courses/ais_site/files/3%5CAn%20Empirical%20Study%20of%20Use%20Contexts%20in%20the%20Mobile%20Internet.pdf].
- King, Heather Jeffcoat and Catherine M. Jannik. «Redesigning for usability: Information architecture and usability testing for Georgia Tech Library's website» *OCLC Systems & Services*, 21, 3 (2005), 235-243 [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1515114>].
- Klyn, Dan. «A Posting for a Job That Does Not Exist: How We Might Define Information Architects in Today's "Integrated" Advertising Agency» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 36, 6 (2010), 16-18 [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/bult.2010.1720360606/pdf>].
- Koltay, Tibor. «Information Overload, Information Architecture and Digital Literacy» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 38, 1 (2011), 33-35 [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/bult.2011.1720380111/pdf>]. Ανακτήθηκε 1^η Δεκεμβρίου 2011
- Kowalski, Lee Anne. «Integrating Information Architecture into Your Information Development Processes» *STC's 51st Annual Conference, Baltimore Convention Center, [9-12 May 2004]* [http://home.comcast.net/~damccaleb/ux/IA_proceedings_final.pdf].
- Latham, Don. «Notes Toward a New Curriculum» *Journal of the American Society of Information Science and Technology*, 53, 10 (2002), 824-830. [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/asi.10097/full>].
- Li, Guangzheng. «Information Architecture Based on Topic Maps». *Electronics and Signal Processing*, 97 (2011), 625-631 [<http://www.springerlink.com/content/g06326r3035qp737/fulltext.pdf>]. Ανακτήθηκε 1^η Δεκεμβρίου 2011
- Macgregor, George. «The Future of Information Architecture: Conceiving a Better Way to Understand Taxonomy, Network and Intelligence» *Library Review*, 59, 3 (2010), 231-234 [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1846924>].
- Marcos, Mari-Carmen. «Interview with Lou Rosenfeld» *El profesional de la información*, 19, 4 (2010), 435-437 [<http://elprofesionaldelainformacion.metapress.com/media/927y4jyxlj2yxxjlkq5r/contributions/5/4/1/0/541011702g2k8814.html/fulltext.html>].
- Marchionini Gary and Ryen White. «Find What You Need, Understand What You Find» *International Journal of Human-Computer Interaction*, 23, 3 (2007), 205-237 [<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/10447310701702352>].

- Martin, Andrew, Dmitriev, Dmitry; and Akeroyd, John. «A Resurgence Of Interest In Information Architecture» *International Journal of Information Management*, 30 (2010), 6–12 [<http://www.journals.elsevier.com/international-journal-of-information-management/#description>].
- Mezick, Elizabeth and Michael Koenig. «Education for information science» *Annual Review of Information Science and Technology*, 42, 1 (2008), 593–624 [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/aris.2008.1440420120/abstract>].
- Milne, Christopher. «Developing information architecture through records management classification techniques» *Aslib Proceedings*, 62, 4/5 (2010), 366-386 [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1876741>].
- Miller, Craig S. and Roger W. Remington. «Effects of structure and label ambiguity on information navigation» *Conference on Human Factors in Computing Systems*, 22-25 April, 2002, Minneapolis, USA [<http://facweb.cs.depaul.edu/cmiller/eval/chi2002.pdf>].
- Morrogh, Earl. *Information Architecture: An Emerging 21st Century Profession*. New Jersey: Prentice Hall, 2003.
- Morville, Peter. *Ambient Findability*. Beijing: O'Reilly, 2005.
- Morville, Peter. «Information Architect» [<http://semanticstudios.com/publications/semantics/000647.php>].
- Morville, Peter and Louis Rosenfeld. *Information Architecture for the World Wide Web*. Beijing: O'Reilly, 2007.
- Pantry, Sheila and Peter Griffiths. *Your successful LIS career: Planning your career, CVs, interviews and self-promotion*. London: Library Association Publishing, 1999.
- Resmini, Andrea and Keith, Instone. «Research and Practice in IA» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*, 36, 6 (2010) 19-24 [http://www.asis.org/Bulletin/Aug-10/AugSep10_Resmini_Instone.html].
- Robins, David. «Information Architecture in Library and Information Science Curricula» *Bulletin of the American Society for Information Science and Technology*. 28, 2 (2002), 20-22 [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/bult.231/full>].
- Rosenfeld, Louis. «Information Architecture: Looking Ahead» *Journal of the American Society of Information Science and Technology*, 53, 10 (2002), 874-876 [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/asi.10098/full>].
- Rosenfeld, Louis [et al.] «Measuring information architecture quality: prove it (or not)!» *CHI '01 extended abstracts on Human factors in computing systems*. ACM, New York USA [<http://instone.org/files/MeasureIA-Proceedings.pdf>].
- Signer, Beat and Moira C. Norrie. «A Model and Architecture for Open Cross-Media Annotation and Link Services» *Information Systems* 36, 3 (2011), 538-550 [<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0306437910000797>]. Ανακτήθηκε 1^η Δεκεμβρίου 2011

- Song, Yuwu. *Building better Web sites: how-to-do-it manual for librarians*. New York: Neal-Schuman, 2003.
- Schmitt, Gerhard. *Information Architecture Basis and Future of CAAD*. Basel: Birkhauser-Publishers for Architecture, 1999.
- Schwartz, Candy. «Thesauri and facets and tags, oh my! A look at three decades in subject analysis» *Library Trends* (2008) [<http://www.thefreelibrary.com/Thesauri+and+facets+and+tags,+oh+my!+A+look+at+three+decades+in...a018469915>].
- Subha, Subramanian. «An Introduction to Information Architecture» [<http://www.sitepoint.com/information-architecture/>].
- Szalapaj, Peter. *Contemporary Architecture and the Digital Design Process*. Oxford: Architectural Press, 2005.
- Tamaro, Anna Maria. «A curriculum for digital librarians: a reflection on the European debate» *New Library World* 108, 5/6 (2007), 229-246 [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1603246&show=abstract>].
- Tamaro, Anna Maria. «Library and Information (LIS) education: A conceptual framework towards “Europeisation”» *Journal of the Bangladesh Association of Young Researchers*, 1, 1 (2011), 1-13 [<http://www.banglajol.info/index.php/JBAYR/article/view/6950/5314>]. Ανακτήθηκε 1^η Δεκεμβρίου 2011
- Teresa L. Ju. «Representing organizational memory for computer-aided utilization» *Journal of Information Science*, 32, 5 (2006), 420-433 [<http://jis.sagepub.com/content/32/5/420.full.pdf>].
- Thundatil, Nandu. «Architecture for implementing a sustainable electronic delivery services platform: atmitchell.com case study» *The Electronic Library*, 25, 4 (2007), 465-477 [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1621491>].
- Twining, Joanne. «Dimensional Advances for Information Architecture», *Library Philosophy and Practice*, 1, 2 (1999), 1-16 [<http://www.webpages.uidaho.edu/~mbolin/twining.PDF>].
- Tzoc, Elias and John Millard. «Technical skills for new digital librarians» *Library Hi Tech News* 28, 8 (2011), 11-15 [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1958584>].
- Walt van der P.W. and A.S.A. du Toit. «Developing a scaleable information architecture for an enterprise-wide consolidated information management platform» *Aslib Proceedings*, 59, 1 (2007), 80-96 [<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1589312>].
- Warren, Rita. «Information Architects and Their Central Role in Content Management» *Bulletin of the American Society of Information Science and Technology*, October/November (2001) [<http://www.asis.org/Bulletin/Oct-01/warren.html>].
- White, Martin. «Information Architecture» *The Electronic Library*, 22, 3 (2004) [<http://www.emeraldinsight.com/0264-0473.htm>].

- Yang, Geng. «Information architecture and visual representation of virtual museums», *Computer-Aided Industrial Design and Conceptual Design, IEEE 10th International Conference*, 26-29 Nov. 2009 [http://ieeexplore.ieee.org/xpl/freeabs_all.jsp?arnumber=5375705&abstractAccess=no&userType=inst].
- Yu, Holly. *Content and Workflow Management for Library Web Sites: Case Studies*. Hershey: Information Science Publishing, 2005 [http://ece.ut.ac.ir/dbrg/seminars/advanceddb/2006/mahdikhani_kianrad/second%20report/References/09.pdf].
- Zhang, Xiangmin [et.al.] «Information Architecture as Reflected in Classrooms» *ASIST Contributed Paper*, (2002), 74-82 [<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/meet.1450390108/full>].
- Zins, Chaim. «Classification schemes of Information Science: Twenty-eight scholars map the field» *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 58, 5 (2007), 645–672 [http://www.success.co.il/is/zins_28schemes.pdf].

Παράρτημα Ι. Κατάλογος ιστοσελίδων που χρησιμοποιήθηκαν για την αναζήτηση των αγγελιών εργασίας

Η διαδικτυακή έρευνα αφορά αγγελίες για τη θέση του Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας, δημοσιευμένες την περίοδο Οκτωβρίου-Νοεμβρίου 2011. Οι ιστοσελίδες που χρησιμοποιήθηκαν για την συλλογή αγγελιών εργασίας είναι οι εξής:

1. Techojobs, <http://www.technojobs.co.uk/>
2. Authentic jobs, <http://www.authenticjobs.com/>
3. JobsDB.com, <http://www.jobsdb.com/>
4. Monster, <http://www.monster.ca/>
5. Krop-Design Jobs, <http://www.krop.com/#/>
6. Atterro Jobs, <http://careers.atterro.com/>
7. Jobvite, <http://recruiting.jobvite.com/>
8. Paladin Recruiting and Staffing, <http://www.paladinstaff.com/>
9. Razorfish, <http://www.razorfish.com/>
10. Jobdiva, https://www2.jobdiva.com/indexfromlogin_ssl.jsp
11. Tip top job, http://www.tiptopjob.com/jobs/9215886_job.asp?source=%20simplyhired
12. 24 Seven Talent, <http://www.24seventalent.com/index.php>
13. Total Jobs, <http://www.totaljobs.com/>
14. Career Planning, <http://careerplanning.about.com/cs/occupations/p/architect.htm>
15. Careers Center, <https://careers-ttdata.icims.com/jobs/45525/job?&sn=Indeed&mode=apply&iis=Indeed&iisn=Indeed>
16. United Online, <https://career.untd.com/joblist.html>
17. Teradata Careers, https://teradata.taleo.net/careersection/prof/unavailable_requisition.ftl
18. Rock Creek Strategic Marketing, <http://www.rockcreeksm.com/>
19. Siteworx, <http://www.siteworx.com/>
20. Careers , <http://www.taleo.com/cytiva>
21. Careers at The Hartford, <https://thehartford.taleo.net/careersection/2/joblist.ftl>
22. Basic Job Search, <https://dell.taleo.net/careersection/2/jobsearch.ftl?lang=en&alt=1>
23. CW Jobs, <http://www.cwjobs.co.uk/>
24. Mashable, <http://jobs.mashable.com/a/jbb/job-details-invalid/597097>
25. OLX, <http://minneapolis.olx.com/>
26. Guardian Jobs, <http://jobs.guardian.co.uk/>
27. The IT Jobs Board, <http://www.theitjobboard.co.uk/index.php?Mode=Home&lang=en>
28. The San Francisco Egotist, <http://www.thesfegotist.com/>

Παράρτημα II. Έρευνα με αποστολή ερωτηματολογίων σε επαγγελματίες ΑτΠ

Στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας έγινε προσπάθεια επικοινωνίας με Αρχιτέκτονες της Πληροφορίας με σκοπό το σχηματισμό μιας πιο ολοκληρωμένης άποψης επάνω στο αντικείμενο εργασίας τους. Απεστάλη σε αυτούς ερωτηματολόγιο σε μορφή κειμένου στην προσωπική ηλεκτρονική διεύθυνση επιλεγμένων Αρχιτεκτόνων της Πληροφορίας. Επίσης, δημιουργήθηκε ηλεκτρονικό διαδικτυακό ερωτηματολόγιο το οποίο είναι διαθέσιμο στην διεύθυνση: <http://freeonlinesurveys.com/s.asp?sid=mupjxkvdprk5r0ek36556#.T4NiREtIjzU.hotmail>. Η μόνη ανταπόκριση στα ερωτηματολόγια ήταν αυτή του Peter Morville. Οι απαντήσεις του παρατίθενται παρακάτω μαζί με το ερωτηματολόγιο:

Dear sir/madam,

We are students of the Alexander Technological Institute of Thessaloniki, in Greece. In the context of our thesis “From a librarian to an Information Architect” we investigate the relationship of Information Architect and Library Information Science and the possibility of a Library Information Science student choosing Information Architect as a future career. We would like to ask for your help with a comprehensive overview and research. Specifically, below there are some questions about Information Architects and their object.

We would appreciate your opinion and all comments are welcome.

Your contribution to our effort is valuable.

1. Do you hold a diploma in Library Information Science in BA or Masters level?
If not, please define. *Yes.*
2. Would you suggest to university/college students to follow your career path?
Probably not. It's very difficult to become an information architect. There are far more opportunities for generalists (e.g., user experience designers).
3. In your opinion, does IA bring future career opportunities for Library Information Science professionals?
Information architecture is an extremely important skill set / knowledge area for user interface designers, graphic designers, interaction designers, user experience designers, etc. So, yes, LIS professionals should learn about IA.
4. Do you believe that there is a connection between Information Architect and Library Information Systems; If yes, to what extend?
Yes. Many library information systems are not designed well from a UI/UX perspective and could benefit from IA expertise.

5. Our online research identified that the top 5 qualifications for IA are:

1. Experience/expertise (84%)
2. Design website (63%)
3. Communication skills (56%)
4. Experience in strategic (50%)
5. Knowledge of interface design (41%)

and the top 5 duties:

1. Strategic development (67%)
2. Work support (52%)
3. Strategic planning (51%)
4. Technological support groups (48%)
5. Website programming (43%)

Would you agree with these statistic results? If not, please suggest your list of top qualifications and duties.

Yes. That's a fairly good fit.

6. Do you think that the expertise/experience of an IA can be only applied in a Web environment (most notably a webpage) or it could also be applied in any kind of adequate field?

IA expertise can be applied to any platform, channel, device, or media.

7. Would you suggest that more IA courses should be taught in LIS Schools? If yes, please suggest some.

Yes. Here's a great example: <http://si658.danklyn.com/about-this-class>

Παράρτημα ΙΙΙ. Τα προγράμματα σπουδών των τριών Τμημάτων Βιβλιοθηκονομίας στην Ελλάδα

Τα προγράμματα σπουδών των τριών Τμημάτων Βιβλιοθηκονομίας στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα: α. Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Τ.Ε.Ι. Αθήνας, β. Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης και γ. Τμήμα Αρχειονομίας και Βιβλιοθηκονομίας του Ιονίου Πανεπιστημίου.

1. Πρόγραμμα Σπουδών Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης Τ.Ε.Ι. Αθήνας

Εξάμηνο Α΄

1. Εισαγωγή στη Βιβλιοθηκονομία
2. Περιγραφική επεξεργασία τεκμηρίων
3. Εισαγωγή στην τεχνολογία πληροφοριών
4. Εισαγωγή στην Αρχειονομία
5. Επικοινωνία

Εξάμηνο Β΄

6. Ανάπτυξη και διαχείριση συλλογής
7. Εισαγωγή στην τεχνολογία επικοινωνιών - Διαδίκτυο
8. Πολιτική πληροφόρησης
9. Πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης
10. Συστήματα Θεματικής Πρόσβασης
11. Πρότυπα κωδικοποίησης πληροφοριών

Εξάμηνο Γ΄

12. Τεχνικές αναζήτησης πληροφοριών
13. Μέθοδοι έρευνας
14. Οργάνωση πληροφοριών-Ευρετηρίαση
15. Οργάνωση Πληροφοριών - Ταξινόμηση
16. Ιστορία βιβλίου και βιβλιοθηκών

Εξάμηνο Δ΄

17. Βιβλιογραφία
18. Διοικητικοί θεσμοί και παραγωγή αρχείων στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση
19. Πληροφοριακά συστήματα-βάσεις δεδομένων
20. Μουσειολογία
21. Διοίκηση μονάδων πληροφόρησης
22. Ορολογία - Αγγλικά

Εξάμηνο Ε΄

23. Διαχείριση αρχειακού υλικού
24. Ανάλυση και σχεδιασμός συστημάτων πληροφόρησης
25. Ψηφιακές βιβλιοθήκες
26. Ορολογία-Γαλλικά ή Γερμανικά

- 27. Ψυχολογία του αναγνώστη και της ανάγνωσης
- 28. Εκπαίδευση και σχολικές βιβλιοθήκες: Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις
- 29. Ιστορία τέχνης

Εξάμηνο ΣΤ´

- 30. Διαχείριση αρχειακών εγγράφων
- 31. Πηγές Πληροφόρησης - Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές Επιστήμες
- 32. Συντήρηση και διατήρηση υλικού
- 33. Εκδοτική
- 34. Εφαρμογές στον Παγκόσμιο Ιστό
- 35. Πηγές της νεώτερης ελληνικής ιστορίας
- 36. Ιστορία γραφής και τεχνολογίας πληροφοριών

Εξάμηνο Ζ´

- 37. Συνθετική επεξεργασία τεκμηρίων
- 38. Διαχείριση πολιτιστικών αγαθών
- 39. Διαχείριση γνώσης
- 40. Οικονομική διαχείριση κοινωφελών οργανισμών πληροφόρησης
- 41. Πηγές Πληροφόρησης - Θετικές και Εφαρμοσμένες Επιστήμες
- 42. Σεμινάριο τελειοφοίτων
- 43. Λογοτεχνία
- 44. Ιστορία και φιλοσοφία των επιστημών

2. Πρόγραμμα σπουδών Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης

Εξάμηνο Α´

- 1. Βιβλιοθήκες και κοινωνία
- 2. Εισαγωγή στην πληροφορική
- 3. Έρευνα και συγγραφή εργασίας
- 4. Σύγχρονες τάσεις στη λογοτεχνία
- 5. Εισαγωγή στην οργάνωση υλικού και πληροφοριών
- 6. Αγγλικά Ι

Εξάμηνο Β´

- 7. Ιστορία βιβλίου και συντήρηση
- 8. Ταξινομικά συστήματα Ι
- 9. Περιγραφική καταλογογράφηση Ι
- 10. Πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης
- 11. Πολυμεσικές εφαρμογές
- 12. Αγγλικά ΙΙ

Εξάμηνο Γ´

- 13. Ταξινομικά συστήματα ΙΙ
- 14. Περιγραφική καταλογογράφηση ΙΙ
- 15. Θεματική ευρετηρίαση
- 16. Ιστορία και φιλοσοφία επιστημών
- 17. Ηλεκτρονική εκδοτική

Εξάμηνο Δ´

18. Θησαυροί
19. Αρχεία και οργάνωσή τους
20. Ανάπτυξη και διαχείριση συλλογής και διαχείριση πληροφοριών
21. Online ανάκτηση πληροφοριών
22. Βάσεις δεδομένων

Εξάμηνο Ε΄

23. Πηγές πληροφόρησης: Ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες
24. Επικοινωνίες-Δίκτυα
25. Μέθοδοι έρευνας
26. Απαιτήσεις χρηστών κατά την αναζήτηση πληροφοριών
27. Διοίκηση βιβλιοθηκών/Κέντρων πληροφόρησης
28. Διαχείριση Σύγχρονων Αρχείων ή Διαχείριση γνώσης (ΕΠΙΛΟΓΗ)

Εξάμηνο ΣΤ΄

29. Πηγές πληροφόρησης: Θετικές και εφαρμοσμένες επιστήμες
30. Ψηφιακές βιβλιοθήκες και μεταδεδομένα
31. Μάρκετινγκ και δημόσιες σχέσεις
32. Διαχείριση αυτοματοποιημένων συστημάτων βιβλιοθηκών
33. Θεωρίες της μάθησης

Εξάμηνο Ζ΄

34. Σεμινάριο τελειόφοιτων
35. Πληροφορία και κοινωνία
36. Σχεδιασμός δικτυακών τόπων
37. Πληροφοριακή παιδεία
38. Οργάνωση και λειτουργία σχολικών βιβλιοθηκών ή Οργάνωση και λειτουργία μονάδων πληροφόρησης (ΕΠΙΛΟΓΗ)
39. Λογοτεχνία και υλικό για παιδιά και εφήβους

3. Τμήμα Αρχειονομίας και Βιβλιοθηκονομίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Εξάμηνο Α΄

1. Αρχαία ελληνική γραμματεία Ι
2. Βιβλιογραφία
3. Ελληνική παλαιογραφία και κωδικολογία Ι
4. Ιστορία του βιβλίου και της τυπογραφίας
5. Εισαγωγή στην αρχειονομία
6. Εισαγωγή στην επιστήμη της πληροφόρησης Ι
7. Εισαγωγή στη μουσειολογία Ι
8. Πληροφορική Ι

Υποχρεωτικό επιλογής

9. Αρχαία ελληνικά
10. Ιταλική γλώσσα Ι
11. Τουρκική γλώσσα Ι
12. Αγγλική γλώσσα Ι
13. Ιστορία της λατινικής γραφής
14. Λατινικά

Εξάμηνο Β΄

15. Ελληνική παλαιογραφία και κωδικολογία II
16. Εισαγωγή στην επιστήμη της πληροφόρησης II
17. Βιβλιολογία
18. Λατινική παλαιογραφία I
19. Εισαγωγή στη μουσειολογία II
20. Οργάνωση πηγών πληροφόρησης I

Υποχρεωτικό επιλογής

21. Ιστορία της ανάγνωσης και των βιβλιοθηκών
22. Ιστορία των επιστημών
23. Ιστορία του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού
24. Ιστορία του ελληνικού βιβλίου
25. Ιταλική γλώσσα II
26. Τουρκική γλώσσα II
27. Ιστορία της τέχνης
28. Πληροφορική II

Εξάμηνο Γ΄

29. Οργάνωση πηγών πληροφόρησης II
30. Βάσεις δεδομένων
31. Οργάνωση και διοίκηση αρχείων και βιβλιοθηκών
32. Επιμέλεια μουσειακών συλλογών I
33. Γενικές αρχές δικαίου I
34. Ιστορία της ελληνικής διοίκησης I
35. Αρχαιονομία I

Υποχρεωτικό επιλογής

36. Μεσαιωνική γραμματεία
37. Αρχαία ελληνική γραμματεία II
38. Ιστορία του τύπου
39. Αγγλική γλώσσα II
40. Θεσμοί και διοίκηση της ορθόδοξης εκκλησίας κατά τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο
41. Νεοελληνική λογοτεχνία I
42. Ιστορική γεωγραφία και χαρτογραφία
43. Γαλλική γλώσσα I

Εξάμηνο Δ΄

44. Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας
45. Πηγές πληροφόρησης I
46. Ιστορία των μεσαιωνικών χρόνων στον ελλαδικό και ευρωπαϊκό χώρο
47. Πρότυπα κωδικοποίησης δεδομένων
48. Αρχαιονομία II

Υποχρεωτικό επιλογής

49. Παλαιογραφία των βυζαντινών και μεταβυζαντινών εγγράφων
50. Οργάνωση πηγών πληροφόρησης III
51. Ανάκτηση πληροφοριών

- 52. Ανάλυση και σχεδιασμός συστημάτων
- 53. Σύγχρονα θέματα βάσεων δεδομένων
- 54. Εισαγωγή στην πατυρολογία
- 55. Γαλλική γλώσσα II
- 56. Μουσειογραφία
- 57. Επιμέλεια μουσειακών συλλογών II
- 58. Ιστορία της ελληνικής διοίκησης II

Εξάμηνο Ε΄

- 59. Ανάπτυξη και διαχείριση συλλογών
- 60. Συστήματα θεματικής πρόσβασης
- 61. Αυτοματοποίηση βιβλιοθηκών και τεχνολογίες της πληροφορίας
- 62. Παρουσίαση και ερμηνεία μουσειακών συλλογών

Υποχρεωτικό επιλογής

- 63. Χειρόγραφο βιβλίο και κοινωνία στη βυζαντινή και μεταβυζαντινή εποχή
- 64. Δίκτυα υπολογιστών
- 65. Πληροφοριακά συστήματα αρχείων, βιβλιοθηκών και μουσείων
- 66. Πρότυπα κωδικοποίησης αρχειακών, βιβλιοθηκονομικών και μουσειακών μεταδεδομένων
- 67. Αλληλεπίδραση ανθρώπου-υπολογιστή
- 68. Μεσαιωνικά λατινικά
- 69. Οθωμανική παλαιογραφία I
- 70. Αρχαιολογία και αξιοποίηση πολιτισμικού αγαθού
- 71. Νεότερη και σύγχρονη παγκόσμια λογοτεχνία

Εξάμηνο ΣΤ΄

- 72. Μεταδεδομένα ψηφιακών τεκμηρίων
- 73. Ψηφιακές βιβλιοθήκες
- 74. Λατινική διπλωματική
- 75. Αρχαιοθηκονομία

Υποχρεωτικό επιλογής

- 76. Πατυρολογία: αρχεία και συλλογές παπύρων
- 77. Διασφάλιση ποιότητας στις υπηρεσίες πληροφόρησης
- 78. Οργάνωση και διοίκηση μουσείων
- 79. Οθωμανική παλαιογραφία II
- 80. Νεότερη και σύγχρονη ελληνική ιστορία
- 81. Ψυχολογία και συμπεριφορά του αναγνώστη
- 82. Οργανωτικοί και διοικητικοί θεσμοί στο βυζάντιο
- 83. Διαχείριση τεκμηρίων πολιτιστικής κληρονομιάς
- 84. Αρχεία λογοτεχνών
- 85. Λατινική παλαιογραφία II

Εξάμηνο Ζ΄

- 86. Αρχειακές πηγές του νέου ελληνισμού
- 87. Ιστορία του ελληνικού κράτους και των θεσμών του

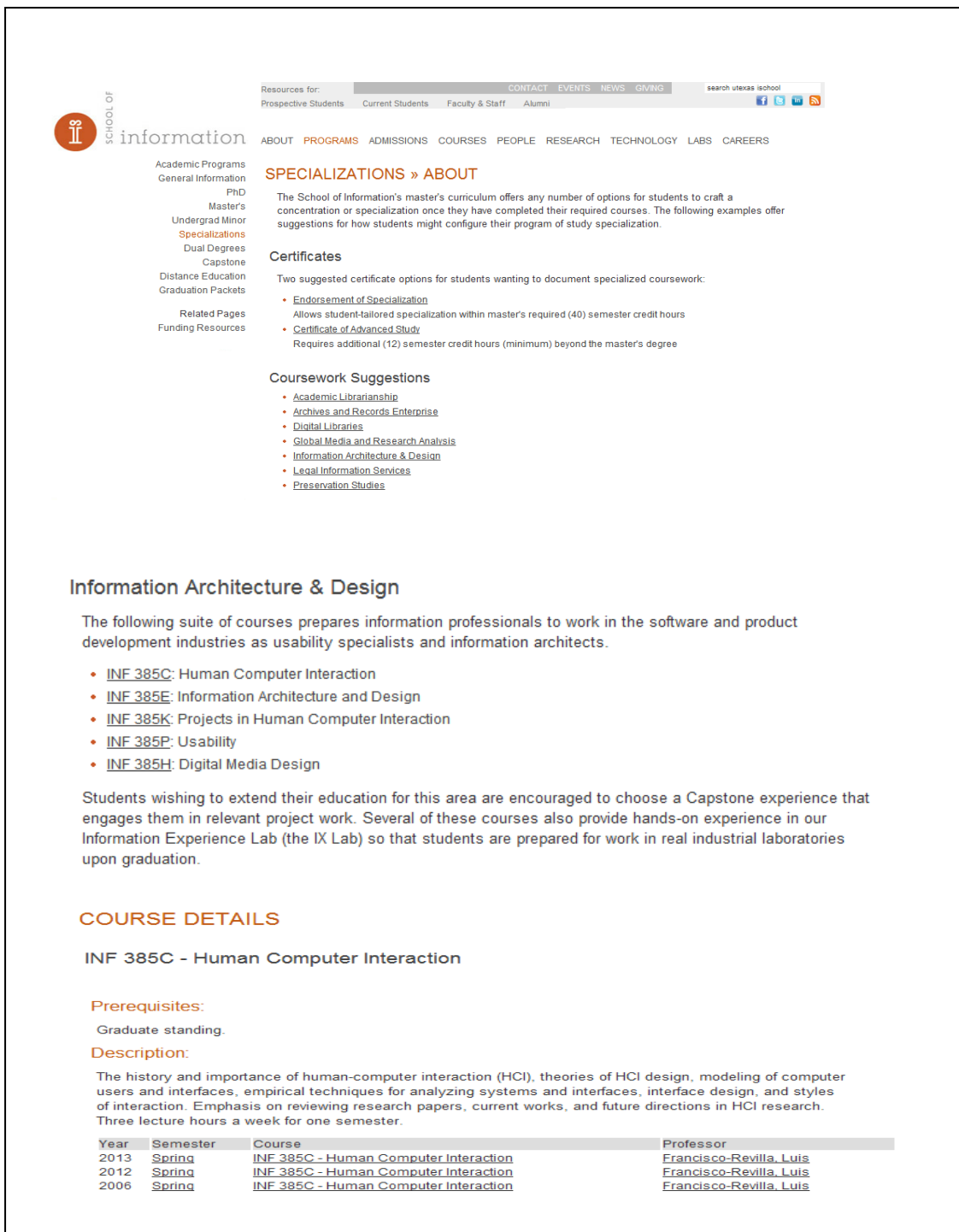
Υποχρεωτικό επιλογής

- 88. Εκδοτική

89. Θεσμοί διοίκησης του οθωμανικού Κράτους και του ελληνισμού κατά την οθωμανική περίοδο
 90. Ηλεκτρονική συγγραφή και πολυμέσων
 91. Ηλεκτρονική δημοσίευση
 92. Επιχειρησιακός και οικονομικός σχεδιασμός υπηρεσιών πληροφόρησης
 93. Βυζαντινή διπλωματική
 94. Στατιστική
 95. Θεσμοί διοίκησης και παραγωγή αρχείων στην ευρωπαϊκή ένωση
 96. Δίκαιο της πληροφορίας I
 97. Οργανωτικοί θεσμοί των βαλκανικών λαών κατά τον όψιμο μεσαίωνα
 98. Πηγές πληροφόρησης II
 99. Πληροφορία και επικοινωνία
 100. Οπτικοακουστικά αρχεία
 101. Συγκριτική μουσειολογία
- Εξάμηνο Η΄
102. Διατήρηση υλικού
 103. Σύνθεση και αξιοποίηση μουσειακών χώρων
- Υποχρεωτικό επιλογής
104. Βιβλιομετρία
 105. Πολιτική βιβλίου
 106. Κυβερνητικά δημοσιεύματα
 107. Σημασιολογική επεξεργασία της πληροφορίας
 108. Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού στις υπηρεσίες πληροφόρησης
 109. Θεσμοί διοίκησης του βενετικού κράτους και του ελληνισμού κατά την περίοδο της βενετοκρατίας
 110. Εικονικά μουσεία
 111. Δίκαιο της πληροφορίας II
 112. Νεοελληνική λογοτεχνία II
 113. Αρχεία οργανισμών και επιχειρήσεων
 114. Οθωμανική διπλωματική

Παράρτημα IV. Πρόγραμμα σπουδών του Πανεπιστημίου του Τέξας

Παρατίθεται ενδεικτικά το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών στην ΑτΠ του Πανεπιστημίου του Τέξας καθώς και οι περιγραφές των μαθημάτων.

The screenshot shows the website for the School of Information at the University of Texas. The page is titled "SPECIALIZATIONS » ABOUT". It provides an overview of the master's curriculum options, including a list of specializations, certificates, and coursework suggestions. The "Information Architecture & Design" section is highlighted, detailing the courses and a specific course description for INF 385C.

SPECIALIZATIONS » ABOUT

The School of Information's master's curriculum offers any number of options for students to craft a concentration or specialization once they have completed their required courses. The following examples offer suggestions for how students might configure their program of study specialization.

Certificates

Two suggested certificate options for students wanting to document specialized coursework:

- [Endorsement of Specialization](#)
Allows student-tailored specialization within master's required (40) semester credit hours
- [Certificate of Advanced Study](#)
Requires additional (12) semester credit hours (minimum) beyond the master's degree

Coursework Suggestions

- [Academic Librarianship](#)
- [Archives and Records Enterprise](#)
- [Digital Libraries](#)
- [Global Media and Research Analysis](#)
- [Information Architecture & Design](#)
- [Legal Information Services](#)
- [Preservation Studies](#)

Information Architecture & Design

The following suite of courses prepares information professionals to work in the software and product development industries as usability specialists and information architects.

- [INF 385C](#): Human Computer Interaction
- [INF 385E](#): Information Architecture and Design
- [INF 385K](#): Projects in Human Computer Interaction
- [INF 385P](#): Usability
- [INF 385H](#): Digital Media Design

Students wishing to extend their education for this area are encouraged to choose a Capstone experience that engages them in relevant project work. Several of these courses also provide hands-on experience in our Information Experience Lab (the IX Lab) so that students are prepared for work in real industrial laboratories upon graduation.

COURSE DETAILS

INF 385C - Human Computer Interaction

Prerequisites:
Graduate standing.

Description:
The history and importance of human-computer interaction (HCI), theories of HCI design, modeling of computer users and interfaces, empirical techniques for analyzing systems and interfaces, interface design, and styles of interaction. Emphasis on reviewing research papers, current works, and future directions in HCI research. Three lecture hours a week for one semester.

Year	Semester	Course	Professor
2013	Spring	INF 385C - Human Computer Interaction	Francisco-Revilla, Luis
2012	Spring	INF 385C - Human Computer Interaction	Francisco-Revilla, Luis
2006	Spring	INF 385C - Human Computer Interaction	Francisco-Revilla, Luis

COURSE DETAILS

INF 385K - Projects in Human-Computer Interaction

Prerequisites:

Graduate standing.

Description:

Projects based on theories of human-computer interaction design, modeling of computer users and interfaces, empirical techniques for analyzing systems and interfaces, interface design, and styles of interaction. Three lecture hours a week for one semester.

Year	Semester	Course	Professor
2012	Fall	INF 385K - Projects in Human-Computer Interaction	Francisco-Revilla, Luis
2011	Fall	INF 385K - Projects in Human-Computer Interaction	Francisco-Revilla, Luis
2010	Fall	INF 385K - Projects in Human-Computer Interaction	Francisco-Revilla, Luis
2009	Fall	INF 385K - Projects in Human-Computer Interaction	Francisco-Revilla, Luis
2008	Spring	INF 385K - Projects in Human-Computer Interaction	Francisco-Revilla, Luis
2007	Spring	INF 385K - Projects in Human-Computer Interaction	Francisco-Revilla, Luis
2003	Fall	INF 385K - Projects in Human-Computer Interaction	Chen, Hsin-liang (Oliver)

COURSE DETAILS

INF 385E - Information Architecture and Design

Prerequisites:

Graduate standing.

Description:

The theory and design of information architecture: models that provide structure and context for information to shape meaning, purpose, and utility toward understanding. Students present theoretical reviews; map and design; and develop novel information architectures using a variety of methods and software applications. Three lecture hours a week for one semester.

Year	Semester	Course	Professor
2013	Spring	INF 385E - Information Architecture and Design	Seay, Fleming
2012	Spring	INF 385E - Information Architecture and Design	Seay, Fleming
2012	Fall	INF 385E - Information Architecture and Design	Zhang, Yan
2011	Spring	INF 385E - Information Architecture and Design	Seay, Fleming
2011	Fall	INF 385E - Information Architecture and Design	Zhang, Yan

COURSE DETAILS

INF 385P - Usability

Prerequisites:

Graduate standing.

Description:

The basics of user-centered design through the lifecycle of a software product. Includes perceptual, psychological, and other scientific underpinnings of usability and the justification for the application of usability engineering in software development. Three lecture hours a week for one semester.

Year	Semester	Course	Professor
2012	Fall	INF 385P - Usability	Bias, Randolph
2011	Spring	INF 385P - Usability	Bias, Randolph
2011	Fall	INF 385P - Usability	Bias, Randolph
2010	Fall	INF 385P - Usability	Bias, Randolph

COURSE DETAILS

INF 385H - Digital Media Design

Prerequisites:

Graduate standing.

Description:

Design and production of graphic, audio, video, and multimedia materials, with emphasis on aesthetics and usability. Three lecture hours a week for one semester.

Year	Semester	Course	Professor
2012	Fall	INF 385H - Digital Media Design	Smith, Kim
2011	Fall	INF 385H - Digital Media Design	Smith, Kim
2010	Fall	INF 385H - Digital Media Design	Smith, Kim

Παράρτημα V. Συγκεντρωτικές λίστες καθηκόντων και προσόντων ενός ΑτΠ

Στη συνέχεια παρατίθενται συγκεντρωτικά οι λίστες των καθηκόντων και των προσόντων που προέκυψαν από την έρευνα καθώς και τα αντίστοιχα ποσοστά τους:

Καθήκοντα ενός Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας

1. Ανάπτυξη στρατηγικών (67%)
2. Υποστήριξη εργασιών (52%)
3. Στρατηγικός σχεδιασμός (51%)
4. Υποστήριξη τεχνολογικών ομάδων (48%)
5. Προγραμματισμός δικτυακών τόπων (43%)
6. Δημιουργία διεπαφής χρήστη (41%)
7. Διαχείριση ομάδων εργασίας (39%)
8. Ανάλυση και βελτιστοποίηση στρατηγικών (36%)
9. Συγκέντρωση δεδομένων (32%)
10. Ανάλυση στοιχείων για δημιουργία σχεδίου δράσης (29%)
11. Υποστήριξη πώλησης–Παρουσίαση υπηρεσιών (25%)
12. Δημιουργία μοντέλου δεδομένων (22%)
13. Σχεδιασμός νέων δεδομένων και εργαλείων (17%)
14. Αξιολόγηση δεδομένων και εργαλείων (14%)
15. Οικονομική διαχείριση (13%)
16. Εμπειρία χρηστών (11%)
17. Δοκιμή εργασιών (Project testing) (9%)
18. Ασφάλεια πληροφοριών (8%)
19. Διαχείριση δεδομένων (5%)
20. Διαχείριση δικτύου (2%)
21. Ενδοδίκτυα (2%)
22. Ευελιξία στα σεμινάρια (Agile workshops) (2%)
23. Πρόγραμμα διαχείρισης και οργάνωσης δεδομένων ERP/SAP (1%)
24. Σύστημα διαχείρισης περιεχομένου (Content Management System) (1%)

Προσόντα ενός Αρχιτέκτονα της Πληροφορίας

1. Προϋπηρεσία/εμπειρία (84%)
2. Σχεδιασμός δικτυακού τόπου (63%)
3. Δεξιότητα επικοινωνίας (56%)
4. Εμπειρία σε στρατηγικές (50%)
5. Γνώσεις σχεδιασμού διεπαφής (41%)
6. Δεξιότητα δημιουργίας εγγράφων (35%)
7. Διαχείριση πληροφοριών (29%)
8. Γνώσεις προγράμματος Visio (29%)
9. Πτυχίο αρχιτεκτονικής της πληροφορίας (25%)
10. Γνώσεις Microsoft Office (19%)
11. Ικανότητα προώθησης–Πώλησης (19%)

12. Εμπειρία χρηστών (16%)
13. Γνώσεις Photoshop (14%)
14. Ασφάλεια πληροφοριών (Information Security) (11%)
15. Ενημέρωση σε τρέχουσες τεχνολογίες (11%)
16. Σύστημα διαχείρισης σχέσεων βάσεων δεδομένων (RDBMS) (9%)
17. Γνώσεις σχεδιασμού μοντέλων δεδομένων (Data Model Creation) (9%)
18. Ικανότητα αποδοχής οδηγιών/συμβουλών (7%)
19. Γνώσεις προγραμμάτων της Adobe (7%)
20. Διαθέσιμος για επαγγελματικά ταξίδια (6%)
21. Εντοπιότητα (6%)
22. Προγραμματισμός εφαρμογών (Application Programming) (6%)
23. Οικονομική διαχείριση (Financial Management) (5%)
24. Μεταπτυχιακό Master Degree (5%)
25. Γνώσεις προγράμματος ERP (5%)
26. Γνώσεις σε εργαλεία ανάλυσης (5%)
27. Κύρια διαχείριση δεδομένων (MDM) (4%)
28. Εμπειρία χρήσης μοντέλων Information Framework (IFW Models) (3%)
29. Γνώσεις εσωτερικών δικτύων (3%)
30. Πιστοποίηση ποιότητας δεδομένων (2%)
31. Γνώσεις ευέλικτου περιβάλλοντος εργασίας (Agile Enviroment) (2%)
32. Γνώσεις διαδικασίας εξαγωγής, μετατροπής, φόρτωσης (Extract, Transform, Load) (1%)
33. Ξένες γλώσσες (1%)
34. Γνώσεις προγραμματισμού Mobile Platform Programming(iOS) (1%)
35. Γνώσεις διαχείρισης πελατειακών σχέσεων (CRM Systems) (1%)
36. Γνώσεις διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού (HR Systems) (1%)
37. Γνώσεις διαχείρισης ηλεκτρονικού τεκμηρίου(1%)
38. Συστήματα διαχείρισης φάσματος (Spectrum management systems-SMS) (1%)

Παράρτημα VI. Συνέντευξη με τον Peter Morville

Παρατίθεται ολόκληρη η συνέντευξη που παραχώρησε ο Peter Morville στις 29/6/2012, την οποία ο ίδιος ανέρτησε στο προσωπικό του ιστολόγιο¹³⁹.

1. How did the IA concept originate? There are several different opinions expressed on this matter, and we would like a clarification. Do you agree that IA first started at Argus Associates?

Who invented the airplane? When was America discovered? Where did IA begin? None of these questions can be answered faithfully with a fact. In 2004, I wrote A Brief History of Information Architecture to capture my version of the story.

For different (overlapping) perspectives, you might also read:

A Brief History of Information Architecture by Resmini and Rosati

<http://journalofia.org/volume3/issue2/03-resmini/>

The Rise and Fall and Rise Again of Information Architecture by Royce

<http://5ky1a8.com/rdr-euroIA2011.pdf>

Looking back, I recognize we weren't entirely fair to Richard Saul Wurman, and today I'm particularly inspired by holistic framings of our field, as evidenced in Jorge Arango's Architectures, that show "Wurman IA" and "Polar Bear IA" to be one and the same. In short, I'm less interested in defining where IA began than I am in exploring where it's going.

2. Could you imagine your future progress as a professional when you studied LIS in Michigan or even when you wrote your Information Architecture book?

No. I love to tell our daughters (who are both in middle school) that I have a job that didn't exist when I was in college. But my inability to predict my own future goes much further than that. When I studied LIS at Michigan, I never planned to become an entrepreneur. When I began at Argus Associates, I never imagined we would grow our little startup into a 40-person business. And when Lou Rosenfeld and I wrote the "polar bear book," I never dreamed it would play a pivotal role in the careers of so many people all around the world.

¹³⁹Βλ. Interviewed by LIS Students in Greece, <http://findability.org/archives/000659.php>.

And now, I'm an independent information architecture consultant. I've been flying solo for more than a decade. I didn't predict that either. So, I guess that means I have absolutely no idea what I'll be doing during the next 10 years.

3. You and Louis Rosenfeld are known as pioneers in this particular professional practice/field. Was it easy to find people that shared your ideas and vision, or was it a process that demanded a great deal of time to "convince" others about the power and the dynamics of IA?

It wasn't hard to find good employees. In the mid-to-late 1990s, there were lots of smart, young LIS and HCI students who shared our ideas and vision. It was, on the other hand, sometimes hard to find good clients. We learned the hard way not to waste much time trying to convince prospective clients of the value of information architecture. Folks need to feel the pain that's caused by bad IA before they're ready to invest in good IA. Of course, today, that pain has spread into every nook and cranny of business, so it's much easier to find good clients.

4. For those who are not familiar with the field, how would you describe an IA's professional object?

The easy answer is that information is the IA's professional object. In the polar bear book, we define IA as "the structural design of shared information environments." Today, that definition is still valid and useful, but I find myself increasingly drawn to the framing of IA as "the architecture of understanding" which positions understanding as our professional object. In Understanding IA, we explain that as information architects, "We help our users to understand where they are, what they've found, what to expect, and what's around. We help our clients to understand what's possible."

5. What do you like and dislike most about your job?

I love the diversity that consulting affords. Over the years, I've worked with amazing people on web, intranet, mobile, and cross-channel challenges at the Library of Congress, Macys.com, the National Cancer Institute, Cisco, Harvard, the Kresge Foundation, Polar Bears International, and the list goes on.

On the other hand, while I love the freedom of being a solopreneur, it can sometimes be lonely and isolating. Which is why I enjoy collaborating with partners such as Q LTD and TUG. It's great to have colleagues as well as clients.

6. What is the source of your inspiration when you write a book?

My books are often born of frustration. For instance, I wrote Ambient Findability because I was annoyed by over-use of the word usability. But I'm also driven by empathy for the user and a conviction that by writing books about information architecture, findability, and search, we're helping designers and developers to understand how to make better products, services, and experiences.

7. Do you believe that there are some solid foundations to consider that the transition from being a librarian to becoming an IA is possible? And if not, could you suggest some actions that would empower such a future development?

There is no single, best path towards becoming an information architect. It helps to have “empathy for the user” and a predisposition towards “systems thinking.”

8. Would you suggest a shift in LIS curricula in order for students to achieve a better understanding of IA? And if so, could you name some suggestions as courses to be taught?

Yes. The ideal program would piece together a multi-disciplinary curriculum that draws from architecture, anthropology, communication, design, journalism, marketing, LIS, HCI, and the list goes on.

9. Do you think that IA should be taught in undergraduate or postgraduate level? For example, in our country (Greece), LIS studies are, primary, at undergraduate level and there are few possibilities to receive a Master in LIS.

I'd like to see it taught at both undergraduate and graduate levels. And, I believe the basics of information architecture should be taught to elementary school children as part of a broader course in information literacy.

10. Based on your experience, are there some methods/actions that can help spread the ideas and concepts of IA among peers, academics and the market?

Most products, services, sites, and systems are designed without the direct involvement of an information architect. So, we have a great opportunity and responsibility to educate our clients and colleagues about the concepts, principles, and best practices of information architecture. We need to keep writing articles and books and speaking at companies and conferences.

11. In our country there are very few professionals (computer scientists, librarians, web designers etc.) that are even aware of the term "Information Architecture". Would you consider this alarming, considering the wide-spread dissemination of ideas through the Web? Do you experience a similar situation in your country?

I find that neither surprising nor alarming. And it's largely the same in the U.S.A. As Herbert Simon explained, a wealth of information creates a poverty of attention. Consequently, it's incredibly hard to reach people with any message, which is why I'm optimistic I'll get to evangelize IA for the rest of my life.

12. In our country the LIS community, both academic and professional, is not familiar with the concept of IA. What would be, in your opinion, an efficient way to inform them of IA?

I've written lots of articles about information architecture, most of which are available for free via the Web. That's the most efficient way I know to make the information accessible. But there's no efficient way to make them want to learn.

13. Are there any obstacles/problems on getting co-workers/peers and clients to appreciate the value of IA?

I'm very lucky. The clients and colleagues with whom I work generally appreciate the value of information architecture. So, I'm the wrong person to ask.

14. In your opinion, which are the top 3 skills that an IA must absolutely have in order to succeed?

An IA must be able to learn, synthesize, and communicate.

15. How much has the IA field developed since publication of the polar bear book? Do you think that the IA field needs more publications to promote IA?

Half of what's in the polar bear book is as relevant today as it was in 1998 and 2002 and 2006, but the other half is totally out of date. It's your job as an information architect to figure out which is which.

I'm not sure we need more publications, but we do need one or two really good ones.

16. To what extent do you think that the practice of IA can help solve the challenges of information overload?

Organizing information can move us in the direction of calm computing, but like obesity, information overload is largely a cultural problem. If we're going to stop people from wanting to drive with an iPhone in one hand and a Chocolate Cookie Crumble Frappuccino in the other, we must get to the bottom of what's driving us to distraction. So, yes, I think that's a job for the architects of understanding.